

**SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI
MIEJSKIEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ
W DĘBICY
za 2023 rok**

Dębica, marzec 2024r.

ZASADY DZIAŁALNOŚCI MIEJSKIEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ:

1. Wsparcie rodziny w prawidłowym funkcjonowaniu

Podstawą do rozwiązywania problemów społecznych jest wsparcie rodziny w odbudowywaniu prawidłowych relacji w rodzinie oraz we właściwym wypełnianiu ról społecznych przez jej członków. Wsparcie rodziny powinno być w miarę możliwości wczesne i mieć charakter profilaktyczny, ochronny. Priorytetem wspierania rodziny jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dzieci, młodzieży oraz kształtowania wartości i norm związanych z ich wychowaniem.

2. Usamodzielnianie rodziny

Rodzina, w pierwszej kolejności, powinna mieć możliwość samodzielnego zmięczenia się ze swymi problemami, co pozwala zwiększyć jej szansę na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku oraz stymuluje aktywność własną, wyzwala potencjał i pozwala na uczenie się nowych umiejętności. Pomoc powinna w miarę możliwości doprowadzić do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin poprzez przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych przy wykorzystaniu własnych zasobów oraz zasobów środowiska. Osoby i rodziny korzystające z pomocy społecznej są obowiązane do współdziałania w rozwiązywaniu ich trudnej sytuacji życiowej.

3. Zasada pomocniczości

Pomoc powinna być nakierowana na wykorzystanie zasobów własnych rodziny, na wsparcie osoby w rodzinie, w środowisku lokalnym przy wykorzystaniu grup samopomocowych, Kościołów, organizacji pozarządowych. Wsparcie instytucjonalne w sytuacji, gdy osoba, jej otoczenie, rodzina, środowisko lokalne, staje przed problemami, których samodzielnie nie potrafi rozwiązać. Formy wsparcia dziennego powinny być wykorzystane przed formami całodobowymi.

4. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu

Działania powinny służyć odbudowie i podtrzymaniu umiejętności uczestniczenia w życiu społeczności lokalnej i pełnieniu ról społecznych oraz integracji osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

Spis Treści

WPROWADZENIE	6
<i>I. Zakres zadań i kadra Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej</i>	8
1.1 Ramy prawne działalności Ośrodka	8
1.2. Struktura organizacyjna	11
1.3. Kadra – zatrudnienie, podnoszenie kwalifikacji zawodowych	12
<i>II. System Pomocy Społecznej</i>	14
2.1. Kryteria uprawniające do korzystania z pomocy społecznej	14
2.2. Charakterystyka rodzin korzystających z pomocy	14
2.3. Funkcja i zadania pracowników socjalnych	18
2.4. Praca socjalna	19
2.5. Realizacja projektów socjalnych oraz innych inicjatyw na rzecz osób potrzebujących	20
2.6. Pomoc dla osób bezdomnych	24
2.7. Klub Integracji Społecznej - program prac społecznie użytecznych	25
<i>III. Analiza wypłaconych świadczeń pomocy społecznej</i>	27
3.1. Zasiłki i pomoc w naturze	27
3.2. Decyzje potwierdzające prawo do świadczeń opieki zdrowotnej	30
3.3. Program wieloletni „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023	32
3.4. Pomoc materialna o charakterze socjalnym dla uczniów	36
3.5. Dodatki mieszkaniowe	38
3.6. Jednorazowe świadczenie pieniężne w wysokości 300 zł dla obywateli Ukrainy	40
3.7. Posiłki dla dzieci i uczniów z Ukrainy	40
<i>IV. Realizacja zadań w zakresie wspierania rodziny</i>	42
4.1. Asysta rodzinna	42
4.2. Pogłębiona praca socjalna z rodzinami z problemami opiekuńczo - wychowawczymi	47
4.3. Wsparcie rodzin w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	49
4.4. Placówki Wsparcia Dziennego „Zgrana Paka” dla dzieci	53
4.5. Karta Dużej Rodziny – program wspierania rodzin wielodzietnych	55
4.6. Dębicka Karta Rodziny Trzy Plus	56
<i>V. System wsparcia osób niepełnosprawnych</i>	57
5.1 Usługi opiekuńcze	57
5.2. Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi	60

5.3. Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla dzieci z zaburzeniami psychicznymi w tym z autyzmem	62
5.4. Kierowanie do Domów Pomocy Społecznej	63
5.5. Dzienny Dom „Senior+” oraz Dom Dziennego Pobytu Senior+ pn: „Dom Seniora”	64
5.6. Pogłębiona praca socjalna z osobami starszymi	65
5.7. Działania realizowane na rzecz osób starszych	66
5.7.1 Projekt „Sercem w seniora”	66
5.7.2 Projekt „Pora na DOM SENIORA”	67
5.7.3 Program wieloletni „Senior +”	67
5.7.4 Projekt „Zwiększenie dostępu do usług społecznych w mieście Dębica”	68
5.7.5 Program „Opieka 75+”	69
5.7.6 Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej – edycja 2023	69
5.7.7 Program „Korpus Wsparcia Seniora”	70
5.8. Program Opieka wytchnieniowa – edycja 2023	71
5.9. Dębicka Karta Seniora	71
5.10. Ogólnopolska Karta Seniorów	72
5.11. Wypożyczalnia Sprzętu Rehabilitacyjnego i Urządzeń Pomocniczych	72
VI. Świadczenia rodzinne, opiekuńcze, wychowawcze i fundusz alimentacyjny, a także rządowa tarcza energetyczna	74
6.1. Świadczenia rodzinne	74
6.2. Świadczenie wychowawcze	76
6.3. Jednorazowe świadczenie „Za życiem”	76
6.4. Świadczenie wypłacone na podstawie rządowej tarczy energetycznej	77
6.4.1 Dodatek osłonowy	77
6.4.2 Dodatek węglowy	77
6.4.3. Dodatek dla gospodarstw domowych z tytułu wykorzystywania niektórych źródeł ciepła	78
6.4.4. Dodatek elektryczny dla gospodarstw domowych	79
6.4.5. Refundacja podatku VAT za dostarczone paliwa gazowe w 2023 r.	79
6.5. Fundusz alimentacyjny	79
6.6. Prowadzenie postępowań wobec dłużników alimentacyjnych	80
6.7. Świadczenia rodzinne dla obywateli Ukrainy	84
VII. Struktura wydatków w odniesieniu do realizowanych zadań	85
7.1. Świadczenia z zakresu zadań własnych gminy	86
7.2. Świadczenia - środki rządowe oraz dofinansowanie do zadań własnych gminy	87
7.3. Dochodzenie należności i prowadzenie postępowań administracyjnych	90

VIII. <i>Ważniejsze przedsięwzięcia zapewniające ciągłość funkcjonowania oraz utrzymanie</i>	
<i>infrastruktury</i>	91
8.1. Obsługa organizacyjna Ośrodka	91
8.2. Informatyzacja	93
8.3. Zamówienia publiczne	93
8.4. Kontrola Zarządcza w MOPS	94
8.5. Inspektor Ochrony Danych (IOD)	94
8.6. Konsultant prawny	95
8.7. Współpraca z organizacjami, innymi instytucjami i podmiotami	95
8.8. Składnica akt	97
<i>Podsumowanie</i>	98
<i>Bilans potrzeb w zakresie pomocy społecznej na rok 2024</i>	103

WPROWADZENIE

Ustawa o pomocy społecznej stanowi, że kierownik ośrodka pomocy społecznej składa radzie gminy coroczne sprawozdanie z działalności ośrodka oraz przedstawia potrzeby w zakresie pomocy społecznej (art. 110 ust. 9).

Sprawozdanie zawiera również informacje o zakresie realizowanych zadań z zakresu wspierania rodziny w oparciu o art. 179 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Sprawozdanie ze względu na komplementarny zakres informacji wynikających ze spełnienia obydwu powołanych wyżej obowiązków sprawozdawczych, prezentuje te informacje łącznie.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Dębicy przedstawia sprawozdanie ukazujące działania realizowane na przestrzeni 2023 roku.

Dane prezentujemy w odniesieniu do dwóch lat poprzednich tj. 2022 r. i 2021 r. Takie ukazanie danych pozwala dokonywać analizy zjawisk, ułatwia ich wykorzystywanie do celów planistycznych, a także pozwala wykorzystywać je dla innych opracowań (strategii, raportów, projektów) lub potrzeb badawczych.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Dębicy pomaga dzieciom i rodzinom, osobom starszym, chorym z niepełnosprawnościami, bezdomnym, oraz wszystkim, którzy przeżywają różne sytuacje kryzysowe. Formy i metody wsparcia dostosowywane są do indywidualnych potrzeb i sytuacji konkretnej osoby lub rodziny.

Oprócz wsparcia finansowego prowadzimy pracę socjalną, działania aktywizujące, poradnictwo psychologiczne, pedagogiczne, prawne, zabezpieczamy dzieci pozbawione naturalnego środowiska poprzez wspieranie rodzicielstwa zastępczego.

Pozyskujemy środki zewnętrzne na projekty, programy, które pozwalają na włączenie nowych, dodatkowych form wsparcia. Współpracujemy z wieloma instytucjami, organizacjami pozarządowymi, kościołami i lokalną społecznością.

Po wielu miesiącach remontów i trudu pracy wykończeniowej w styczniu 2023 roku dokonano otwarcia kolejnej siedziby Placówki Wsparcia Dziennego „Zgrana Paka” przy ulicy Cmentarnej 1. Do nowej placówki zapisanych jest ponad 30 dzieci.

W minionym roku pani Marzena Socha Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dębicy, z rąk Pani Anity Czerwińskiej Sekretarza Stanu w Ministerstwie Rodziny i Polityki Społecznej odebrała nominację Pani Minister Marleny Małąg do Krajowej Rady Zatrudnienia Socjalnego III kadencji na lata 2022-2025. Dyrektor dębickiego MOPS i weszła w skład III kadencji Rady Zatrudnienia Socjalnego. Rada działająca przy Ministerstwie Rodziny i Polityki Społecznej jest organem opiniodawczo-doradczym w sprawach zatrudniania socjalnego.

W ubiegłym roku, działalność MOPS w Dębicy w czasie pandemii COVID-19 została ukazana w publikacji książkowej autorstwa pani Marzeny Socha Dyrektor MOPS w Dębicy, która ukazała się w pracy zbiorowej pt. „Praca socjalna i pomoc społeczna w obliczu pandemii Covid-19 i innych współczesnych wyzwań”. Publikacja książkowa została opracowana przez Bibliotekę Instytutu Spraw Społecznych i Zdrowia Publicznego Uniwersytetu Pedagogicznego im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie.

Nagrodę za wybitne, nowatorskie rozwiązania w zakresie pomocy społecznej w ubiegłym roku przypadła naszemu pracownikowi Pani Kindze Chojeckiej – Krasoń.

O przyznanie nagrody Ministra Rodziny i Polityki Społecznej wpłynęło 136 wniosków. Przyznano 15 nagród, 8 w kategorii indywidualnej i 7 w kategorii grupowej.

Opisany w sprawozdaniu rocznym katalog zadań realizowanych w 2023 roku będzie w roku 2024 modyfikowany i aktualizowany. Ośrodek będzie realizował nowe projekty, wdrażał innowacyjne rozwiązania. Część obecnie realizowanych przedsięwzięć będzie kontynuowana, niektóre w odpowiedzi na zdiagnozowane potrzeby ulegną modyfikacji i rozbudowie.

Sprawozdanie roczne z działalności ośrodka przedstawia efekty zrealizowanych zadań ujętych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Dębica na lata 2022 – 2027. Strategia określa główne kierunki i priorytety szeroko rozumianej polityki społecznej miasta oraz tworzy system działań podejmowanych w celu przewycięzania problemów społecznych występujących i mogących pojawić się w Gminie Miasta Dębica.

I. Zakres zadań i kadra Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej

1.1 Ramy prawne działalności Ośrodka

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Dębicy, funkcjonuje w strukturach miasta od 1990 r., udzielając mieszkańcom wsparcia (nie tylko finansowego), które umożliwia im samodzielną egzystencję, dając szansę na zaspokojenie podstawowych potrzeb, włączenie społeczne, skuteczną realizację ról społecznych, a także szansę na rozwój.

Zadania w zakresie pomocy społecznej, rodzaje świadczeń, zasady i tryb ich udzielania oraz organizację pomocy społecznej określa ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej oraz akty wykonawcze do ww. ustawy. Pomoc społeczna, zgodnie z art. 15 Ustawy o pomocy społecznej polega w szczególności na:

- 1) przyznawaniu i wypłacaniu przewidzianych ustawą świadczeń;
- 2) pracy socjalnej;
- 3) prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej;
- 4) analizie i ocenie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej;
- 5) realizacji zadań wynikających z rozeznaczonych potrzeb społecznych;
- 6) rozwijaniu nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Dębicy świadczył pomoc na rzecz mieszkańców miasta w oparciu o następujące przepisy prawne:

- 1) Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 901 z późn. zm.),
- 2) Uchwała Nr 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023 (M.P. z 2018 r., poz. 1007),
- 3) Ustawa z dnia 21 czerwca 2001 roku o dodatkach mieszkaniowych (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1335z późn. zm.),
- 4) Ustawa z dnia 10 grudnia 2020 roku o zmianie niektórych ustaw wspierających rozwój mieszkalnictwa (t. j. Dz. U. 2021 r., poz. 11 z późn. zm.),
- 5) Rozporządzenie Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej z dnia 26 kwietnia 2013 roku w sprawie sposobu przeprowadzania wywiadu środowiskowego, wzoru kwestionariusza wywiadu oraz oświadczenia o stanie majątkowym wnioskodawcy i innych członków gospodarstwa domowego, a także wzoru legitymacji pracownika upoważnionego do przeprowadzenia wywiadu (Dz. U. z 2013 r. poz. 589),
- 6) Ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 roku Prawo Energetyczne (t. j. Dz. U. z 2022 r., poz. 1385 z późn. zm.),
- 7) Obwieszczenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 11 kwietnia 2022 roku w sprawie od wysokości dodatku energetycznego obowiązującej dnia 1 maja 2022 r. do dnia 30 kwietnia 2023 r. (M. P. z 2022 r., poz. 419),
- 8) Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska (t. j. Dz. U. z 2024 r., poz. 54),

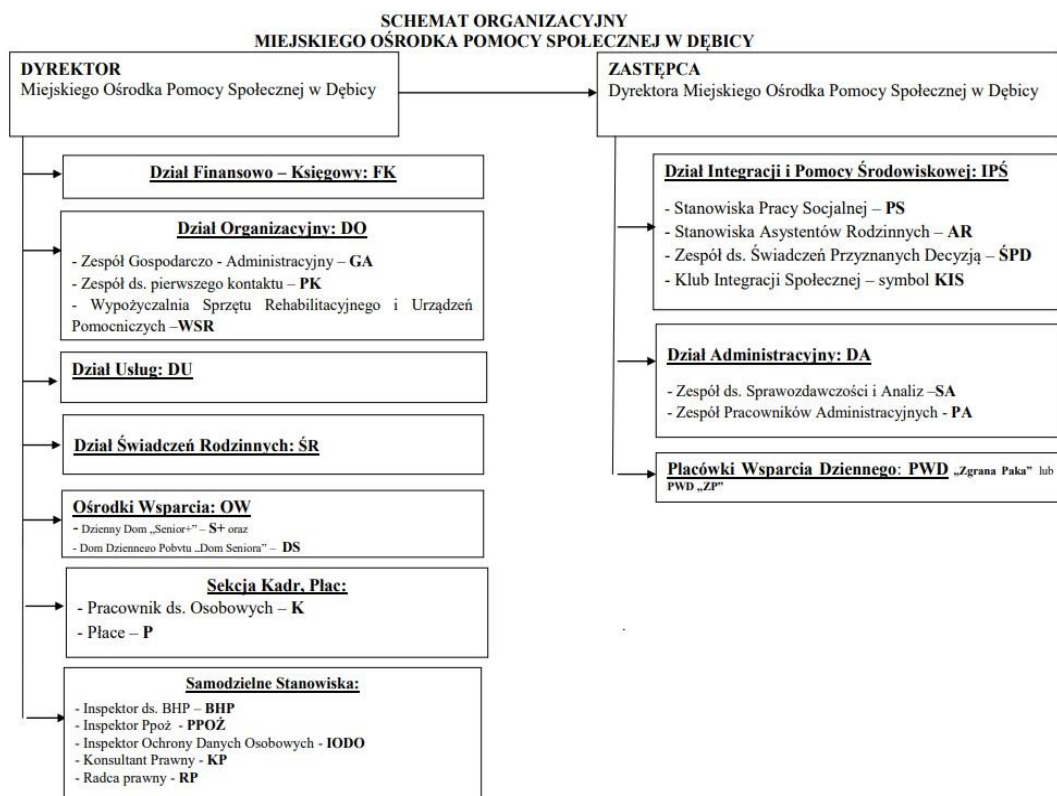
- 9) Ustawa z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 390 z późn. zm.),
- 10) ustawa z dnia 4 kwietnia 2014 roku o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (t. j. Dz. U. z 2020 r., poz. 1297 z późn. zm.),
- 11) Ustawa z dnia 7 września 2007 roku o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 1993 z późn. zm.),
- 12) Ustawa z dnia 11 lutego 2016 roku o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2023 r., poz. 810 z późn. zm.),
- 13) Ustawa z dnia 4 listopada 2016 roku o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 1923),
- 14) Ustawa z dnia 17 grudnia 2021 r. o dodatku osłonowym (Dz. U. z 2023 r., poz. 759 z późn. zm.)
- 15) Ustawa z dnia 15 września 2022 roku o szczególnych rozwiązaniach w zakresie niektórych źródeł ciepła w związku z sytuacją na rynku paliw (Dz. U. z 2023 r., poz. 1772 z późn. zm.),
- 16) Ustawa z dnia 7 października 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach służących ochronie odbiorców energii elektrycznej w 2023 roku oraz w 2024 roku w związku z sytuacją na rynku energii elektrycznej (Dz. U. z 2023 r., poz. 1704 z późn. zm.),
- 17) Ustawa z dnia 15 grudnia 2022 roku o szczególnej ochronie niektórych odbiorców paliw gazowych w 2023 r. w związku z sytuacją na rynku gazu (Dz. U. z 2022 r., poz. 2687 z późn. zm.),
- 18) Ustawa z dnia 5 sierpnia 2022 roku o dodatku węglowym (Dz. U. z 2023 r., poz. 1630),
- 19) Ustawa z dnia 7 września 1991 roku o systemie oświaty (t. j. Dz. U. z 2022 r., poz. 2230 z późn. zm.),
- 20) Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 1426 z późn. zm.),
- 21) Ustawa z dnia 21 czerwca 2001 roku o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 725),
- 22) Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 roku o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t. j. Dz. U. z 2022 r., poz. 146),
- 23) Ustawa z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 1230 z późn. zm.),
- 24) Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 roku o ochronie zdrowia psychicznego (t. j. z 2022 r., Dz. U. poz. 2123),
- 25) Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t. j. Dz. U. z 2024 r., poz. 44),
- 26) Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t. j. Dz. U. z 2021 r., poz. 1249 z późn. zm.),
- 27) Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 571 z późn. zm.),
- 28) Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 roku o zatrudnieniu socjalnym (t. j. Dz. U. z 2022 r., poz. 2241),
- 29) Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 735 z późn. zm.),
- 30) Ustawa z dnia 12 marca 2022 roku o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (Dz. U. z 2024 r., poz. 167)

- 31) Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 1270 z późn. zm.),
- 32) Ustawa z dnia 29 stycznia 2004 roku prawo zamówień publicznych (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 1605 z późn. zm.),
- 33) Ustawa z dnia 17 grudnia 2004 roku o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych (t. j. Dz. U. z 2024 r., poz. 104),
- 34) Ustawa z dnia 10 maja 2018 roku o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2019 r., poz. 1781);
- 35) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 roku w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE,
- 36) Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 roku Kodeks postępowania administracyjnego (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 775 z późn. zm.),
- 37) Ustawa z dnia 26 czerwca 1974 roku Kodeks pracy (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 1465 z późn. zm.),
- 38) Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 grudnia 2017 roku w sprawie organizowania prac społecznie użytecznych (Dz. U. 2017 r., poz. 2447),
- 39) Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005 roku w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych (Dz. U. Nr 189, poz. 1598 z późn. zm.),
- 40) Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 roku w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. za 2023 r., poz. 1870),
- 41) Kodeks rodzinny i opiekuńczy z dnia 25 lutego 1964 roku (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 2809 z późn. zm.),
- 42) Ustawa z dnia 9 czerwca 2022 roku o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich (t. j. Dz. U. z 2022 r., poz. 1700 z późn. zm.),
- 43) Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 2151 z późn. zm.),
- 44) Ustawa z dnia 17 czerwca 1966 roku o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 2505 z późn. zm.),
- 45) Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 15 czerwca 2021 roku w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start” (t. j. Dz. U. z 2021 r., poz. 1092).

1.2. Struktura organizacyjna

Szczegółową strukturę organizacyjną Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dębicy oraz podział zadań zawiera Regulamin Organizacyjny Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dębicy. W skład struktury organizacyjnej Ośrodka wchodzi dział, zespoły i samodzielne stanowiska pracy. Na dzień 31 grudnia 2023 roku wewnętrzny podział organizacyjny przedstawiał się następująco:

Wykres Nr 1. Schemat organizacyjny MOPS w Dębicy.

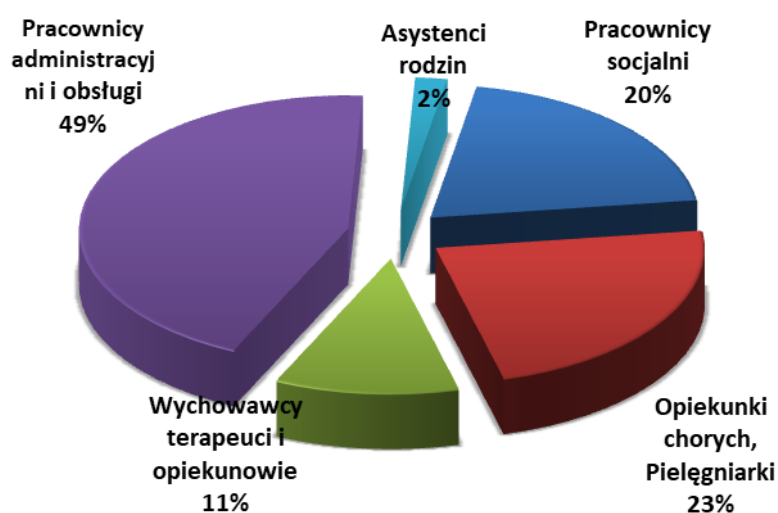

Źródło: opracowanie własne Ośrodka.

1.3. Kadra – zatrudnienie, podnoszenie kwalifikacji zawodowych

Liczba zatrudnionych pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dębicy według stanu na dzień 31.12.2023 r. wynosiła 106 osób, tj. 104,25 et. (w przeliczeniu na pełen etat), z czego dwie osoby były zatrudnione w zastępstwie. Poza tym dodatkowo jedna osoba przebywała na urlopie bezpłatnym i jedna na urlopie wychowawczym.

Wykres Nr 2. Zatrudnienie pracowników w etatach w 2023 roku

Lp.	Wyszczególnienie	Liczba etatów
1	Pracownicy socjalni	21,00
2	Opiekunki chorych, pielęgniarki	24,00
3	Wychowawcy, terapeuci i opiekunowie	11,50
4	Pracownicy administracyjni i obsługi	45,75
5	Asystenci rodzin	2,00
OGÓŁEM		104,25

Źródło: Opracowanie własne Ośrodka.

Niezbędnym warunkiem prawidłowej realizacji zadań pomocy społecznej jest posiadanie dobrego zespołu pracowników wyposażonego w specjalistyczną wiedzę i doświadczenie. Ustawa o pomocy społecznej określa, kto może zostać pracownikiem socjalnym. Zgodnie z art. 116 ust. 1 może to być osoba, która posiada dyplom ukończenia kolegium pracowników służb społecznych lub ukończyła studia wyższe na kierunku praca socjalna, lub do dnia 31 grudnia 2013 r. ukończyła studia wyższe o specjalności przygotowującej do zawodu pracownika socjalnego na jednym z kierunków: pedagogika, pedagogika specjalna, politologia, polityka społeczna, psychologia, socjologia lub nauki o rodzinie lub ukończyła studia podyplomowe z zakresu metodyki i metodologii pracy

socjalnej w uczelni realizującej studia na kierunku praca socjalna lub w zakresie pracy socjalnej, po uprzednim ukończeniu studiów na jednym z w/w kierunków.

W ostatnich latach można obserwować stały wzrost liczby realizowanych przez pomoc społeczną zadań, co wiąże się z koniecznością stałego doskonalenia zawodowego, poszerzania posiadanej wiedzy i umiejętności. Rosnące wymagania w stosunku do pracowników socjalnych, asystentów rodzin, jak i pracowników obsługi administracyjno – finansowej Ośrodka, owocują corocznym wzrostem poziomu wykształcenia kadry.

Zdecydowana większość pracowników legitymuje się wykształceniem wyższym – 71 osób (67%). Ponadto zatrudnione jest 31 osób (29%) z wykształceniem średnim, w tym 14 osób ukończyło szkoły policealne oraz 4 osoby (4%) z wykształceniem zawodowym.

Dodatkowo 24 osoby uzupełniło swoje kwalifikacje na studiach podyplomowych, uzyskując łącznie 35 dyplomów. Jedna pracownica tut. Ośrodka posiada tytuł doktora.

Pracownicy Ośrodka w 2023 r. uczestniczyli w różnego rodzaju kursach, szkoleniach oraz konferencjach organizacyjnych przez firmy zewnętrzne, a także przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. Szkolenia te organizowane były zarówno on-line w formie webinarium jak i w formie szkoleń wyjazdowych.

W ubiegłym roku pracownicy wzięli udział w 42 płatnych i bezpłatnych szkoleniach zewnętrznych i wewnętrznych (łącznie 137). Przeprowadzone szkolenia obejmowały swoim zakresem między innymi następujące tematy:

- Kazusy i kontrowersje z zakresu prawa pracy i bhp
- Zamówienia publiczne w pomocy społecznej
- Dodatek gazowy – zasady, procedura przyznawania i wypłaty
- Umowy cywilnoprawne – zasady zatrudniania w 2023 roku
- Najnowsze zmiany w systemie przeciwdziałania przemocy
- Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych w 2023 roku
- Procedura „Niebieskie karty”
- Zarządzanie i organizacja usług społecznych
- Opracowanie i realizacja indywidualnych planów usług społecznych
- Organizacja społeczności lokalnej
- Lokalne plany deinstytucjonalizacji usług społecznych
- Zmiana ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Funkcjonowanie Zespołów Interdyscyplinarnych i Grup Roboczych
- Usługi opiekuńcze w pomocy społecznej
- Akademia Dostępności
- Zmiany „covidowe” w świadczeniach rodzinnych, pomocy społecznej oraz nowelizacja specjalistycznych usług opiekuńczych
- Tworzenie CUS bez zewnętrznych źródeł finansowania
- Jak przygotować ośrodek do doręczenia korespondencji za pomocą PURDE i PHU
- Wspieramy osoby niepełnosprawne
- Krajowy System e-Faktur w 2024 roku
- Superwizja
- Przeciwdziałanie przemocy domowej po zmianach
- Bezpieczeństwo osobiste pracownika socjalnego
- Obsługa systemu Pomost

- Najnowsze zmiany ustawy o pomocy społecznej
- Przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu
- Obowiązki pracownika wynikające z Kontroli Zarządczej

II. System Pomocy Społecznej

2.1. Kryteria uprawniające do korzystania z pomocy społecznej

Podstawową przesłanką udzielenia osobom i rodzinom wsparcia, w ramach pomocy społecznej jest trudna sytuacja życiowa, której nie można przezwyciężyć mimo uprzedniego wykorzystania wszystkich własnych środków, możliwości i uprawnień.

Trudna sytuacja życiowa to, w szczególności zaistnienie jednej z okoliczności wymienionych w art. 7 ustawy o pomocy społecznej przy uwzględnieniu kryterium dochodowego Ustawa o pomocy społecznej określa wysokość kryterium dochodowego uprawniającego do korzystania ze świadczeń pomocy społecznej. Próg dochodowy dla osoby samotnie gospodarującej wynosił 776 zł. W przypadku rodzin wynosił 600 zł w przeliczeniu na jednego członka.

2.2. Charakterystyka rodzin korzystających z pomocy

Ustawa o pomocy społecznej nakłada na gminę obowiązek udzielania pomocy osobom i rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej. Problemy społeczne rozumiane są jako powtarzające się, masowe zjawiska uznane przez daną społeczność za negatywne, niekorzystne, których nasilenie budzi zaniepokojenie opinii publicznej i może przyczynić się do dezorganizacji życia społecznego.

Rodzaj i forma udzielanej pomocy uzależniona jest w szczególności od rodzaju i skali występujących w danej rodzinie problemów. Każdy przypadek rozpatrywany jest indywidualnie, a udzielanie pomocy następuje po wnikliwym zbadaniu i ocenie sytuacji przez pracownika socjalnego podczas przeprowadzania wywiadu środowiskowego oraz po zebraniu niezbędnych danych i informacji.

W roku 2023 w sferze działań pomocy społecznej znalazło się 3,78% mieszkańców Dębicy (w 2023 roku liczba mieszkańców miasta wynosiła 42 188). Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Dębicy objął pomocą 837 rodzin, składających się z 1 594 osób.

Tabela Nr 1. Rzeczywista liczba osób/rodzin korzystających z pomocy społecznej w latach 2021 – 2023.

Wyszczególnienie	Rok 2021	Rok 2022	Rok 2023
Liczba rodzin	914	836	837
Liczba osób w rodzinach	1 822	1 643	1 594

Źródło: Sprawozdania roczne MPiPS-03.

Na przestrzeni lat 2021 - 2022 ogólna liczba osób i rodzin korzystających z pomocy miała tendencję spadkową. W 2023 r. liczba rodzin utrzymywała się na poziomie porównywalnym do roku 2022.

Powody przyznania świadczeń z pomocy społecznej klientom Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dębicy w latach 2021 -2023 przedstawia poniższa tabela.

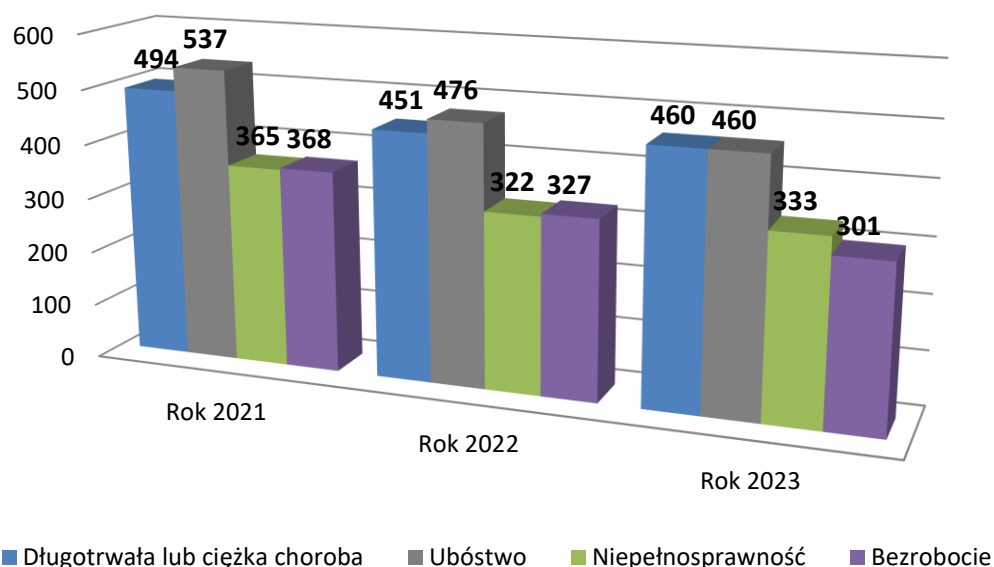
Tabela Nr 2. Powody korzystania z systemu pomocy społecznej w latach 2021 – 2023.

Powód korzystania z pomocy	Rok 2021		Rok 2022		Rok 2023	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	537	1039	476	893	460	813
Bezdomność	54	54	49	49	57	57
Potrzeba ochrony macierzyństwa	73	363	60	311	60	313
Bezrobocie	368	834	327	746	301	681
Niepełnosprawność	365	664	322	564	333	587
Długotrwała lub ciężka choroba	494	877	451	773	460	775
Bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych, w tym:	96	387	68	265	64	283
<i>rodziny niepełne</i>	58	191	40	125	32	103
<i>rodziny wielodzietne</i>	36	196	21	118	22	135
Alkoholizm	8	9	5	6	8	9
Narkomania	1	6	4	8	2	2
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	7	10	0	0	7	11
Przemoc w rodzinie	2	5	3	9	1	6
Zdarzenie losowe	4	10	1	4	6	14

*Źródło: Sprawozdania MOPS w Dębicy**

(Powyżej zamieszczone zostały szczegółowe dane dotyczące liczby osób i rodzin w poszczególnych grupach. Wymienione w ustawie dysfunkcje, z powodu których przyznana była pomoc, mogły współwystępować ze sobą i z tego względu liczby osób i rodzin nie sumuje się).

Wykres Nr 3. Najczęstsze powody korzystania z pomocy społecznej w latach 2021 – 2023.

Źródło: Sprawozdania roczne MPiPS-03 za lata 2021 – 2023.

Analiza danych za rok 2023 odnośnie dysfunkcji osób korzystających z pomocy społecznej wyznacza priorytety w pracy z poszczególnymi kategoriami osób: długotrwanie lub ciężko chorymi, niepełnosprawnymi, bezrobotnymi. Podobnie jak w latach ubiegłych trudnością życiową klientów pomocy społecznej było ubóstwo.

Poza wyżej wymienionymi problemami istnieje szereg innych zdiagnozowanych dysfunkcji, które występują w mniejszym natężeniu jednak mają istotny wpływ na życie społeczne. Należą do nich bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, bezdomność czy potrzeby ochrony macierzyństwa.

W 2023 roku Ośrodek objął pomocą społeczną następujące typy rodzin:

Tabela Nr 3. Typy gospodarstw domowych objętych pomocą w 2023 roku.

WYSZCZEGÓLNIENIE	LICZBA RODZIN	LICZBA OSÓB W RODZINACH
	OGÓŁEM	
Rodziny Ogółem	978	1 793
o liczbie osób		
1	650	650
2	117	234
3	76	228
4	52	208
5	44	220
6 i więcej	39	253
w tym (z wiersza 1) rodziny z dziećmi ogółem	225	921
o liczbie dzieci		
1	66	178
2	71	260
3	52	250
4	30	180
5	2	13
6	1	8
7 i więcej	3	32
RODZINY NIEPEŁNE OGÓŁEM	102	346
o liczbie dzieci		
1	39	91
2	35	111
3	16	70
4 i więcej	12	74
RODZINY EMERYTÓW I RENCISTÓW OGÓŁEM	213	279
o liczbie osób		
1	161	161
2	44	88
3	4	12
4 i więcej	4	18

Źródło: Sprawozdania roczne MPiPS-03-R.

Analiza rodzin beneficjentów pomocy społecznej według składu gospodarstw domowych wskazuje, że najliczniejszą grupę stanowią gospodarstwa jednoosobowe – 66,46% ogółu.

Drugą grupę pod względem liczebności stanowią rodziny z dziećmi – 23,01% ogółu gospodarstw domowych, (z czego 10,43% stanowią rodziny niepełne). Rodziny emerytów i rencistów objętych pomocą stanowi 21,78% środowisk.

2.3. Funkcja i zadania pracowników socjalnych

W celu realizacji zadań wynikających z ustawy o pomocy społecznej w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Dębicy zatrudniał w 2023 roku wykwalifikowaną kadre, w szczególności 21 pracowników socjalnych. Pracownicy socjalni zatrudnieni są w Dziale Integracji i Pracy Środowiskowej. Podstawowym zadaniem pracownika socjalnego jest szczegółowe rozeznanie sytuacji osoby i rodziny zwracającej się o pomoc oraz na podstawie wywiadu środowiskowego stworzenie kompleksowej diagnozy.

Wśród wywiadów przeprowadzanych na potrzeby innych ośrodków pomocy społecznej, czy innych instytucji wymienić można: wywiady środowiskowe dotyczące ubiegania się o ubezpieczenie zdrowotne, zasiłki stałe, zasiłki celowe, zasiłki na pokrycie kosztów pobytu w schronisku dla osób bezdomnych, o umieszczenie w domach pomocy społecznej, o specjalny zasiłek opiekuńczy, o zasiłek dla opiekunów oraz wywiady „alimentacyjne” z osobami zamieszkałymi w Dębicy, których bliscy ubiegają się o świadczenia z pomocy społecznej, a mieszkają poza Dębicą.

Tabela Nr 4. Wskaźnik obrazujący pracę pracowników socjalnych w 2023 roku

Lp.	Wyszczególnienie	Liczba
1	Liczba wniosków o przyznanie pomocy (finansowej, usługowej, rzeczowej)	4 774
2	Liczba przeprowadzonych wywiadów środowiskowych	3 064
3	Liczba przeprowadzonych wywiadów na potrzeby dodatków mieszkaniowych	47

Źródło: Opracowanie własne MOPS w Dębicy.

Pracownicy socjalni w ramach swoich obowiązków:

- kierowali do Sądów wnioski o stwierdzenie potrzeby umieszczenia w szpitalu psychiatrycznym osób chorujących psychicznie bez ich zgody. Osoby chore psychicznie, których dotychczasowe zachowanie wskazywało na to, że nieprzyjęcie do szpitala spowodowałoby znaczne pogorszenie ich stanu zdrowia psychicznego bądź, które były niezdolne do samodzielnego zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych;
- kierowali do Sądów wnioski dotyczące wydawania postanowienia o potrzebie umieszczenia osoby w domu pomocy społecznej bez jej zgody. W przypadku, gdy osoba wymagająca skierowania do domu pomocy społecznej, ze względu na swój stan zdrowia, nie była zdolna do świadomego wyrażenia na to zgody lub w przypadku, gdy na skutek choroby psychicznej nie wyraziła zgody na skierowanie do placówki, a brak opieki zagrażał jej życiu – MOPS występował do sądu opiekuńczego z wnioskiem o skierowanie do domu pomocy społecznej bez zgody strony;
- ramach pracy socjalnej pracownicy socjalni realizują również zadania polegające na występowaniu do sądów z wnioskiem o wgląd w sytuację rodzinno - wychowawczą i o zajęcie stanowiska wobec opieki nad małoletnim dzieckiem;
- występowali do Miejskiej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych z wnioskami o skierowanie na przymusowe leczenie odwykowe;

- współpracowali z Zakładem Karnym znajdującym się na terenie miasta Dębica w formie przeprowadzania wywiadów środowiskowych, u osób odbywających karę pozbawienia wolności, na wnioski różnych urzędów;
- przeprowadzali wywiady środowiskowe zlecone przez Ośrodki Pomocy Społecznej oraz Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie z osadzonymi na terenie Zakładu Karnego w Dębicy w sprawie: ustalenia odpłatności za pobyt w placówkach opiekuńczo – wychowawczych, rozłożenia zadłużenia alimentacyjnego na raty, ubezpieczenia zdrowotnego. Ośrodek w porozumieniu z Zakładem Karnym organizuje spotkania informacyjne dotyczące możliwości ubiegania się o pomoc rodzinom skazanych i korzystania z pomocy społecznej po opuszczeniu zakładu karnego.

2.4. Praca socjalna

Praca socjalna należy do zadań własnych samorządu gminnego o charakterze obligatoryjnym i jest świadczeniem niepieniężnym. Jest świadczona osobom i rodzinom bez względu na posiadany dochód i nie wymaga wydania decyzji przez organ pomocy społecznej. Praca socjalna jest działalnością mającą na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi.

W 2023 roku udzielono pomocy w postaci pracy socjalnej ogółem 358 rodzinom, tj. (579 osób w tych rodzinach). W ramach pracy socjalnej dokonuje się licznych działań mających na celu poprawę jakości życia osób i rodzin. Takim działaniem jest między innymi zawarcie kontraktu socjalnego, który jest pisemną umową zawartą z osobą ubiegającą się o pomoc, określającą uprawnienia i zobowiązania stron umowy w ramach wspólnie podejmowanych działań zmierzających do przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej osoby lub rodziny np. do podjęcia aktywności zawodowej poprzez zarejestrowanie się w urzędzie pracy.

Tabela Nr 5. Liczba zawartych kontraktów socjalnych/projektów socjalnych w latach 2021 – 2023.

Praca socjalna prowadzona w oparciu o:	Rok 2021	Rok 2022	Rok 2023
KONTRAKT SOCJALNY część A*	74	172	42
KONTRAKT SOCJALNY część B*	14	14	12
Projekt socjalny	4	10	8
Liczba osób objętych projektem socjalnym	150	312	367

Źródło: Sprawozdania roczne MOPS w Dębicy.

* Kontrakt socjalny część A dotyczy osób i rodzin, z którymi zawierany jest kontrakt w zakresie rozwiązywania trudnej sytuacji życiowej. Kontrakt socjalny część B dotyczy osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy, o których mowa w art. 49 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2008 r. Nr 69, poz. 415, z późn. zm.), zawierany w celu wzmocnienia aktywności i samodzielności życiowej, zawodowej lub przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu.

2.5. Realizacja projektów socjalnych oraz innych inicjatyw na rzecz osób potrzebujących

Tabela Nr 6. Wykaz realizowanych projektów socjalnych przez MOPS w Dębicy w 2023 roku

Lp.	Nazwa projektu socjalnego	Opis
1	Dzień Babci i Dziadka w Domu Seniora	Seniorzy z Ośrodka Wsparcia Dziennego Senior + przy ulicy Rzeszowskiej, spędzili ten uroczysty dzień z uczniami z Ochotniczego Hufca Pracy w Dębicy wraz z opiekunami. W ramach działań projektowych, młodzież samodzielnie wykonała piękne serduszka z życzeniami. Podczas spotkania młodzież przekazała przygotowane prezenty Seniorom. Zdarzenia takie mają walor nie tylko integracji międzypokoleniowej ale również przyczyniają się do poprawy samopoczucia seniorów.
2	Świąteczne niespodzianki	Projekt realizowany przez MOPS w Dębicy we współpracy z OHP w Dębicy. Projekt zakładał pomoc seniorom w przygotowaniu do świąt wielkanocnych poprzez zakup artykułów spożywczych oraz dostarczenie ich do mieszkań i domów seniorów. Przygotowane przez młodzież z OHP paczki żywnościowe trafiły do sześciu starszych, samotnych osób, znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej. Dzięki otrzymanym w ramach projektu podarunkom osoby objęte wsparciem, mogły przygotować smaczną święconkę oraz udekorować świąteczny stół. Odwiedziny młodych oraz okazana pomoc sprawiła, że na twarzach obdarowanych pojawił się uśmiech i wzruszenie.
3	Tornister pełen uśmiechów	Projekt realizowany przez Stowarzyszenie Pomocy Społecznej „Ad Astram” w Dębicy wraz z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Dębicy. W ramach projektu 10 dzieci z rodzin objętych wsparciem asystentów rodzin zostało doposażonych w nowe plecaki szkolne wraz z wyposażeniem. Solidny i pakowny plecak to szkolny niezbędny. Dzięki doposażeniu w plecaki dzieci mogły z radością rozpocząć nowy rok szkolny.
4	Gwiazdkowa zbiórka dla dzieci	Jest to już trzeci rok w ramach którego Poczta Polska zorganizowała zbiórkę dla podopiecznych placówek będących w strukturach Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dębicy dla dzieci z rodzin korzystających z pomocy Ośrodka. Pracujący w placówkach wychowawcy stwarzają swoim podopiecznym domową atmosferę, a także pomagają w nauce oraz dostarczają rozrywki i zabawy, promując spędzanie czasu wolnego bez agresji i przemocy. Organizowane są warsztaty edukacyjne, multimedialne, kucharskie oraz zajęcia sportowe manualne. Aby móc prowadzić zajęcia i czynić je atrakcyjnymi i dostosowanymi do potrzeb dzieci musimy dysponować wieloma narzędziami, takimi jak materiały plastyczne, gry, książki oraz materiały do wykonywania zajęć manualnych i sensorycznych. W zdobyciu tych materiałów już po raz trzeci pomogli nam klienci i pracownicy Poczty Polskiej. To oni

		z dużym zaangażowaniem w swoich placówkach rozpoczęli organizację zbiórki dzięki, której mogliśmy doposażyć PWD „Zgranej Paki”.
5	Pomocne ręce dla Seniora	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Dębicy we współpracy z Ochotniczym Hufcem Pracy w Dębicy realizował projekt socjalny pn. „Pomocne ręce dla Seniora”. Projekt powstał z myślą o osobach starszych, które są objęte wsparciem Ośrodka, a którym z uwagi na wiek oraz liczne choroby i schorzenia, szczególnie niepełnosprawność ruchową, ciężko jest wykonywać prace gospodarcze oraz prace porządkowe w swoich gospodarstwach domowych. Młodzież z OHP, która bardzo chętnie przystąpiła do realizacji projektu, u wytypowanych przez Działu Usług Opiekuńczych podopiecznych MOPS, umyła okna oraz zniosła drewno na opał. Tym samym pomogła osobom starszym w wykonywaniu czynności, które sprawiają im największą trudność.
6	Rodzinna majówka po raz siódmy	W naszym corocznym pikniku udział wzięły rodziny, które na co dzień objęte są wsparciem i pomocą tut. Ośrodka. Tegoroczne spotkanie majówkowe odbyło się w obiekcie Poligon Strażacki w Brzeźnicy, a udział w nim wzięło 25 dzieci i 10- ro rodziców. Jego celem było m.in. zintegrowanie rodzin, zacieśnienie więzi wewnątrzrodzinnych oraz krzewienie nawyku rodzinnego spędzania wolnego czasu, a także nauka bezpiecznych zachowań. Pogoda dopisała i na świeżym powietrzu podczas bajkowych animacji i sportowych rywalizacji bawiły się całe rodziny. Po zakończeniu animacji był czas na odpoczynek i biesiadę, oraz wspólne grillowanie.
7	Zdrowi w Nowy Rok	Celem projektu było wspólne spędzenie wolnego czasu oraz wzajemna integracja jak również podniesienie życia osób starszych poprzez zwiększenie ich świadomości i wiedzy na temat zdrowego stylu życia i ochrony zdrowia. Projekt skierowany był do najstarszych podopiecznych MOPS w Dębicy, uczestników Placówek Domu Dziennego Pobytu Senior +.
8	Motomikołaje	Projekt socjalny realizowany już po raz dziesiąty. Zmotoryzowani Mikołaje przyjechali do naszych dzieci, uczestników zajęć w placówkach wsparcia dziennego „Zgrana Paka” MOPS w Dębicy. Motocykliści zmobilizowali siły i pomimo prawdziwej zimowej aury i ośnieżonych dróg zjawili się na dwóch i czterech kółkach, zrobili hałas i przywieźli prezenty-wszystko po to aby dać dzieciom radość. W spotkaniu z Motomikołajami udział wzięły dzieciaki z placówek wsparcia dziennego działających w strukturach MOPS Dębica, razem ok. 90 dzieci. Każde z nich otrzymało paczkę wręczaną przez zmotoryzowanego Mikołaja. Dzieci zrewanżowały się małymi upominkami i własnoręcznie przygotowanymi laurkami.
Projekty socjalne objęły wsparciem łącznie 367 osób		

Źródło: opracowanie własne Ośrodka.

Kolonia w Darłowie

W dniu 16.07.2023 r. ośmioro dzieci w wieku 7-18 lat, podopiecznych Placówek Wsparcia Dziennego „Zgrana Paka” wyjechało na kolonię, organizowaną przez Podkarpackie Kuratorium Oświaty w Rzeszowie. Uczestnicy kolonii przez 10 dni spędzili miły i aktywny czas w nadmorskiej miejscowości Darłowo, położonej w północno-zachodniej części Polski.

Program kolonii był zaplanowany bardzo aktywnie, tak by żadne dziecko nie czuło nudy i obejmował zajęcia rekreacyjno – sportowe, gry i zabawy oraz zajęcia plastyczno - muzyczne. Dzieci skorzystały z kilku atrakcyjnych wycieczek między innymi do Kołobrzegu, Koszalina oraz Muzeum Wsi Słowiańskiej w Klukach. Ponadto uczestniczyły w nocnej wycieczce pn. „Wieczór z Kopernikiem”. A ponieważ kolonia była nad morzem, nie mogło zabraknąć również rejsu statkiem po Morzu Bałtyckim, który sprawił dzieciom ogromną frajdę.

Misie Ratownisie w MOPS

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Dębicy już po raz drugi włączył się w akcję zbiórki pluszowych maskotek dla dzieci, które są ofiarami wypadków. Akcja miała na celu pomoc dzieciom poszkodowanym w wypadkach. To właśnie na nich czekały zebrane zabawki, bo jak wspominali organizatorzy - "Miś Ratowniś w świadomości dziecka kształci domowe ciepło, bezpieczeństwo, czułą i serdeczną bliskość rodziców, czyli wszystko to, co traci w wyniku np. nieszczęśliwego wypadku."

Dla dzieci udział w wypadku czy pożarze, przejazd karetką czy pobyt w szpitalu to ogromny szok. W takich sytuacjach przezwyciężyć strach pomagają maskotki. Te coraz częściej można zobaczyć w radiowozach, karetkach, ale też wozach strażackich - zarówno zawodowych strażaków jak i ochotników.

Misia Ratownisia dziecko zabiera do domu - a to znaczy, że są cały czas potrzebne i muszą być uzupełniane na bieżąco. Pracownicy MOPS w Dębicy po raz kolejny okazali wielkie serce i przekazali w ubiegłym roku przeszło 300 maskotek do Zespołu Szkół Ekonomicznych, który jest punktem odbioru zabawek w mieście Dębica.

Superwizja pracowników dębickiego MOPS

Od października 2022 roku do lipca 2023 r. pracownicy socjalni, asystenci rodzin oraz wychowawcy z placówek wsparcia dziennego „Zgrana Paka” uczestniczyli w projekcie pn. „*Wsparcie rozwoju pracowników polskiego systemu pomocy społecznej*”. Projekt realizowany był przez Polskie Towarzystwo Superwizji Pracy Socjalnej, a z dębickiego MOPS udział w nim wzięło 22 pracowników.

Uczestnicy projektu mogli skorzystać z regularnej, grupowej superwizji prowadzonej przez certyfikowanego superwizora pracy socjalnej, dzięki czemu mogli zwiększyć swoje kompetencje zawodowe oraz poznać różne sposoby reagowania na problemy mieszkańców.

Pracownicy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dębicy na co dzień pracują z osobami wymagającymi szczególnego wsparcia, przez co często narażeni są na działanie

czynników, które mogą wywoływać między innymi stres oraz wpływać na przeciążenie pracą. Jednocześnie wymaga się od nich pracy w oparciu o wysokie standardy metodyczne i etyczne. Superwizja pracy socjalnej ma na celu utrzymanie standardu pracy, a także efektywniejsze, bardziej profesjonalne i skuteczniejsze dostarczanie pomocy osobom i rodzinom. Uczestnictwo w superwizji pracowników ośrodka pomocy społecznej jest wyrazem profesjonalnego i odpowiedzialnego podejścia do pracy i osób którym udziela się pomocy.

Projekt superwizyjno-szkoleniowy finansowany jest ze środków UNICEF, a jego głównym celem jest zapewnienie profesjonalnej i efektywnej pomocy osobom, które w wyniku wojny w Ukrainie znalazły schronienie w naszym kraju. Merytoryczne i superwizyjne wsparcie pracowników pomocy społecznej zwiększa szanse osób uciekających przed wojną (i ich dzieci) na pełniejszy dostęp do wysokiej jakości usług świadczonych przez nasz system.

Szlachetna paczka

Pracownicy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dębicy już po raz ósmy, w roli Wolontariuszy, włączyli się w pomoc osobom potrzebującymi w ramach ogólnopolskiej akcji p. Szlachetna Paczka, organizowanej przez Stowarzyszenie Wiosna.

Pomoc polegała na przekazaniu pomocy rzeczowej - dedykowanej dla poszczególnych osób i rodzin zgodnie z wcześniej deklarowanymi przez nich prośbami.

Pracownicy rozwieźli paczki do rodzin, którym Darczyńcy - osoby dobrego serca, które nie pozostają obojętne na los drugiego człowieka, przygotowali prezenty.

Świąteczne paczki dotarły do osób i rodzin, które z przyczyn niezależnych od siebie znalazły się w trudnej sytuacji materialnej oraz życiowej. Zgodnie z regulaminem akcji, w otrzymanych paczkach znalazły się artykuły spożywcze, żywność, środki czystości, środki higieniczne, odzież, obuwie, pościel oraz przedmioty gospodarstwa domowego i wiele innych rzeczy.

Coroczne spotkanie wigilijne dla mieszkańców miasta Dębica

Pracownicy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej Dębicy organizują coroczne spotkania wigilijne dla osób samotnych w Sali Sesyjnej Urzędu Miejskiego w Dębicy, a chorym dostarczają posiłek do domu. W spotkaniu wigilijnym w Ratuszu wzięło około stu dębiczanie oraz władze naszego miasta. Na wigilijnym stole serwowane były tradycyjne potrawy. Rozbłysło również Światło Betlejemskie, które do Ratusza przyniósł komendant dębickiego hufca ZHP.

Wszystkich przybyłych gości w świąteczny, bożonarodzeniowy nastrój, wprowadził Zespół Iskierczanie, który pięknymi i staropolskimi kolędami zachęcał do wspólnego kolędowania i przeżywania świątecznej radości. Dla tych, którzy z uwagi na zły stan zdrowia nie mogli przyjść na spotkanie do Ratusza, posiłek wigilijny został dowieziony przez pracowników MOPS do ich domów. Z daniami wigilijnymi oraz słodkim poczęstunkiem dotarliśmy do ponad 70 osób.

2.6. Pomoc dla osób bezdomnych

Jedną z przyczyn korzystania z pomocy społecznej jest bezdomność. Obok udzielania świadczeń, pomoc kierowana do osób bezdomnych obejmuje między innymi zabezpieczenie schronienia w placówkach przeznaczonych dla osób bezdomnych oraz współpracę z innymi podmiotami oraz inicjowanie akcji pomocowych adresowanych do osób bezdomnych.

Podstawowym świadczeniem, z którego korzystają bezdomni zwłaszcza w okresie zimowym jest zapewnienie schronienia. Na terenie Dębicy osoby bezdomne mogą korzystać ze schronienia w schronisku dla Bezdomnych Kobiet i Mężczyzn przy ul. Św. Brata Alberta 2. W 2023 roku z tej formy pomocy skorzystało 42 osoby, w tym 2 osoby bezdomne przebywały w schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi poza terenem naszego miasta.

Tabela Nr 7. Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie w formie schronienia w schroniskach w latach 2021 – 2023.

Forma pomocy	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie		
	Rok 2021	Rok 2022	Rok 2023
Schronienie	47	40	42

Źródło: Sprawozdania roczne MRPiPs-03 za okres 2021 – 2023.

Pracownicy socjalni zatrudnieni w tut. Ośrodku zawierają z osobami bezdomnymi kontrakty socjalne, które w zapisach uwzględniają sytuację osoby bezdomnej oraz zapewniają wsparcie osobie, która je podpisała. Działania spisane w kontraktach socjalnych mają na celu poprawę sytuacji zdrowotnej osoby bezdomnej, często uzyskanie stopnia niepełnosprawności, pomoc mieszkaniową, pomoc socjalną i finansową oraz aktywizację zawodową, we współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy, Klubem Integracji Społecznej i Centrum Integracji Społecznej. Kontrakty socjalne zawierają tzw. karty monitoringu podejmowanych działań oraz ocenę okresową i końcową. Podczas ich realizacji istnieje także możliwość wprowadzania nowych ustaleń mających na celu dalszą pomoc osobom bezdomnym. Ich efektem jest pomoc i wsparcie osobom bezdomnym w dotarciu do lekarzy w tym również specjalistów, pomoc w aktywizacji społecznej i zawodowej oraz pomoc finansowa w postaci zasiłków celowych, okresowych lub stałych, które dla osób bezdomnych często stanowią jedyne źródło utrzymania.

Z doświadczeń pracowników OPS oraz z diagnozy środowiska wynika, że bezdomność występująca w naszym mieście to w głównej mierze tzw. bezdomność z wyboru, która jest przejawem odrzucenia powszechnie respektowanych wzorów obyczajowych, co zbiega się z zaburzeniami psychicznymi, zdrowotnymi, w tym związanymi z uzależnieniami oraz brakiem oparcia i pomocy ze strony rodziny.

Pracownicy socjalni tut. Ośrodka w ramach współpracy z instytucjami takimi jak: Straż Miejska, Policja i Straż Ochrony Kolei, patrolują ulice naszego miasta i podejmują wspólne działania interwencyjne w celu zabezpieczenia osób bezdomnych, które

przebywają na ulicach, przystankach autobusowych, w parkach itp. Ponadto pracownicy socjalni sporządzają diagnozę osoby bezdomnej, a podczas przeprowadzania wywiadów środowiskowych zapisywane są potrzeby i oczekiwania konkretnych osób.

MOPS w Dębicy koordynuje również cykliczne badanie osób bezdomnych w mieście Dębica. Dzięki danym pozyskanym w tym badaniu mamy rozeznanie co do sytuacji liczbowej osób bezdomnych przebywających na terenie naszego miasta.

Zawierane są porozumienia z podmiotami, które mogą pomóc osobom bezdomnym (policja, straż miejska, służba ochrony kolei), organizowane są spotkania z tymi służbami, mające na celu ustalenie działań na rzecz bezdomnych. Pracownicy socjalni rozwieszają ogłoszenia zawierające bazę teleadresową miejsc schronienia dla osób bezdomnych w przychodniach, szpitalach, dworcach, lokalnej prasie, siedzibie MOPS oraz na stronie internetowej Ośrodka.

2.7. Klub Integracji Społecznej - program prac społecznie użytecznych

Klub Integracji Społecznej jest elementem wewnętrznej struktury organizacyjnej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dębicy. Działalność Klubu Integracji Społecznej prowadzona jest w oparciu o ustawę o zatrudnieniu socjalnym oraz ustawę o pomocy społecznej. Działania Klubu prowadzone są na podstawie regulaminu zatwierdzonego przez Dyrektora Ośrodka. Głównym celem KIS jest reintegracja społeczna i zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz działania zmierzające do zapewnienia uczestnikom warsztatów bezpieczeństwa socjalnego, aktywizacji zawodowej i pomocy w osobistym rozwoju.

Cel ten realizowany jest poprzez organizowanie m.in.:

- spotkań grup wsparcia i grup samopomocowych,
- zajęć praktycznych: warsztatów, praktyk zawodowych,
- zajęć dotyczących założenia i prowadzenia własnej działalności gospodarczej ze szczególnym uwzględnieniem spółdzielni socjalnych,
- szkoleń zawodowych i kompetencyjnych.

Działania Klubu ukierunkowane są na edukację personalną, zawodową i społeczną, ułatwiającą osiągnięcie samodzielności finansowej poprzez zatrudnienie. Uczestnicy zajęć w trakcie trwania programu objęci są kompleksową opieką pracownika socjalnego, jak również mogą korzystać z porad: psychologa, doradcy zawodowego, terapeuty ds. uzależnień, prawnika. Program prac społecznie użytecznych, jako jedna z form readaptacji zawodowej i przywrócenia osób długotrwale bezrobotnych, korzystających z pomocy społecznej, na rynek pracy, realizowany jest w MOPS w Dębicy od roku 2012. Podstawą realizacji programu jest porozumienie zawierane corocznie, pomiędzy Gminą Miasto Dębica, a Starostą Dębickim reprezentowanym przez Powiatowy Urząd Pracy w Dębicy. Ośrodek prowadzi rekrutację osób do programów oraz koordynuje ich przebieg.

Pracownicy socjalni Ośrodka przekazują do KIS informację o osobach bezrobotnych bez prawa do zasiłku, korzystających ze świadczeń pomocy społecznej, które mogą wykonywać na terenie miasta Dębicy prace społecznie użyteczne. Jest to jedno z narzędzi aktywizacji zawodowej wykorzystywane przez Ośrodek.

W 2023 roku KIS przekazał do Powiatowego Urzędu Pracy, listę z osobami wytypowanymi do prac społecznie użytecznych. Do wykonywania prac społecznie użytecznych skierowano 29 osób. Wybranych zostało 12. W ramach reintegracji zawodowej uczestnicy KIS wykonywali prace społecznie użyteczne na terenie miasta Dębica pod nadzorem Zakładu Usług Miejskich lub w ramach warsztatu usług opiekuńczych pod nadzorem MOPS w Dębicy. Ponadto uczestnicy KIS odbywali co miesięczne zajęcia warsztatowe z psychologiem, doradcą zawodowym i pracownikiem socjalnym w ramach reintegracji społecznej. Uczestnicy przed rozpoczęciem prac zostali przeszkoleni w zakresie przepisów BHP oraz zasad bezpiecznego zachowania się w sytuacji zagrożenia, w tym w czasie panującej epidemii. Program prac społecznie użytecznych trwał od 1 kwietnia do 30 września 2023 roku.

Wyżej wspomniane osoby wykonywały pracę w wymiarze nieprzekraczającym 10 godzin tygodniowo i 40 godzin miesięcznie. Wynagrodzenie za pracę wynosiło 9,50 zł za godzinę i wypłacane było przez MOPS wszystkim osobom wykonującym prace. Koszt prac społecznie użytecznych w 2023 roku wyniósł 19 874,00 zł.

Tabela Nr 8. Ilość osób, które skorzystały z czasowego zatrudnienia w ramach prac społecznie użytecznych w okresie 2021 – 2023.

Rok	Ilość osób	Okres realizacji
2021	14 (5 Mężczyzn, 9 Kobiet)	Kwiecień – Wrzesień
2022	15 (4 Mężczyzn, 11 Kobiet)	Czerwiec - Listopad
2023	12 (4 Mężczyzn, 8 Kobiet)	Kwiecień – Wrzesień

Źródło: Opracowanie własne MOPS w Dębicy.

Znak Jakości Ekonomii Społecznej i Solidarnej

Podczas siódmego Ogólnopolskiego Forum Ekonomii Społecznej w Ministerstwie Rodziny i Polityki Społecznej w Warszawie odbyło się rozstrzygnięcie VI edycji Konkursu Znak Jakości Ekonomii Społecznej 2023. Certyfikaty przyznawane były w pięciu kategoriach: Kategoria I. Debiut roku, Kategoria II. Najlepszy pracodawca, Kategoria III. Sukces rynkowy, Kategoria IV. Pożyczka z korzyścią społeczną, Kategoria V. Społecznie odpowiedzialny samorząd.

Funkcjonujący w strukturach Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dębicy, Klub Integracji Społecznej otrzymał certyfikat „Znak Jakości Ekonomii Społecznej i Solidarnej” w tegorocznej edycji konkursu, w kategorii III- Sukces rynkowy.

Klub Integracji Społecznej jest elementem wewnętrznej struktury organizacyjnej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dębicy od 2006r. Dębicki KIS był drugim klubem integracji społecznej utworzonym na terenie województwa podkarpackiego.

III. Analiza wypłaconych świadczeń pomocy społecznej

3.1. Zasiłki i pomoc w naturze

Świadczenia pomocy społecznej są zróżnicowane, niektóre z nich mają charakter obligatoryjny, a inne fakultatywny. Każdy rodzaj świadczenia ma ustawowo określone przesłanki będące podstawą ich przyznania. W 2023 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Dębicy w zrealizował następujące świadczenia pieniężne:

Zasiłek stały jest świadczeniem przysługującym osobom niezdolnym do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnym do pracy z powodu niepełnosprawności, spełniającym kryterium dochodowe.

Tabela Nr 9. Zasiłek stały oraz składki na ubezpieczenie zdrowotne w 2023 roku.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	Liczba świadczeń	Koszt świadczeń (w zł)
Zasiłki stałe - ogółem	206	2 122	1 282 802
Składki na ubezpieczenie zdrowotne (przy zas. stałym)	193	2 002	111 602

Źródło: Dane MOPS z sprawozdania MPiPS-03, SKŁ-ZDR.

Tabela Nr 10. Wydatek poniesiony na zasiłek stały w latach 2021 – 2023r.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ilość osób	Kwota świadczeń
Rok 2021	212	1 206 027 zł
Rok 2022	212	1 289 803 zł
Rok 2023	206	1 282 802 zł

Źródło: sprawozdania MOPS w Dębicy.

Zasiłek okresowy to świadczenie przysługujące w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego. Przyznawany jest osobom i rodzinom, których dochód jest niższy od kryterium dochodowego.

Tabela Nr 11. Zasiłki okresowe w 2023 roku.

Forma pomocy	Liczba osób którym przyznano świadczenie	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń (w zł.)	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Zasiłki okresowe ogółem:	327	1 975	820 557	324	671
w tym przyznane z powodu:					
bezrobocia	279	1 769		276	568
długotrwałej choroby	25	99		25	47
niepełnosprawności	23	107		23	56

Źródło: sprawozdania MOPS w Dębicy.

Tabela Nr 12. Realizacja zasiłków okresowych w latach 2021-2023.

Rok	Ilość rodzin	Kwota świadczeń
2021	401	932 033 zł
2022	367	910 380 zł
2023	327	820 557 zł

Źródło: sprawozdania MOPS w Dębicy.

Zasiłek celowy

W celu zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej może być przyznany zasiłek celowy. Może on być przyznany w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu opału, żywności, leków i leczenia, odzieży i obuwia, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw sprzętu użytku domowego, a także kosztów pogrzebu. Do otrzymania zasiłku celowego uprawnione są również osoby lub rodziny, które poniosły straty w wyniku zdarzenia losowego, bądź klęski żywiołowej lub ekologicznej.

W tego rodzaju przypadkach świadczenie to może być przyznane niezależnie od dochodu i może nie podlegać zwrotowi. Jeśli osoba lub rodzina marnotrawi przyznane świadczenia, celowo je niszczy lub korzysta w sposób niezgodny z przeznaczeniem bądź marnotrawi własne zasoby finansowe, może nastąpić ograniczenie świadczeń lub odmowa ich przyznania.

Specjalny zasiłek celowy

Specjalny zasiłek celowy jest bezwrotnym świadczeniem przyznawanym w szczególnie uzasadnionych przypadkach osobie albo rodzinie o dochodach przekraczających określone w ustawie kryterium.

W celu przeciwdziałania niweczeniu uzyskanej pomocy i marnotrawstwu przyznanych środków część osób, głównie nadużywające alkoholu lub marnotrawiące przyznaną pomoc, nie otrzymywało pomocy w gotówce, lecz realizowało ją w sklepie spożywczym.

Tabela Nr 13. Realizacja zasiłków celowych i celowych specjalnych w latach 2021 - 2023.

Rok	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenia	Koszt świadczeń (zł)
Rok 2021	332	260 169
Rok 2022	395	278 715
Rok 2023	395	374 706

Źródło: opracowanie własne Ośrodka.

Zasilki celowe na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową

Z powodu wystąpienia klęski żywiołowej w dniu 26.08.2023 r. tj; burzy i silnych wiatrów w naszym mieście zostały uszkodzone budynki mieszkalne. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Dębicy udzielił 9 rodzinom pomocy finansowej w postaci zasiłku celowego z powodu strat poniesionych w wyniku klęski żywiołowej na kwotę 135 384 zł.

Sprawienie pogrzebu

Sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym, należy do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym. Sprawienie pogrzebu odbywa się w sposób ustalony przez gminę zgodnie z wyznaniem zmarłego. Dotyczy osób zmarłych, które nie były ubezpieczone i nie pozostawiły masy spadkowej, nie miały rodziny lub rodzina nie była w stanie sprawić pochówku z uwagi na trudną sytuację finansową. W 2023 r. Ośrodek zlecił sprawienie 3 pogrzebów zakładowi pogrzebowemu w oparciu o podpisaną umowę.

Udzielenie schronienia

Udzielenie schronienia następuje przez przyznanie tymczasowego miejsca noclegowego w noclegowniach, schroniskach, domach dla bezdomnych i innych miejscach do tego przeznaczonych. Na terenie miasta Dębica pomoc osobom bezdomnym świadczona była przez Towarzystwo Pomocy im. św. Brata Alberta koło Dębickie w zakresie udzielenia schronienia w Schronisku dla Bezdomnych Kobiet i Mężczyzn przy ul. Św. Brata Alberta 2. W 2023 r. opłatę na pobyt w schroniskach dokonano za 42 bezdomnych na kwotę 520 105 zł.

Wynagrodzenie za sprawowanie opieki nad osobami ubezwłasnowolnionymi

Wynagrodzenie należne opiekunowi z tytułu sprawowania opieki przyznawane jest przez sąd właściwy ze względu zamieszkania osoby podlegającej opiece, a w przypadku braku miejsca jej zamieszkania – sąd miejsca jej pobytu. Przyznawanie wynagrodzenia przez sąd wynika stąd, że wykonuje on stały nadzór nad sprawowaniem opieki i w związku z tym dysponuje wiedzą o dochodach i majątku podopiecznego.

W 2023 roku MOPS w Dębicy wypłacił 29 opiekunom przyznane postanowieniem Sądu wynagrodzenie za sprawowanie opieki nad osobami ubezwłasnowolnionymi oraz 4 osobom wynagrodzenie za sprawowanie kurateli – opłacanych ze środków własnych.

Tabela Nr 14. Wynagrodzenie należne opiekunowi z tytułu sprawowania opieki przyznane przez sąd w latach 2021 – 2023.

Rok	Liczba opiekunów	Liczba osób objętych opieką	Kwota
2021	26	34	83 118 zł
2022	26	35	107 339 zł
2023	29	39	121 606 zł

Źródło: opracowanie własne MOPS w Dębicy.

Tabela Nr 15. Wynagrodzenie należne kuratorowi za sprawowania opieki przyznane przez sąd w latach 2021 - 2023.

Rok	Liczba opiekunów	Liczba osób objętych opieką	Kwota
2021	2	2	7 200 zł
2022	4	4	13 646 zł
2023	4	4	14 400 zł

Źródło: opracowanie własne MOPS w Dębicy.

Składka na ubezpieczenie zdrowotne z tytułu zawarcia Indywidualnego Programu Zatrudnienia Socjalnego

W 2023 roku opłacono składkę dla 20 osób realizujących program reintegracji społecznej i zawodowej w Centrum Integracji Społecznej w Dębicy a nieposiadających innego tytułu do ubezpieczenia. Składka opłacana jest w wysokości 9% od maksymalnej kwoty zasiłku stałego z pomocy społecznej na okres trwania Indywidualnego Programu Zatrudnienia Socjalnego.

Tabela Nr 16. Liczba osób objętych indywidualnym programem zatrudnienia socjalnego w Centrum Integracji Społecznej w 2023 roku.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Liczba świadczeniobiorców, za których jest opłacana składka zdrowotna	Liczba składek należnych	Koszt składek należnych
Osoby objęte indywidualnym programem zatrudnienia socjalnego w Centrum Integracji Społecznej	20	220	14 236 zł

Źródło: sprawozdania MOPS w Dębicy.

3.2. Decyzje potwierdzające prawo do świadczeń opieki zdrowotnej

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Dębicy wydaje decyzje na podstawie przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych. W 2023 r. w sprawie potwierdzenia prawa do świadczeń opieki zdrowotnej wydano 101 decyzji administracyjnych.

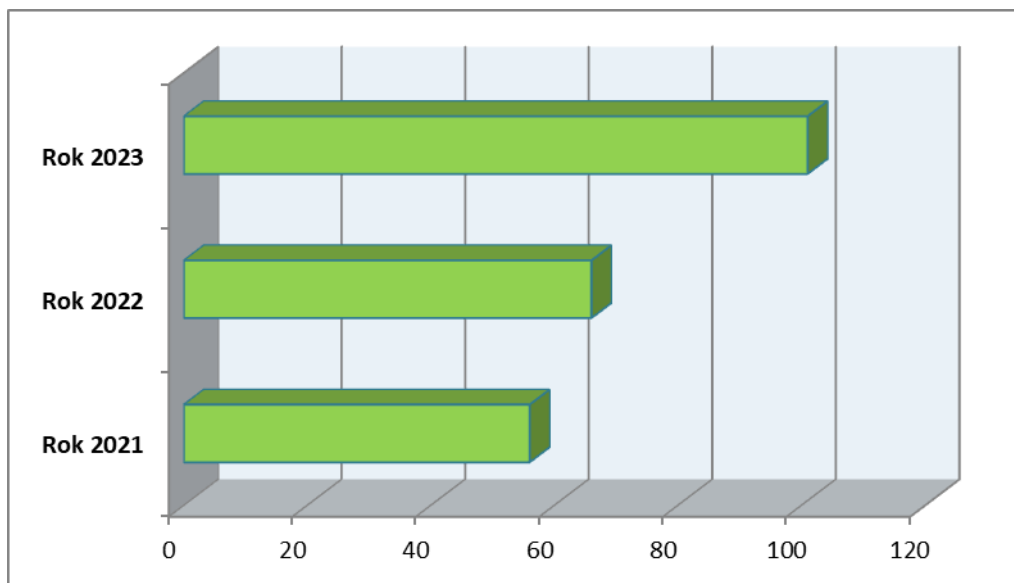
Z potwierdzenia prawa do świadczeń opieki zdrowotnej na podstawie ww. ustawy na okres 90 dni mogą korzystać:

- osoby nieubezpieczone,
- osoby posiadające obywatelstwo polskie,
- osoby posiadające miejsce zamieszkania na terytorium RP,
- osoby, które spełniają kryterium dochodowe obowiązujące w pomocy społecznej, co do których nie stwierdzono dysproporcji pomiędzy dochodem a rzeczywistą sytuacją majątkową.

Wydanie przedmiotowej decyzji poprzedza postępowanie analogiczne jak w przypadku przyznawania świadczeń z pomocy społecznej, a więc niezbędne jest przeprowadzenie rodzinnego wywiadu środowiskowego przez pracownika socjalnego.

W wyniku tego wywiadu ustala się, czy dana osoba spełnia wymogi ustawowe i czy możliwe jest potwierdzenie prawa do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Wykres Nr 4. Liczba wydanych decyzji potwierdzających prawo do świadczeń opieki zdrowotnej w latach 2021 – 2023.

Źródło: Opracowanie własne MOPS w Dębicy.

3.3. Program wieloletni „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023

Program skierowany jest zarówno do dzieci, uczniów, jak i osób starszych. Składa się z trzech modułów. – Pierwszy moduł to wsparcie i posiłek adresowany do dzieci i młodzieży. Drugi to posiłek adresowany do osób starszych. Trzeci moduł został uregulowany w rozporządzeniu, zakłada doposażenie i poprawę standardu już działających stołówek (mających własną kuchnię i jadalnię) lub doposażenie tych, które nie działają tak, aby mogły zostać uruchomione lub o stworzenie nowych, a także wsparcie w adaptacji i wyposażenia pomieszczeń przeznaczonych do spożywania posiłków, czyli jadalni.

Program przewiduje wsparcie finansowe gmin w udzieleniu pomocy w formie posiłku, świadczenia pieniężnego w postaci zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności oraz świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych. Pomoc taka trafia do dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych – spełniających warunki otrzymania pomocy wskazane w ustawie o pomocy społecznej oraz kryterium dochodowe, tj. 200 proc. kryterium dochodowego uprawniającego do świadczeń z pomocy społecznej.

Z pieniędzy przekazywanych gminom dofinansowane zostają posiłki wydawane w stołówkach dla dzieci oraz restauracji osobom dorosłym, samotnym. „Posiłek w szkole i w domu” zastąpił program "Pomoc państwa w zakresie dożywiania".

Strategicznym celem programu jest ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, ze szczególnym uwzględnieniem uczniów z terenów objętych wysokim poziomem bezrobocia oraz osób dorosłych: samotnych, w podeszłym wieku, chorych lub osób niepełnosprawnych.

Pomoc w formie posiłku, ze szczególnym uwzględnieniem posiłku gorącego przyznana była bezpłatnie osobom, których dochód na osobę w rodzinie nie przekraczał kwoty 1 200,00 zł (600 zł kryterium dochodowe dla osoby w rodzinie x 200%), a dla osoby samotnie gospodarującej 1 552,00 zł (776 zł kryterium dochodowe dla osoby samotnie gospodarującej x 200%).

Program jest elementem polityki społecznej państwa w zakresie:

- wsparcia finansowego gmin w wypełnieniu zadań własnych o charakterze obowiązkowym,
- poprawy poziomu życia rodzin o niskich dochodach,
- poprawy poziomu życia dzieci i młodzieży,
- kształtowania właściwych nawyków żywieniowych.

W ramach programu wsparcia udziela się w szczególności:

- dzieciom do czasu podjęcia nauki w szkole podstawowej,
- uczniom do czasu ukończenia szkoły ponadpodstawowej,
- osobom i rodzinom znajdującym się w sytuacjach wymienionych w art. 7 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, w szczególności osobom samotnym, w podeszłym wieku, chorym lub niepełnosprawnym.

Tabela Nr 17. Realizacja programu „Posiłek w szkole i w domu” w latach 2021 –2023.

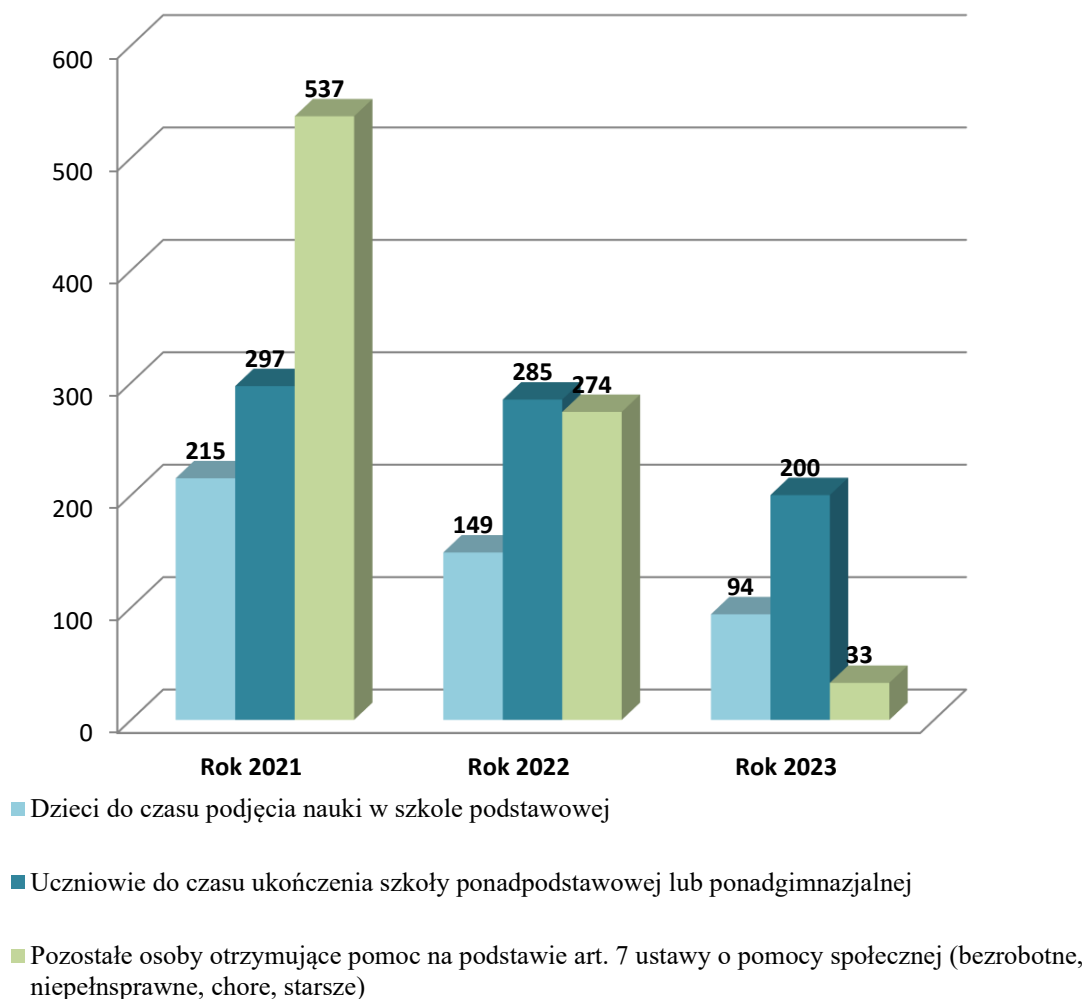
RODZAJ POMOCY	ROK 2021		ROK 2022		ROK 2023	
	Środki własne /w zł/	Dotacja rządowa /w zł/	Środki własne /w zł/	Dotacja rządowa /w zł/	Środki własne /w zł/	Dotacja rządowa /w zł/
Koszt Programu Ogółem	436 241 zł		398 537		364 709	
	113 586	322 655	110 479	288 058	128 459	236 250
Pomoc w formie posiłku	8 879	22 597	47 242	213 214	128 459	236 250
Pomoc w formie zasiłku celowego	-	300 058	555	74 844	-	-
Pozostałe koszty	104 707	-	62 682	-	-	-

Źródło: opracowanie własne Ośrodka.

Pomoc w formie dożywiania przyznawano na podstawie przeprowadzonego wywiadu środowiskowego, tj. na zasadach określonych w Uchwale Rady Ministrów o ustanowieniu programu wieloletniego „Posiłek w szkole i w domu” oraz w ustawie o pomocy społecznej.

W 2023 roku w ramach programu objęto pomocą 326 osób, które otrzymały pomoc o łącznej kwocie 364 709 zł. Dożywianie prowadzone było łącznie w 42 placówkach, w tym: 1 żłobku, 15 przedszkolach, 21 szkołach i 5 innych placówkach - ośrodkach wsparcia: (Środowiskowy Dom Samopomocy, Dzienny Dom Senior +, Dom Dziennego Pobytu „Dom Seniora”, Placówka Wsparcia Dziennego „Promyki Nadziei” oraz w restauracji „Złocisty Kurczak” w Dębicy). Posiłek zapewniany jest w formie pełnego obiadu w żłobku, przedszkolach i szkołach oraz jednego dania gorącego w placówkach wsparcia dziennego oraz restauracji. Najwięcej osób skorzystało z pełnego obiadu, tj. 294 dzieci w przedszkolach i szkołach.

Wykres Nr 5. Rzeczywista liczba osób objętych programem w latach 2021 – 2023.

Źródło: Sprawozdania MPiPS za lata 2021 – 2023.

Ponadto dożywiano dzieci i młodzież zamieszkującą w Dębicy, a uczącą się poza miejscem stałego zameldowania w 6 placówkach.

Pomoc w formie dożywiania przyznawaną na podstawie art. 7 ustawy o pomocy społecznej objęto w szczególności osoby bezrobotne, samotne, niepełnosprawne, w podeszłym wieku. Podobnie jak w roku poprzednim, liczną grupę stanowili uczniowie do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej. Natomiast osoby dorosłe stanowiły najmniejszy odsetek osób, które skorzystały z tej formy pomocy.

Tabela Nr 18. Pomoc w formie zasiłku celowego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania/”Posiłek w szkole i w domu” w latach 2021 - 2023.

Wyszczególnienie	Zasiłek celowy		
	Rok 2021	Rok 2022	Rok 2023
Liczba rodzin	436	198	-
Liczba osób w rodzinach	909	372	-
Liczba świadczeń	2849	475	-

Kwota świadczeń (w zł)	300 058	75 399	-
Koszt jednego świadczenia (w zł)	105,32	158,73	-

Źródło: Sprawozdania MPiPS za lata 2021-2023.

Gminny Program Osłonowy „Pomoc gminy w zakresie dożywiania – posiłek dla dzieci i młodzieży”.

Gminny program osłonowy „Pomoc gminy w zakresie dożywiania – „posiłek dla dzieci i młodzieży” na lata 2019-2023, w rozumieniu art. 17 ust. 2 pkt. 4 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1876 ze zm.) jest programem dotyczącym realizacji innych zadań w zakresie pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy.

Program jest utworzony i przyjęty przez Radę Miejską w Dębicy w związku z podjęciem przez Radę Ministrów Uchwały Nr 140 z dnia 15 października 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023. Program osłonowy realizowany jest w latach 2019-2023 i obejmuje swoim zasięgiem wsparcie najmłodszych mieszkańców Miasta Dębica. Bezpośrednimi adresatami będą dzieci do czasu podjęcia nauki w szkole podstawowej oraz uczniowie do czasu ukończenia szkoły ponadpodstawowej lub ponadgimnazjalnej, dla których Miasto Dębica jest gminą właściwą ze względu na miejsce zamieszkania. Celem Programu Osłonowego jest zapobieganie lub ograniczenie występowania zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z terenu Miasta Dębica.

Program jest elementem polityki społecznej samorządu w zakresie:

- zabezpieczenia najpilniejszych potrzeb życiowych dzieci i młodzieży;
- poprawy poziomu życia rodzin szczególnie o niskich dochodach lub z problemami opiekuńczo – wychowawczymi;
- poprawy stanu zdrowia dzieci i młodzieży;
- kształtowania właściwych nawyków żywieniowych.

W ramach Programu Osłonowego wsparcia udziela się w szczególnie uzasadnionych przypadkach, gdy uczeń albo dziecko z terenu Miasta Dębica, które nie spełnia wymagań, o których mowa w Module I programu rządowego „Posiłek w szkole i w domu”, w tym warunku kryterium dochodowego, a wyraża chęć zjedzenia posiłku, odpowiednio dyrektor szkoły lub przedszkola informuje Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Dębicy, jako właściwy ze względu na miejsce zamieszkania ucznia lub dziecka, o potrzebie udzielenia pomocy w formie posiłku.

Przyznanie takiej pomocy nie wymaga wydanie decyzji administracyjnej przyznającej posiłek oraz ustalenia sytuacji rodziny w drodze rodzinnego wywiadu środowiskowego.

Program Osłonowy finansowany jest ze środków własnych Miasta Dębica oraz dotacji z budżetu państwa w ramach realizacji wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023. W 2023 roku z tej formy pomocy skorzystało 1 rodzina.

Tabela Nr 19. Gminny Program Osłony „Pomoc gminy w zakresie dożywiania – posiłek dla dzieci i młodzieży” w latach 2021 - 2023.

Wyszczególnienie	Gminny Program Osłony „Pomoc gminy w zakresie dożywiania – posiłek dla dzieci i młodzieży”.		
	Rok 2021	Rok 2022	Rok 2023
Liczba rodzin	3	2	1
Liczba dzieci dożywianych	4	2	1
Liczba świadczeń	214	156	147
Kwota świadczeń (w zł) Środki własne	813	1632	2 940

Źródło: Sprawozdania MPiPS.

3.4. Pomoc materialna o charakterze socjalnym dla uczniów

W 2023 r. na podstawie ustawy o systemie oświaty oraz Uchwały nr XLV/337/2021 Rady Miejskiej w Dębicy z dnia 9 czerwca 2021 r. w sprawie uchwalenia Regulaminu udzielania pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkałych na terenie Miasta Dębica Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Dębicy realizował zadania polegające na przyznawaniu uczniom pomocy materialnej o charakterze socjalnym w formie stypendiów szkolnych oraz zasiłków szkolnych.

Stypendia szkolne

Stypendium szkolne może otrzymać uczeń znajdujący się w trudnej sytuacji materialnej wynikającej z niskich dochodów rodziny, w szczególności gdy w rodzinie występuje: bezrobocie, niepełnosprawność, ciężka lub długotrwała choroba, wielodzietność, trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, alkoholizm lub narkomania, a także gdy rodzina jest niepełna lub wystąpiło zdarzenie losowe.

Stypendium szkolne może być udzielane uczniom w formie: całkowitego lub częściowego pokrycia kosztów udziału w zajęciach edukacyjnych, w tym wyrównawczych, wykraczających poza zajęcia realizowane w szkole w ramach planu nauczania, a także udziału w zajęciach edukacyjnych realizowanych poza szkołą, pomocy rzeczowej o charakterze edukacyjnym, w tym w szczególności zakupu podręczników, w formie całkowitego lub częściowego pokrycia kosztów związanych z pobieraniem nauki poza miejscem zamieszkania.

W roku szkolnym 2022/2023 rozpatrzono 112 wniosków. Na ich podstawie z pomocy w formie stypendium szkolnego skorzystało 112 uczniów. W roku szkolnym 2023/2024 rozpatrzono 83 wniosków. Na wypłatę stypendiów szkolnych w 2023 r. przeznaczono kwotę 103 415,00 zł, w tym 20 683,00 zł ze środków własnych Miasta Dębica.

Zasiłek szkolny

Zasiłek szkolny może być przyznany uczniowi znajdującemu się przejściowo w trudnej sytuacji materialnej z powodu zdarzenia losowego tj. zdarzenia nagłego, nieprzewidywalnego, niezależnego od wnioskodawcy, które wywoła przynajmniej przejściową trudną sytuację materialną rodziny ucznia. O zasiłek szkolny można ubiegać się w terminie nie dłuższym niż dwa miesiące od wystąpienia zdarzenia losowego uzasadniającego przyznanie świadczenia. Zasiłek szkolny może być przyznany w formie świadczenia pieniężnego na pokrycie wydatków związanych z procesem edukacyjnym lub w formie pomocy rzeczowej o charakterze edukacyjnym, raz lub kilka razy w roku, niezależnie od otrzymywanego stypendium szkolnego.

W 2023 r. do MOPS w Dębicy wpłynęło 5 wniosków o przyznanie zasiłku szkolnego dla 6 uczniów. Na wypłatę zasiłków szkolnych w 2023 r. przeznaczono kwotę 3 720,00 zł, w tym 744,00 zł ze środków własnych Miasta Dębica.

Tabela Nr 20. Stypendia i zasiłki szkolne w roku 2023.

Wyszczególnienie	Rok szkolny 2022/2023	Rok szkolny 2023/2024
Liczba złożonych wniosków o przyznanie stypendium szkolnego	112	83
Liczba przyznanych stypendiów	112	83
z tego:		
szkoły podstawowe (bez specjalnych)	63	58
szkoły ponadpodstawowe (bez specjalnych)	49	22
szkoły specjalne oraz ośrodki, o których mowa w art.. 2 ust. 7 ustawy prawo oświatowe	0	1
szkoła policealna	0	2

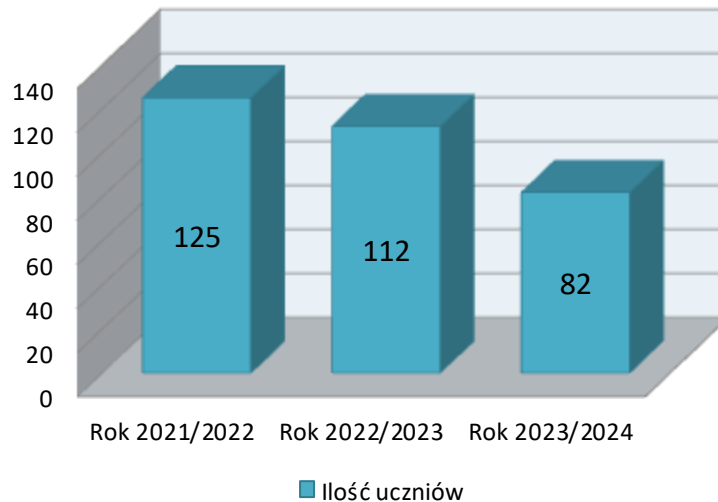
Źródło: opracowanie własne Ośrodka.

Tabela Nr 21. Zasiłki szkolne w roku szkolnym 2023r.

Liczba wniosków o przyznanie zasiłku szkolnego	5
Liczba przyznanych zasiłków szkolnych	6
z tego	
szkoły podstawowe (bez specjalnych)	5
szkoły ponadpodstawowe (bez specjalnych)	1

Źródło: opracowanie własne Ośrodka

Wykres Nr 6. Liczba uczniów uprawnionych do pobierania stypendium szkolnego w latach 2021-2023.

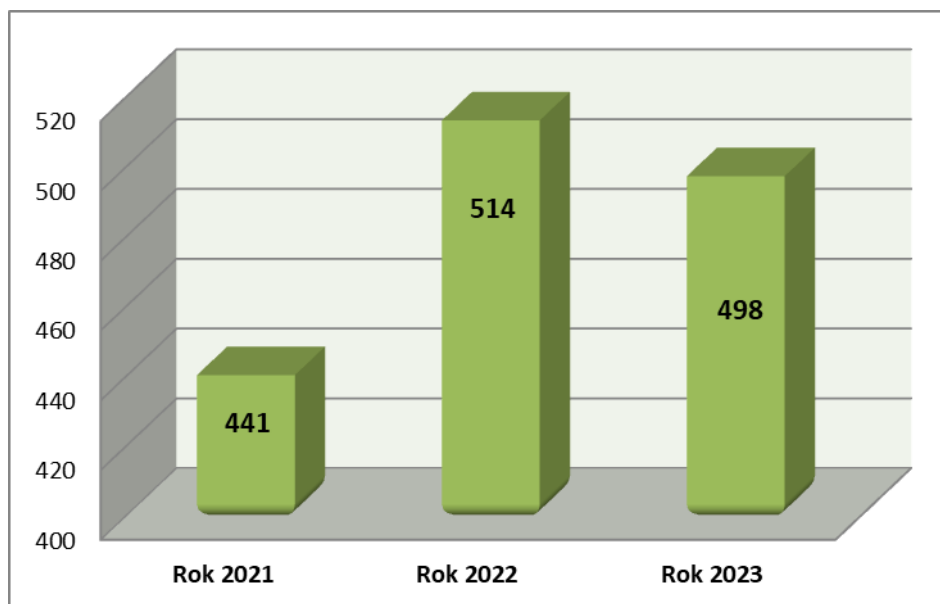
Źródło: opracowanie własne Ośrodka.

3.5 Dodatki mieszkaniowe

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Dębicy realizuje zadania nałożone ustawą o dodatkach mieszkaniowych. Dodatek mieszkaniowy jest świadczeniem pieniężnym wypłacanym przez gminę, mającym na celu umożliwienie osobom o niskich dochodach pokrycie części kosztów utrzymania mieszkania. Taka forma pomocy dla osób, które przy wykorzystaniu własnych możliwości finansowych nie są w stanie pokryć obciążających ich kosztów związanych z zajmowaniem lokalu mieszkalnego, została wprowadzona Ustawą z dnia 2 lipca 1994 roku o najmie lokali i dodatkach mieszkaniowych.

W 2023 r. przyjęto 738 wniosków o dodatek mieszkaniowy. Łączna liczba wydanych decyzji w minionym roku wyniosła 738, w tym: (przyznających – 689; odmownych - 40; inne - 9 (dotyczy m.in.: wstrzymania, wznowienia, uchylenia lub umorzenia decyzji). W 2023 roku z pomocy w formie dodatku mieszkaniowego skorzystało 498 gospodarstw domowych.

Wykres Nr 7. Liczba gospodarstw domowych korzystających dodatku mieszkaniowego w latach 2021 – 2023.

Źródło: opracowanie własne Ośrodka.

Można zauważyć, że od dwóch lat nastąpił wzrost gospodarstw domowych którym wypłacono dodatek mieszkaniowy.

Tabela Nr 22. Liczba i kwota wypłaconych dodatków mieszkaniowych w latach 2021 – 2023.

Rok	Kwota wypłaconych dodatków mieszkaniowych	Liczba wypłaconych dodatków
2021	925 804 zł	4 125
2022	1 047 216 zł	4 558
2023	1 280 045 zł	4 525

Źródło: opracowanie własne Ośrodka.

Dodatek mieszkaniowy jest wypłacany zarządcy budynku lub osobie uprawnionej do pobierania należności za lokal mieszkalny, w którym mieszka wnioskodawca.

Tabela Nr 23. Dodatki mieszkaniowe z podziałem na użytkowników mieszkań w 2023 roku.

Wyszczególnienie (użytkownicy mieszkań)		Liczba wypłaconych dodatków mieszkaniowych	Kwota wypłaconych dodatków mieszkaniowych
Ogółem		4 525	1 280 045
z tego w zasobie	<i>gminnym</i>	1 607	455 089
	<i>spółdzielczym</i>	2 642	733 167
	<i>wspólnot mieszkaniowych</i>	89	24 234
	<i>prywatnym</i>	0	0
	<i>innym</i>	187	67 555

Źródło: opracowanie własne Ośrodka.

Jak wynika z powyższej tabeli najwięcej środków pieniężnych z tytułu dodatków mieszkaniowych przekazuje się dla spółdzielni mieszkaniowych, zasobów gminnych, a także wspólnot mieszkaniowych. Dzięki możliwości przeprowadzania wywiadów środowiskowych zwiększyły się szanse eliminowania przypadków pobierania świadczenia przez osoby nieuprawnione. W 2023 roku przeprowadzono 47 wywiadów weryfikujących stan majątkowy wnioskodawców oraz faktyczną liczbę wspólnie zamieszkujących członków gospodarstwa domowego.

3.6. Jednorazowe świadczenie pieniężne w wysokości 300 zł dla obywateli Ukrainy

Zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa Miejski Ośrodek Pomocy Społeczny w Dębicy od lutego 2022 roku, realizował zadania na rzecz obywateli Ukrainy. Pomoc świadczona była między innymi w formie jednorazowego świadczenia pieniężnego przysługiwało w wysokości 300 zł na osobę. Świadczenie można było przeznaczyć na utrzymanie, w szczególności na pokrycie wydatków na żywność, odzież, obuwie, środki higieny osobistej oraz opłaty mieszkaniowe.

Uprawniony do pomocy był obywatel Ukrainy, który wjechał legalnie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w okresie od dnia 24 lutego 2022 r. i deklarował zamiar pozostania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz został wpisany do rejestru PESEL.

W 2023 roku z tej pomocy skorzystało 46 obywateli ukraińskich (w 2022 r. – 1 036 obywateli ukraińskich). Środki wydatkowane na wypłatę jednorazowego świadczenia wyniosły 13 800,00 zł (w 2022 r. – 310 800,00 zł).

3.7. Posiłki dla dzieci i uczniów z Ukrainy

Kolejną formą pomocy dla obywateli Ukrainy zgodnie z ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa były posiłki dla dzieci i młodzieży w przedszkolach i szkołach.

W ramach Funduszu Pomocy zapewniono posiłki dla dzieci i młodzieży w szkole i przedszkolu przyznawane w ramach zasiłku celowego. W minionym roku z tej pomocy skorzystało 51 dzieci w szkołach, natomiast w przedszkolach 28 dzieci ukraińskich.

Informacja w sprawie postępowań administracyjnych z pomocy społecznej

W przedmiocie postępowań administracyjnych w indywidualnych sprawach, zgodnie ze stosownymi upoważnieniami, wydawane są decyzje przyznające, odmowne, zmieniające, uchylające, umarzające, kierujące, ustalające odpłatność, zwalniające z odpłatności, o ustaleniu lub zwrocie nienależnie pobranych świadczeń, stwierdzające wygaśnięcie decyzji, potwierdzające prawo, cofające i wstrzymujące.

Tabela Nr 24. Statystyka dotycząca wydanych decyzji administracyjnych ze świadczeń pomocy społecznej w latach 2021 – 2023.

Lp.	Wyszczególnienie	Rok 2021	Rok 2022	Rok 2023
1	Liczba wydanych decyzji administracyjnych:	6 002	6 350	5 036
	z tego, z systemu pomocy społecznej	5 025	4 710	4 085
	dot. dodatków mieszkaniowych	844	808	738
	dot. pomocy materialnej dla uczniów	133	125	88
	dot. jednorazowego świadczenia 300 zł dla obywateli Ukrainy	-	486	46
	dot. posiłków dla dzieci i uczniów z Ukrainy	-	221	79
2	Ilość wystawionych różnego rodzaju zaświadczeń	556	355	356

Źródło: Opracowanie własne Ośrodka.

Tabela Nr 25. Ilość wydanych decyzji odmownych w 2023 roku.

Wyszczególnienie	Liczba decyzji odmownych
Pomoc Społeczna	1
Dodatek Mieszkaniowy	40
Stypendia szkolne	0
Zasiłek szkolny	0
Razem	41

Źródło: Opracowanie własne Ośrodka.

Od wydanych decyzji dot. świadczeń z pomocy społecznej wniesiono 3 odwołania do Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Rzeszowie.

IV. Realizacja zadań w zakresie wspierania rodziny

4.1. Asysta rodzinna

W 2023 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Dębicy kontynuował realizację specjalistycznej pracy socjalnej w zakresie asysty rodzinnej. Realizacja zadań z zakresu asysty rodzinnej stanowi odpowiedź na zidentyfikowane potrzeby korzystających z pomocy Ośrodka mieszkańców Dębicy.

Celem świadczenia usługi jest poprawa sytuacji życiowej rodzin w trudnej sytuacji rodzinnej, w tym w szczególności stworzenie optymalnych warunków służących wychowywaniu dzieci i pokonywaniu bieżących problemów, nabycie i doskonalenie umiejętności społecznych rodziców i zwiększenie kompetencji rodzicielskich.

Adresaci usługi to rodziny, w których dominującym problemem są trudności opiekuńczo – wychowawcze z dziećmi, gotowe do rozwiązywania swojej trudnej sytuacji i współpracujące z pracownikiem socjalnym, posiadające zasoby pozwalające rozwiązać zidentyfikowane problemy przy wykorzystaniu posiadanych możliwości i zasobów, w szczególności zagrożone wykluczeniem społecznym oraz umieszczeniem dzieci w placówce opiekuńczo – wychowawczej.

W 2023 r. z pomocy asystentów rodziny skorzystało 36 rodziny, w których wychowywało się 87 małoletnich dzieci. W tym okresie Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Dębicy zatrudnił 2 asystentów rodziny, zatrudnionych na umowę o pracę.

W 2023r. z 4 rodzinami zakończono współpracę asystenta z rodziną ze względu na realizację celów założonych w planie pracy z rodziną, a w związku z tym rodziny przezwyciężyły trudną sytuację życiową, której wcześniej nie były w stanie samodzielnie pokonać. Rodzice osiągnęli samodzielność w podejmowaniu decyzji oraz nabyli umiejętności opiekuńczo wychowawcze, które pozwolą im wypełniać rolę rodzica tak, aby środowisko rodzinne sprzyjało bezpiecznemu rozwojowi ich dzieci. Z 3 rodzinami ze względu na zaprzestanie współpracy w związku z przeprowadzką. Z 2 rodzinami ze względu na brak efektów. Z 1 rodziną zakończono współpracę ze względu na zmianę metody pracy, z 1 rodziną ze względu na brak współpracy i rezygnację z asystenta.

Asystenci rodziny zgodnie z zapisami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej mogą pracować maksymalnie z 15 rodzinami. Z uwagi na złożoność problemów w rodzinach wydłużył się okres współpracy asystenta z rodziną i wynosi on obecnie przeciętnie 27 miesięcy.

Tabela Nr 26. Liczba rodziny objętych wsparciem asystenta rodziny w latach 2021 – 2023.

Wyszczególnienie	Rok 2021	Rok 2022	Rok 2023
Ilość rodzin	32	32	36

Źródło: Opracowanie własne MOPS w Dębicy.

Praca asystenta rodziny:

Rozpoczynając współpracę z asystentem rodziny - rodzina podpisuje plan pracy. Plan pracy zawiera cele i efekty dostosowane do diagnozy sytuacji rodziny. Asystent w głównej mierze pracuje nad nabyciem przez rodzinę umiejętności w prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz podjęciem działań zmierzających do zapewnienia dzieciom prawidłowego rozwoju we wszystkich przestrzeniach. Asystent pomaga i towarzyszy rodzinie w załatwianiu istotnych spraw urzędowych i lekarskich, motywuje do większej aktywności społecznej.

W sytuacji kiedy rodzina tego wymaga motywuje do skorzystania z poradnictwa specjalistycznego – psychologicznego lub prawnego. Asystent rodziny współpracuje z wieloma instytucjami działającymi na rzecz rodziny: kuratorami, wychowawcami ze szkół, przedszkoli i świetlic, pedagogami, dzielnicowymi, PCPR, Domem Dziecka, Poradnią Psychologiczno - Pedagogiczną

Asystent w czasie wspólnych działań z członkami rodziny pomaga w codziennej organizacji dnia, pokazuje jak sprawnie wykonywać obowiązki domowe, opiekować się i wychowywać dzieci. Doradza jak zarządzać budżetem domowym. Informuje jak działają urzędy, szczególnie placówki wsparcia rodziny i dziecka, a także wyjaśnia jak wypełniać dokumentację oraz realizować sprawy urzędowe. Wspiera w kontaktach z pracownikami szkoły, przedszkola, sądu, poradni, przychodni, policji i innych instytucji. Motywuje do podnoszenia kwalifikacji zawodowych i znalezienia pracy.

Najważniejsze jest bezpieczeństwo dzieci. Może być i tak, że czasem zachowania destrukcyjne rodziców zagrażają zdrowiu i życiu dzieci. Rodzic pracuje wtedy nad zmianą, gdy dziecko jest w pieczy zastępczej krótkoterminowej. Nie każda rodzina będzie też chciała i potrafiła skorzystać z tej formy wsparcia. Niemniej jednak asystentura winna być rozumiana jako forma wsparcia a nie przymusu.

Asystent rodziny pracuje z rodziną w oparciu o plan pracy z rodziną. Współpraca z rodziną jest długofalowa, w zależności od potrzeb rodziny prowadzona średnio przez 2 lata, w uzasadnionych przypadkach może być wydłużona do 3 lat. Asystent rodziny pracuje jednocześnie średnio z 10 - 15 rodzinami.

Celem głównym pracy asystenta rodziny jest osiągnięcie przez rodzinę takiego poziomu stabilności życiowej i odpowiedzialności za własne życie, który pozwala jej, o ile to możliwe, na samodzielne funkcjonowanie i wychowywanie dzieci.

W 2023 roku asystenci rodziny pracowali z 36 rodzinami (57 osób dorosłych i 87 dzieci) w tym 12 rodzin nowo objętych oraz 24 rodziny, z którymi nie zakończono jeszcze pracy z ubiegłych lat.

W roku sprawozdawczym do Ośrodka kierowane były wnioski o przydzielenie asystenta rodziny: na podstawie Postanowienia Sądu Rejonowego w Dębicy Wydział III Rodzinny i Nieletnich (5 rodzina), na wniosek pracownika socjalnego (7 rodzin).

Tabela Nr 27. Ilość skierowanych wniosków poprzez instytucje do przydzielenia rodzinie asystenta rodziny w latach 2021 – 2023.

Wyszczególnienie	Sąd Rejonowy	MOPS	Zespół Kuratorski	Szkoła
Rok 2021	1	10	0	0
Rok 2022	1	9	0	0
Rok 2023	5	7	0	0

Źródło: Opracowanie własne MOPS w Dębicy.

Zgodnie z zapisami ustawy „Za życiem” rolą asystenta rodziny jest koordynacja wsparcia dla kobiet w ciąży i ich rodzin, zwłaszcza w odniesieniu do kobiet zagrożonych urodzeniem dziecka z ciężkim i nieodwracalnym upośledzeniem lub z nieuleczalną chorobą zagrażającą życiu. Do asystenta rodziny m.in. należy informowanie w zakresie instrumentów polityki na rzecz rodziny, reprezentowanie przed instytucjami i urzędami, udzielanie wsparcia psychologicznego, pomocy w przewycięzaniu problemów wychowawczych oraz pomocy prawnej, a także wspieranie w realizacji codziennych obowiązków. Oznacza to, że asystent rodziny może załatwiać w imieniu rodziny sprawy w różnych instytucjach. W 2023 r. odnotowano 3 rodziny, które korzystały z pomocy asystenta rodziny w ramach ustawy „Za życiem”.

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nakłada na gminę obowiązek realizacji zadań w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej. Zgodnie z art. 176 pkt. 1 w/cyt. ustawy do zadań gminy należy opracowanie i realizacja 3 letnich gminnych programów wspierania rodziny.

W 2022 roku realizowano Gminny Program Wspierania Rodziny w Mieście Dębica na lata 2021 – 2023, powołany Uchwałą Nr XLIII/325/2021 z dnia 07.05.2021r. Niniejszy Program stanowi realizację dyspozycji ustawowej i jest spójny ze Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Dębica na lata 2006 – 2021.

Podstawowym założeniem Programu jest utworzenie spójnego systemu wsparcia rodzin przeżywających trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo – wychowawczej, w celu przywrócenia im zdolności do wypełniania tej funkcji poprzez pracę z rodziną i zapewnienie wsparcia w prawidłowej opiece i wychowaniu dzieci.

Praca z rodziną winna być połączona z jej własną aktywnością. Organizując różnorodne formy pomocy na rzecz rodziny wieloprotblemowej, należy konsekwentnie realizować zasadę podstawowej roli opiekuńczej i wychowawczej rodziny w rozwoju dziecka. Należy ją wspierać i wspomagać tak, aby przywrócić jej prawidłowe funkcjonowanie. Stąd podstawowym założeniem niniejszego Programu jest wsparcie rodziny naturalnej oraz eliminowanie takich sytuacji, kiedy dziecko musi opuścić swoją rodzinę.

Umieszczenie dziecka w systemie pieczy zastępczej nie oznacza rozwiązania problemu rodziny. Ze względu na więzi emocjonalne dziecka z rodziną i środowiskiem konieczne jest motywowanie rodziców do zmiany oraz praca prowadząca do stworzenia prawidłowych warunków rozwoju dziecka w rodzinie naturalnej i jego powrót do domu.

Cel główny gminnego programu to budowa zintegrowanego systemu wsparcia dla rodzin, natomiast cele szczegółowe to:

- Integrowanie i doskonalenie lokalnego systemu wsparcia rodziny, w tym kompetencji kadr działających na rzecz dziecka i rodziny.
- Lepsze funkcjonowanie rodziny oraz poprawa warunków rozwoju dziecka w środowisku rodzinnym.
- Promowanie rodziny jako priorytetu w pracy instytucji i służb działających na jej rzecz.
- Przeciwdziałanie marginalizacji społecznej rodzin wieloprotymowych.
- Uwrażliwianie i aktywizowanie środowiska lokalnego na potrzeby dzieci i rodzin dysfunkcyjnych.
- Diagnozowanie i monitoring skali potrzeb i problemów rodzin.

Odbiorcami programu są rodziny zamieszkałe w Dębicy, doświadczające problemów opiekuńczo-wychowawczych, zagrożone umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej bądź też takie, którym została odebrana lub ograniczona władza rodzicielska poprzez nadzór kuratora lub umieszczenie dzieci w pieczy zastępczej.

Pomoc na rzecz rodzin, którą w ramach niniejszego Programu oferuje Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Dębicy oraz partnerzy jest nakierowana w pierwszej kolejności na wykorzystywanie zasobów własnych rodziny, a pomoc ze strony instytucji jest uruchamiana dopiero wtedy, kiedy rodzina będzie musiała zmierzyć się z problemami, których nie jest w stanie samodzielnie rozwiązać. Zarządzeniem Nr 13/2015 z dnia 13 kwietnia 2015 roku Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dębicy wprowadził Zasady Funkcjonowania Zespołu do Spraw Asysty Rodzinnej w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Dębicy. Celem powołania zespołu jest wsparcie dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych polegające w szczególności na:

1. Analizie sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie;
2. Wzmocnieniu roli i funkcji rodziny;
3. Rozwijaniu umiejętności opiekuńczo wychowawczych rodziny;
4. Podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny;
5. Pomocy w integracji rodziny;
6. Przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny;
7. Dążeniu do reintegracji rodziny.

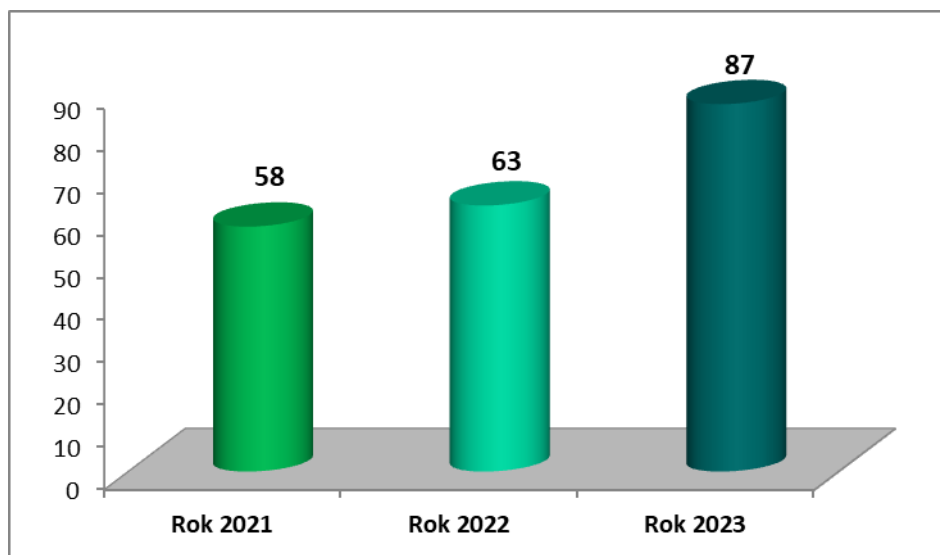
Pieczna zastępcza:

Ogólnie asystenci rodzin wspierali rodziny w kontaktach z urzędami. Jednak najczęściej rodziny uzyskiwały wsparcie przy rozwiązywaniu problemów bieżących, codziennych. Uczono rodziny sztuki mediacji poprzez wspólne omawianie problemów na forum rodziny, niwelowania konfliktów w celu poprawy relacji w rodzinie. Nieraz jednak niezbędna była koordynacja działań rodziny obejmująca opracowywanie i nadzór nad realizacją planu pracy z rodziną. W przypadku potrzeby udzielenia pomocy psychologicznej, członków rodzin kierowano do specjalistów.

Efektywność w/w działań zależała jednak od wielu czynników, w tym między innymi – od: chęci czy braku chęci współpracy ze strony rodzin, zbyt dużej demoralizacji rodzin, roszczeniowej postawy i wyuczonej bezradności, złego sposobu pojmowania celu oferowanej pomocy i konieczności zmiany postaw w rodzinie, oporu i strachu przed zmianą, dziedziczności nieprawidłowych wzorców postępowania, zaburzeń psychicznych i agresywnej osobowości, czy też upośledzenia rodziców lub brak motywacji rodzin do zmiany.

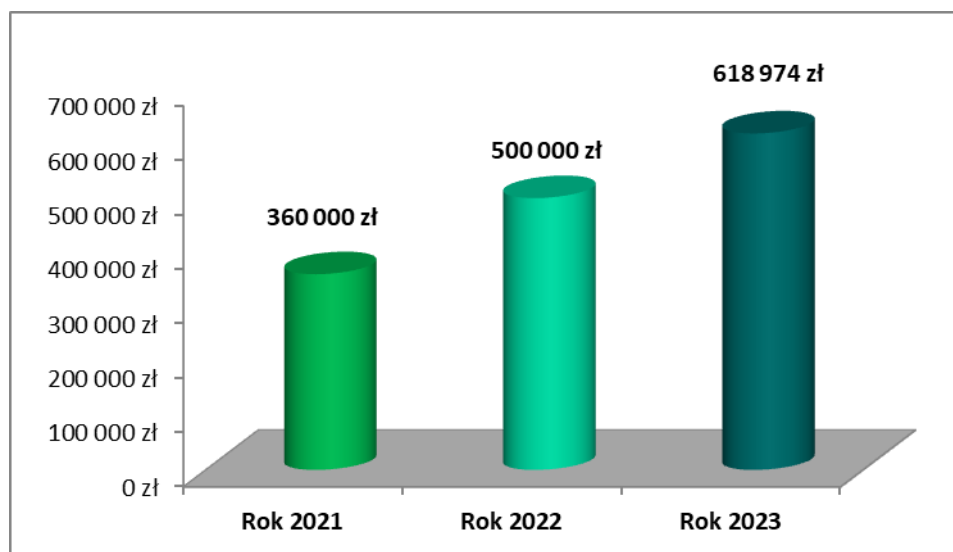
Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Dębicy na podstawie decyzji o umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej jak również not obciążeniowych pokrywa część kosztów związanych z utrzymaniem dziecka w pieczy zastępczej zgodnie z zawartym porozumieniem nr DŚiDPS.073.25-2.2012 z dnia 03.07.2012r. z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Dębicy. W/w decyzje dot. pobytu dzieci w pieczy zastępczej (tj. dzieci w Domu Dziecka, dzieci w niezawodowej rodzinie zastępczej, dzieci w rodzinie spokrewnionej, dzieci w Rodzinnym Domu Dziecka oraz dzieci w zawodowej rodzinie zastępczej).

Wykres Nr 8. Ilość dzieci przebywających w pieczy zastępczej na przestrzeni lat 2021 – 2023.

Źródło: Opracowanie własne MOPS w Dębicy.

Wykres Nr 9. Poniesione koszty za dzieci przebywające w pieczy zastępczej w latach 2021 – 2023.

Źródło: Opracowanie własne MOPS w Dębicy.

Wzrost kosztów pieczy zastępczej spowodowany jest:

1) ustawowym obowiązkiem ponoszenia przez gminę kosztów pieczy zastępczej w kolejnych latach w wyższych procentach i tak:

- a) 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- b) 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- c) 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej;

2) postawą i trybem życia rodziców biologicznych, którzy w niewielkim procencie podejmują działania mogące doprowadzić do powrotu dzieci pod ich opiekę;

3) wzrostem kosztu utrzymania dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, jak i umieszczeniem dzieci w specjalistycznych placówkach, w których koszt utrzymania jest wyższy od przeciętnego.

4.2. Pogłębiona praca socjalna z rodzinami z problemami opiekuńczo - wychowawczymi

W 2023 roku pogłębioną pracą socjalną objętych zostało ponad 50 rodzin. Zgłoszenia do zespołu pracy socjalnej z rodzinami z problemami opiekuńczo – wychowawczymi otrzymywane są od pracowników socjalnych tut. Ośrodka, które przeprowadzają wywiady środowiskowe, z interwencji, od instytucji państwowych (szkoły, sądy, policja, PCPR, i innych OPS-ów).

Metody którymi posługujemy się w pracy socjalnej, to:

- prowadzenie indywidualnego przypadku,
- pracę z grupą, (grupy wsparcia wspólnie z asystentami rodzin).

Metoda prowadzenia indywidualnych przypadków bazujemy na wiedzy, zrozumieniu i umiejętnym zastosowaniu właściwych technik pomocy ludziom w rozwiązywaniu ich problemów. Koncentrujemy się na jednostce, nie ignorując jednak dobra społecznego. Pracując indywidualnym przypadkiem uwzględniamy następujące elementy: wgląd w cechy osobowościowe jednostki; rozpoznanie zasobów, zagrożeń i wpływów otoczenia społecznego na jednostkę; bezpośrednie oddziaływanie osoby na osobę i bezpośrednie oddziaływanie poprzez otoczenie społeczne.

Proces prowadzenia indywidualnego przypadku zawiera kilka zasadniczych etapów. Pierwszym z nich jest diagnoza, której zadaniem ma być ujawnienie czynników powodujących zaistnienie trudnej sytuacji w życiu osoby.

Głównym narzędziem diagnozy jest wywiad oparty na karcie prowadzonej pracy socjalnej. W momencie rozpoznania problemu rozpoczyna się już właściwy proces jego rozwiązywania. Po przeprowadzeniu diagnozy ustalamy plan postępowania, określający kolejne kroki podjętej interwencji. Najdłuższym etapem jest sama interwencja i wymaga ona ciągłego korygowania tak diagnozy, jak i planu postępowania. Bardzo ważnym etapem jest zakończenie interwencji, gdyż jest ona wyraźnym znakiem, że pracownik uważa swoją dalszą aktywność za zbędną.

Grupy Wsparcia to tzw. grupy rozwojowo-wychowawcze mają za cel służyć pomysłnemu rozwojowi psychicznemu, fizycznemu i kulturalnemu wszystkich tych, którzy tego pragną. Zwykle co kwartał organizuje się wraz z asystentami rodzin takie spotkania osób z rodzin z którymi współpracujemy.

Poniższa tabela zawiera rodziny z którymi prowadzona była praca socjalna długoterminowa, każdy miesiąc zawierał również interwencje i podejmowanie czynności z rodzinami, które nie wyraziły zgody na współpracę.

MIESIĄC	ILOŚĆ RODZIN
Styczeń	10
Luty	12
Marzec	10
Kwiecień	8
Maj	12
Czerwiec	10
Lipiec	15
Sierpień	8
Wrzesień	12
Październik	15
Listopad	14
Grudzień	11

Źródło: opracowanie własne Ośrodka.

4.3. Wsparcie rodzin w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Od roku 2011 zgodnie z art. 9d ust. 5 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Dębicy działa Zespół Interdyscyplinarny, który liczy 15 osób. W związku ze zmianami przepisów w dniu 15 sierpnia 2023 r. powołano na nowo Zespół, Zarządzeniem Nr 213/2023 Burmistrza Miasta Dębica Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Dębicy w celu szybkiego i skutecznego podejmowania działań zmierzających do zapewnienia bezpieczeństwa oraz zatrzymania przemocy w rodzinie, a także planowania i realizacji działań pomocowych w oparciu o diagnozę potrzeb. Członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego działają w oparciu o porozumienia zawarte między Burmistrzem Miasta Dębica, a podmiotami, których przedstawiciele wchodzi w skład Zespołu.

W skład Zespołu wchodzi przedstawiciele: Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej, Komendy Powiatowej Policji, Sądu Rejonowego, Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Oświaty, Ochrony Zdrowia, Stowarzyszenia Pomocy Społecznej AD „Astram”.

W roku 2023 działaniami Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dębicy w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie objętych było 113 rodzin. Wszystkie te rodziny zostały objęte procedurą „Niebieskiej Karty”.

Tabela Nr 28. Skala przemocy w rodzinie oraz częstotliwość jej występowania – 2023 r.

Liczba rodzin, w których występuje zjawisko przemocy w rodzinie	Częstotliwość zdarzeń przemocowych w ww. rodzinach (należy podać liczbę rodzin)		
	1 raz w roku	od 2 do 5 razy w roku	6 razy w roku i więcej
90	10	50	30

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dębicy i Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego w Dębicy

Tabela Nr 29. Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie w 2023 roku.

Ogółem osoby dotknięte przemocą w rodzinie	kobiety			mężczyźni			dzieci			
	Ogółem	z tego:		Ogółem	z tego:		Ogółem	z tego:		
		osoby starsze*	osoby niepełno-sprawne		osoby starsze*	osoby niepełno-sprawne		do 13 r.ż.	od 14 do 18 lat	niepełno-sprawne **
210	94	9	2	8	1	0	108	77	31	1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dębicy i Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego w Dębicy

* Kobiety i mężczyźni powyżej 65 roku życia.

**dzieci od 0 do 18 roku życia.

Tabela Nr 30. Liczba osób, co do których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie

Ogółem	Kobiety	Mężczyźni	Maloletni*
90	8	82	0

*Osoba do 18 r. ż.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego i Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dębicy.

Tabela Nr 31. Procedura „Niebieskie Karty”. Liczba wypełnionych w 2023 r. formularzy „Niebieska Karta-A”.*

NAZWA PODMIOTU	LICZBA „NIEBIESKICH KART”
POLICJA	75
JEDNOSTKI ORGANIZACYJNE POMOCY SPOŁECZNEJ	13
MIEJSKA KOMISJA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH	0
OŚWIATA	2
OCHRONA ZDROWIA	0

Źródło: Opracowanie własne MOPS i Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego w Dębicy

W zespołach i grupach roboczych, grupach diagnostyczno-pomocowych brali udział policjanci dzielnicowi, kuratorzy sądowi, pedagodzy, pracownicy socjalni, Przewodnicząca Zespołu Interdyscyplinarnego. W 2023 roku do Przewodniczącej Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego w Dębicy przekazano 90 Niebieskich Kart, wszczętych przez przedstawicieli podmiotów uprawnionych do ich wypełniania to jest sporządzonych przez Komendę Powiatową Policji (75), Jednostki Organizacyjne Pomocy Społecznej (13), Oświatę (2). W 1 przypadku nie podjęto działań w związku z brakiem zasadności. W 90 przypadkach powołano grupy robocze i grupy diagnostyczno – pomocowe, które spotkały się 191 razy. W omawianym okresie rozpatrywane były także 23 sprawy z 2022 roku, gdzie także powołano grupy robocze, które spotkały się 32 razy. Razem grupy spotkały się 223 razy.

Liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” na podstawie:

- § 18 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” – 78 spraw.
- § 18 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” – 1 sprawa.

Z danych Komendy Powiatowej Policji w Dębicy wynika, że w 2023 roku było 539 interwencji domowych. 32 sprawców przemocy w rodzinie pod wpływem alkoholu, 22 sprawców przemocy domowej zatrzymano, w tym do wytrzeźwienia 12. Postępowania z art. 207 KK prowadzone było w 52 przypadkach, w tym 12 postępowań prowadzonych z art. 207 KK zostało skierowane do Sądu. Prokuratura Rejonowa w Dębicy i Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych została powiadomiona o 13 osobach nadużywających alkoholu. Analizując powyższe dane możemy zauważyć, że najwięcej

Niebieskich Kart jest sporządzane przez funkcjonariuszy Policji i odgrywa ona znaczącą rolę w walce z przemocą, ponieważ jako jedyna instytucja może interweniować przez całą dobę. Kolejną grupę stanowią przedstawiciele pomocy społecznej.

Zwiększająca się liczba ujawnionych aktów przemocy w rodzinie jest wynikiem wzrostu świadomości społecznej na temat negatywnych skutków przemocy w rodzinie, wzrost zaufania świadków i osób krzywdzonych do służb podejmujących interwencję w ramach procedury „Niebieskie Karty”. Udzielanie pomocy i wsparcia osobom dotkniętym przemocą w rodzinie realizowane przez instytucje publiczne zajmujące się pomocą dotkniętym przemocą w rodzinie pomocy w formie poradnictwa: medycznego, psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego. Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc całodobowych w ośrodkach wsparcia oraz ośrodkach interwencji kryzysowej.

Zapewnienie osobom doznającym przemocy bezpieczeństwa przez szybką i skuteczną interwencję służb do tego uprawnionych oraz podjęcie czynności, które zabezpieczają ofiarę przed jej dalszym krzywdzeniem np.: odseparowanie osoby krzywdzonej od sprawcy przemocy, uniemożliwienie mu korzystania z wspólnie zajmowanego mieszkania, wprowadzenie zakazu kontaktowania się i zbliżania się do osoby pokrzywdzonej, dozór Policji. Praca w Grupach Roboczych nastawiona jest przede wszystkim na zapewnienie bezpieczeństwa osobom doświadczającym przemocy i zatrzymanie przemocy. Pracownicy socjalni, członkowie Grup Roboczych wspierali osoby, byli świadkami w sprawach na Policji, w Sądzie, towarzyszyli osobom, rodzinom w trakcie trwania tych spraw, motywowali do podejmowania działań, pracowali w środowisku, monitorowali na bieżąco sytuację rodzin, dzieci i zmiany zachodzące w rodzinach. Osoby doświadczające przemocy kierowane były do Ośrodka Interwencji Kryzysowej, gdzie udzielana jest pomoc osobom uwikłanym w problem przemocy domowej przez wykwalifikowaną kadrę (psychoterapeuta, psycholog, pedagog, prawnik, specjalista pracy z rodziną). Wszelka pomoc udzielana jest bezpłatnie.

Ponadto istnieje możliwość czasowego schronienia w hostelu dla ofiar przemocy domowej. Proponowano rodzinom korzystanie z pomocy psychoterapeutycznej w Ośrodku Środowiskowej Opieki Psychologicznej i Psychoterapeutycznej dla dzieci i Młodzieży w Dębicy, ul. Kwiatkowskiego 1, w Poradni Leczenia Uzależnień i Współuzależnień w Przecławiu (Poradnia dla dzieci i Młodzieży, Poradnia dla dorosłych), w Lokalnym Punkcie Pomocy Pokrzywdzonym Przepięstwem w Dębicy, ul. Cmentarna 1.

Proponowano wsparcie w Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w Dębicy, uczestnictwo w zajęciach organizowanych przez Poradnię osobom uwikłanym w przemoc domową, którym założono Niebieskie Karty, a także rodzinom w których występują problemy opiekuńczo-wychowawcze z dziećmi. Pracownicy socjalni i asystenci rodzin z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dębicy i członkowie Grup Roboczych, Grup Diagnostyczno –Pomocowych informowali rodziny o tej formie pomocy i motywowali do korzystania.

W ramach Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Miasta Dębicy na lata 2021–2024 z dnia 19 marca 2021 roku przyjętego Uchwałą NRXLI/307/2021 Rady Miejskiej w Dębicy na terenie Miasta Dębicy realizowano następujące działania profilaktyczne:

- rozpowszechnianie materiałów informacyjnych dotyczących przemocy w rodzinie (brozury, ulotki, plakaty),
- prowadzenie tablic informacyjnych i strony internetowej o przemoc w rodzinie w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej,
- poradnictwo w indywidualnych przypadkach dla rodzin w których występują konflikty i trudne sytuacje życiowe prowadzone przez pracowników socjalnych, asystentów rodzin i Ośrodek Interwencji Kryzysowej,
- mediacje rodzinne, konsultacje rodzicielskie, rozmowy rodzinne,
- proponowano wsparcie psychologiczno – pedagogiczne w Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w Dębicy, uczestnictwo w zajęciach organizowanych przez Poradnię osobom uwikłanym w przemoc domową, którym założono Niebieskie Karty, a także rodzinom w których występują problemy opiekuńczo – wychowawcze z dziećmi. Pracownicy socjalni i asystenci rodzin z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dębicy informowali rodziny o tej formie pomocy i motywowali do korzystania, proponowano rodzinom korzystanie z pomocy psychoterapeutycznej w Ośrodku Środowiskowej Opieki Psychologicznej i Psychoterapeutycznej dla dzieci i Młodzieży w Dębicy, ul. Kwiatkowskiego 1, w Poradni Leczenia Uzależnień i Współuzależnień w Przecławiu (Poradnia dla dzieci i Młodzieży, Poradnia dla dorosłych), w Ośrodku Interwencji Kryzysowej w Dębicy, ul. Gawrzyłowska 31, w Lokalnym Punkcie Pomocy Pokrzywdzonym Przystępstwem w Dębicy, ul. Cmentarna 1.

Działania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie na terenie Miasta Dębica prowadzone są w następujący sposób:

Bezpośrednia praca z osobami uwikłanymi w problem przemocy w rodzinie odbywa się poprzez organizowanie Grup Diagnostyczno – Pomocowych w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Dębicy i bezpośrednie wizyty pracowników socjalnych w miejscu zamieszkania rodzin objętych procedurą Niebieska Karta i pogłębioną pracą socjalną. Organizowanie posiedzenia Grup Diagnostyczno – Pomocowych to jest osoba doświadczająca przemocy lub osoba podejrzana o stosowanie przemocy domowej, pracownik socjalny, policjant dzielnicowy, Przewodnicząca Zespołu Interdyscyplinarnego, kuratorzy z Sądu, pedagodzy. Działania i prace na rzecz rodzin dotkniętych przemocą prowadzone są w oparciu o czynności i oddziaływania podejmowane przez Grupy Diagnostyczno – Pomocowe poprzez: utrzymywanie z osobami, rodzinami stałego kontaktu (kontakt telefoniczny, wizyty pracowników socjalnych w rodzinie, wizyty członków rodziny w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej, zgłoszenie na zaproszenie osoby doświadczającej przemocy i zgłoszenie na wezwanie osoby podejrzanej o stosowanie przemocy), bieżące analizowanie sytuacji rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty”, monitorowanie rodzin przejawiających problemy opiekuńczo – wychowawcze oraz zmagających się z problemem przemocy, bieżące monitorowanie środowisk, w których procedura „Niebieskie Karty” została wszczęta w odniesieniu do dzieci dotkniętych przemocą, interdyscyplinarną współpracę z przedstawicielami służb odpowiedzialnych za realizację zadań z obszaru przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności z pracownikami placówek oświatowych, z kuratorami z Sądu Rejonowego gdy istnieje podejrzenie, że dziecko może doznawać przemocy. W rodzinach, w których istnieje uzasadnione podejrzenie wystąpienia zagrożenia życia lub zdrowia dzieci, zwracano się o pomoc do funkcjonariuszy Policji. którzy sprawdzali sytuację tych rodzin wraz

z pracownikami socjalnymi. We wszystkich rodzinach objętych procedurą „Niebieskie Karty” i uwikłanych w problem przemocy domowej odbywają się bezpośrednie wizyty pracowników socjalnych i policjantów dzielnicowych w miejscu zamieszkania tych rodzin. Pracownicy socjalni przeprowadzają rozmowy psychoedukacyjne z osobami doświadczającymi przemocy domowej, udzielają informacji o instytucjach i podmiotach udzielających pomocy osobom uwikłanym w przemoc domową. Przeprowadzono także rozmowy z osobami podejrzanymi o stosowanie przemocy, z innymi członkami rodzin, dziećmi. Współpraca ta umożliwiała bieżące monitorowanie sytuacji w rodzinach oraz skuteczną pomoc i wsparcie. Osoby doświadczające przemocy były informowane o możliwości uzyskania pomocy psychologicznej, prawnej, a w szczególności poradnictwa specjalistycznego udzielanego za pomocą rozmów telefonicznych, komunikacji elektronicznej, bezpośrednich wizyt w Ośrodku Interwencji Kryzysowej w Dębicy, a także innych instytucjach działających na terenie Miasta Dębica i powiatu. Informowano osoby doświadczające przemocy o ofercie wsparcia lokalnych i ogólnopolskich telefonów zaufania dla osób doświadczających przemocy w rodzinie. Niemniej jednak należy pamiętać, że udzielanie wsparcia, o jakim mowa powyżej, nie zmienia faktu, że w przypadku podejrzenia eskalacji przemocy mamy obowiązek takie informacje zgłaszać Policji, która jest zobowiązana do podejmowania interwencji i reagowania na sytuacje stosowania przemocy w rodzinie. Nie możemy pozostać obojętni na akty przemocy, szczególnie, gdy zagrożone lub dotknięte nimi są dzieci, kobiety, osoby starsze i niepełnosprawne.

4.4. Placówki Wsparcia Dziennego „Zgrana Paka” dla dzieci

Placówki Wsparcia Dziennego, działające przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Dębicy, odgrywają kluczową rolę w życiu wielu dzieci, stanowiąc istotne miejsce wsparcia i edukacji pozaszkolnej. Ich funkcjonowanie opiera się na zrozumieniu potrzeb dzieci oraz skutecznym prowadzeniu działań, które wspierają ich rozwój emocjonalny, społeczny i edukacyjny. Jednym z kluczowych aspektów funkcjonowania świetlic jest codzienna praca z dziećmi.

Wychowawcy, pełniący rolę opiekunów, odgrywają istotną funkcję w budowaniu bezpiecznej atmosfery oraz stymulujących warunków do nauki. Poprzez indywidualne podejście do każdego dziecka, niesiona jest pomoc w rozwijaniu umiejętności interpersonalnych, a także w trudnościach edukacyjnych oraz kształtowaniu wartości społecznych.

Ważnym aspektem funkcjonowania placówek jest organizacja czasu wolnego. Dzieci spędzają tutaj czas po zajęciach szkolnych, dlatego istotne jest, aby zapewnić im różnorodne i atrakcyjne formy spędzania tego czasu. Dzieci angażowane są w ciekawe zajęcia plastyczne, sportowe, manualne, artystyczne, oraz zajęcia rozwijające sprawność wzrokowo – ruchową. Mają one możliwość rozwijania swoich talentów i zainteresowań. Korzystają z wycieczek, wyjazdów, wyjść na place zabaw.

Dzięki temu dzieci nie tylko rozwijają swoje zainteresowania, ale również uczą się współpracy, kreatywności i samodzielności. Kształtowanie rozwoju zainteresowań to kolejny kluczowy element pracy wychowawców. Poprzez obserwację i rozmowy

z dziećmi, są oni w stanie identyfikować ich pasje i talent, co pozwala dostosować ofertę zajęć do indywidualnych potrzeb każdego uczestnika świetlicy. Dzięki temu dzieci mają możliwość rozwijania swoich umiejętności w obszarach, które naprawdę je interesują, co wpływa pozytywnie na ich motywację do nauki. Organizacja zabaw i zajęć sportowych stanowi istotny element aktywności świetlicy. Poprzez takie formy dzieci uczą się współpracy, fair play, zdrowego stylu życia oraz rozwijają sprawność fizyczną.

Regularne zajęcia sportowe wpływają także pozytywnie na ogólne samopoczucie dzieci oraz ich zdrowie fizyczne.

Nasze placówki pełnią niezwykle ważną rolę w życiu dzieci, dostarczając im wsparcia, rozwijając ich umiejętności i kształtując wartości społeczne. Często destabilizacja i brak wsparcia ze strony rodziców powoduje że świetlica staje się jedynym miejscem w którym mogą stać się bardziej samodzielne. Próbują radzić sobie w trudnych warunkach, a rozwiązań szukają w rozmowach z opiekunami, zadając mnóstwo pytań i wdrażając w swoje życie. Działania w tych placówkach mają istotny wpływ na rozwój młodego pokolenia, przyczyniając się do budowy zdrowego społeczeństwa. Systematycznie przeprowadzają pogadanki. Świetlice oferują pomoc nie tylko dzieciom ale i rodzicom poprzez rozmowy, poradnictwo.

Zasady jakie obowiązują dzieci na terenie każdej placówki określa regulamin. Godziny otwarcia placówek są dostosowane do potrzeb dzieci.

Tabela Nr. 32. Organizacja pracy Placówek Wsparcia Dziennego „Zgrana Paka” w 2023r.

WYSZCZEGÓLNIENIE	PWD „ZGRANA PAKA” UL. MATEJKI	PWD „ZGRANA PAKA” UL. KRASZEWSKIEGO	PWD „ZGRANA PAKA” UL. CMENTARNA
Ilość dni pracy w tygodniu	5	5	5
Ilość godzin pracy w tygodniu	30	30	30
Liczba miejsc	30	30	30
Korzystający według stanu w dniu 31.XII	30	43	33
cudzoziemcy	9	14	12
w tym małoletni obywatele Ukrainy	9	14	10
Korzystających w roku sprawozdawczym	54	56	47
cudzoziemcy	12	17	21
w tym małoletni obywatele Ukrainy	12	17	19
Niepelnosprawni według stanu w dniu 31.XII	0	0	0
Liczba Wolontariuszy	0	1	1

Źródło: Opracowanie własne Placówek Wsparcia Dziennego

Wielkanocny kosz stanął na dębickim rynku

Odpowiadając na zaproszenie Burmistrza Miasta Dębica, dzieci z placówek wsparcia dziennego „Zgrana Paka” udekorowały Kosz Wielkanocny, który stanął na dębickim rynku.

Aktywnie – Tolerancyjnie - Innowacyjnie

Projekt skierowany był do dzieci polskich i ukraińskich uczęszczających na zajęcia Placówek Wsparcia Dziennego „Zgrana Paka”. Projekt realizowany przez Stowarzyszenie Pomocy Społecznej „Ad Astram” w Dębicy w partnerstwie z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Dębicy od 17.07.2023 do 30.09.2023 r. jako wsparcie działań innowacyjnych skierowanych do środowisk zagrożonych bezradnością w sprawach opiekuńczo – wychowawczych w 2023 roku dofinansowanego z budżetu Wojewody Podkarpackiego.

W ramach projektu dzieci i młodzież wzięły udział m.in. w warsztatach: gier planszowych oraz w wyjazdach integracyjnych do kina i parku rozrywki. W lipcu 2023 r. dzieci wzięły udział w wyjeździe integracyjnym do Rzeszowa. W sierpniu wzięły udział w wyjeździe integracyjnym do Parku Rozrywki „Energylandia” Zatorze. Natomiast we wrześniu wzięły udział w warsztatach gier planszowych.

UNICEF w dębickich Spynkach

Program realizowany w placówkach wsparcia dziennego „Zgrana Paka” we współpracy z Fundacją Rozwoju Dzieci im. J. A. Komeńskiego w Warszawie oraz UNICEF. W zeszłym roku wszystkie trzy dębickie Spynki odwiedziła przedstawicielka UNICEF.

Program „SPYNKA – wsparcie ukraińskich dzieci i matek” to program, którego celem jest tworzenie lokalnego systemu wzajemnej pomocy oraz ułatwienie dzieciom z Ukrainy i ich matkom adaptacji w nowym miejscu, wspieranie rozwoju najmłodszych uchodźców, budowanie wspólnoty oraz integracja.

Na zajęcia do naszych placówek w ramach ww. programu uczęszczają dzieci, które podczas prowadzonych zajęć otrzymują wsparcie specjalistów i opiekę edukatorów, mają także możliwość integracji grupowej z dziećmi polskimi i ukraińskimi.

4.5. Karta Dużej Rodziny – program wspierania rodzin wielodzietnych

W 2023 roku MOPS w Dębicy kontynuował realizację zadań wynikających z ustawy z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny. W minionym roku złożono 625 wniosków o wydanie Karty Dużej Rodziny. Liczba osób, którym wydano KDR wyniosła 1 151 (z tego dla rodziców 866, a liczba dzieci 285). Wydano 1 088 kart tradycyjnych oraz 1 090 kart elektronicznych.

4.6. Dębicka Karta Rodziny Trzy Plus

Program realizowany na rzecz rodzin wielodzietnych z terenu miasta Dębica. Karta uprawnia do zniżek nie tylko w instytucjach publicznych, ale też oferowanych przez przedsiębiorców. Partnerami Dębickiej Karty Rodziny Trzy Plus są m.in. jednostki i spółki miejskie oraz firmy z terenu Dębicy. Posiadacze takiej karty mogą korzystać m.in. z ulg przy zakupie biletów miesięcznych w MKS, zniżek przy korzystaniu z obiektów MOSiR oraz podczas zakupów w dębickich firmach. Karty przyznawane są na podstawie wniosku.

Karta wydawana jest rodzinom, bez względu na dochód, mającym na utrzymaniu co najmniej troje dzieci w wieku do 18 roku życia lub 25 roku życia w przypadku, gdy dziecko uczy się/studiuje w systemie stacjonarnym, lub bez ograniczenia wieku, w przypadku dziecka posiadającego orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności; zamieszkałą pod wspólnym adresem na terenie Gminy Miasta Dębica, rozliczającą się z podatku dochodowego na rzecz Gminy Miasto Dębica. W 2023 roku wydano 94 karty.

V. System wsparcia osób niepełnosprawnych

Do najważniejszych problemów ludzi starszych i niepełnosprawnych należy samotność i poczucie nieprzydatności. Prowadzą one do stopniowej marginalizacji i wykluczenia ze społeczności lokalnej. Przesłaniem pomocy niesionej przez ośrodek pomocy było zapobieganie temu zjawisku, zwłaszcza wśród osób samotnych.

Umożliwienie prawidłowego funkcjonowania podopiecznych ośrodka w środowisku i klimacie domowym to istota usług opiekuńczych. Większość beneficjentów nie dopuszcza możliwości spędzenia schyłku swojego życia w obcym miejscu. Opiekunki w większości są osobami z wieloletnim doświadczeniem w pracy z osobami niepełnosprawnymi i starszymi. Niejednokrotnie akceptacja ze strony podopiecznych jest tak duża, że traktowane są jak najbliżsi członkowie rodziny, a w przypadku osób samotnych często stają się nieformalnymi członkami rodziny. Istotną sprawą przy realizacji pomocy i opieki na rzecz potrzebującego jest poszanowanie godności osobistej, traktowanie z szacunkiem i poszanowaniem każdego człowieka.

W 2023 roku ośrodek ściśle współpracował z rodzinami, dążąc do maksymalnego ich zaangażowania w organizację opieki dla niepełnosprawnych, długotrwale chorych beneficjentów. Współpraca miała zapewnić maksymalną kompensację malejącej wraz z wiekiem samodzielności zaspokajania potrzeb oraz ograniczanie barier społecznych. Katalog wykonywanych usług dostosowany był do indywidualnych potrzeb każdego podopiecznego, tak aby realizacja usług była zgodna z faktycznymi potrzebami w środowisku chorego oraz z możliwościami ośrodka.

5.1 Usługi opiekuńcze

Usługi opiekuńcze tworzą zróżnicowaną grupę świadczeń niepieniężnych w ramach pomocy społecznej. Ich różnorodność związana jest przede wszystkim z koniecznością dostosowania ich rodzaju i zakresu do indywidualnych potrzeb świadczeniobiorcy.

Ponadto usługi opiekuńcze mogą mieć charakter środowiskowy oraz instytucjonalny. Katalog osób uprawnionych do usług opiekuńczych obejmuje:

- osoby samotne, które z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagają pomocy innych osób, a są jej pozbawione,
- osoby, które wymagają pomocy innych osób, a rodzina, a także wspólnie zamieszkujący małżonek, wstępni, zstępni nie mogą takiej pomocy zapewnić.

Osobą samotną, w rozumieniu komentowanego przepisu, jest osoba prowadząca jednoosobowe gospodarstwo domowe, niepozostająca w związku małżeńskim i nieposiadająca wstępnych ani zstępnych.

Podstawą świadczenia wszystkich rodzajów usług jest decyzja administracyjna określająca: miejsce i okres świadczenia usług, rodzaje czynności wykonywanych w ramach usług, łączny czas wykonywania usług oraz wysokość i termin wnoszenia odpłatności. Liczba godzin dziennie oraz liczba dni w tygodniu, w których świadczone są usługi jest określona indywidualnie, w zależności od sytuacji i potrzeb danej osoby.

Odpłatność za usługi opiekuńcze określała tabela odpłatności zawarta w Uchwale Rady Miasta Nr XVI/120/2019 z dnia 17 września 2019 roku w sprawie szczegółowych warunków przyznania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia od odpłat jak również tryb ich pobierania na terenie Miasta Dębica. Koszt jednej roboczogodziny ww. usług w 2023 roku wynosił 23,00 zł.

W 2023 roku wydatki związane ze świadczeniem przez opiekunki MOPS usług opiekuńczych, wyniosły 734 161 zł i były wyższe w stosunku do roku poprzedniego o 132 131 zł.

Usługi opiekuńcze świadczone były przez 11 opiekunek zatrudnionych w ramach umowy o pracę, które okresowo wspomagane były przez 8 osób zatrudnionych w ramach realizowanego przez Centrum Integracji Społecznej w Dębicy programu reintegracji zawodowej i społecznej osób bezrobotnych oraz 5 osób w ramach prac społecznie użytecznych. Z usług opiekuńczych korzystało ogółem 197 osób, na rzecz których świadczone były usługi w ilości 24 772 godzin.

Pośród osób korzystających z usług opiekuńczych w 2023 roku zmarło 19 osób, 46 osób zrezygnowało ze świadczenia usług, 9 osób zostało umieszczonych w Domu Pomocy Społecznej lub w Zakładzie Opiekuńczo – Lecznicy.

Usługi opiekuńcze obejmują pomoc w obszarach:

1. Zaspokajanie codziennych potrzeb życiowych:

- a. zakup artykułów spożywczych i przemysłowych koniecznych do prowadzenia gospodarstwa domowego (ze środków finansowych podopiecznego);
- b. przygotowywanie lub dostarczanie prostych posiłków;
- c. pomoc w spożywaniu posiłków lub karmienie (o ile wymaga tego stan zdrowia), z zachowaniem dbałości o higienę żywności oraz czystość naczyń stołowych i kuchennych.

2. Opieka higieniczna nad podopiecznym i jego otoczeniem:

- a. pomoc przy zakupie/zakup niezbędnych: artykułów spożywczych, artykułów gospodarstwa domowego bądź artykułów przemysłowych (ze środków finansowych podopiecznego);
- b. utrzymywanie higieny osobistej podopiecznego poprzez: mycie, czesanie, kąpiel, pomoc w załatwianiu potrzeb fizjologicznych, utrzymywanie w czystości bielizny osobistej i pościeli, pomoc przy ubieraniu;
- c. utrzymanie na bieżąco w czystości pomieszczeń najbliższego otoczenia (z wyłączeniem ciężkich prac porządkowych t.j.: utrzymanie porządku w szafach i na szafach, mycie okien, wieszanie firanek, gruntowne okolicznościowe porządki);
- d. utrzymanie w czystości naczyń stołowych i kuchennych;
- e. utrzymanie w czystości sprzętu sanitarnego np. miednicy, kaczki, basenu, wanny, nocnika, sedesu;
- f. utrzymanie w czystości sprzętu pomocniczego ułatwiającego codzienne funkcjonowanie np. wózka inwalidzkiego, balkonika, podnośnika

- g. pranie bielizny pościelowej, ręczników oraz odzieży podopiecznego (pod warunkiem posiadania pralki) lub zanoszenie i odbiór z pralni;
- h. toaleta (mycie ciała, mycie głowy, pielęgnacja jamy ustnej, pielęgnacja włosów/pomoc przy kąpieli/golenie, higiena paznokci rąk i nóg, czyszczenie protez zębowych);
- i. pomoc przy ubieraniu się, zmiana bielizny osobistej i pościelowej;
- j. prześcielenie łóżka;
- k. pomoc przy załatwianiu potrzeb fizjologicznych (odprowadzenie do toalety lub zakładanie i zmiana pielucho-majtek z uwzględnieniem czynności zapobiegających powstawaniu odleżyn i odparzeniu).

3. Zabiegi pielęgnacyjne zalecone przez lekarza:

- a. zamawianie wizyt lekarskich;
- b. realizacja recept w aptece;
- c. kontakt z lekarzem w sprawach dotyczących zdrowia podopiecznego (zwłaszcza w sytuacjach pogorszenia się stanu zdrowia podopiecznego).

4. Inne:

- a. podtrzymywanie kondycji psychofizycznej podopiecznego, np. zachęcanie do i towarzyszenie w aktywności fizycznej (np. spacery) i intelektualnej (np. rozmowy, czytanie prasy i książek, rozwiązywanie krzyżówek, gry planszowe),
- b. pomoc w organizacji czasu wolnego,
- c. pomoc w załatwianiu spraw urzędowych w uzgodnieniu z podopiecznym
- d. pomoc w kontaktach ze społecznością lokalną,
- e. stały kontakt z rodziną podopiecznego.

Ponadto 5 osoby które były objęte pomocą w formie usług opiekuńczych uczestniczyło w zajęciach „Domu Senior +” zaspokajających ich dodatkowe potrzeby i oczekiwania poprzez zapewnienie raz dziennie jednego gorącego posiłku, nawiązania kontaktu z otoczeniem, możliwość korzystania ze sprzętu rehabilitacyjnego. Zabezpieczono również problem z dotarciem do placówki oraz powrotem uczestnika do jego miejsca zamieszkania.

Zabezpieczając pomoc w formie usług opiekuńczych zauważamy, że wzrasta liczba podopiecznych z ciężkimi stanami chorobowymi, wymagających opieki w formie pielęgnacji chorego w łóżku wraz z toaletą przeciwoleżynową, karmieniem, bądź asystowaniem przy spożywaniu posiłków, rehabilitacją i usprawnieniem zaburzonych funkcji organizmu. Są to osoby ze znacznymi niedowładami po udarach mózgu, wylewach, stanach po złamaniach zwłaszcza kości szyjki udowej i innymi schorzeniami w tym ciężkimi stanami onkologicznymi, neurologicznymi, powodującymi znaczną niepełnosprawność i trudności w codziennym funkcjonowaniu, zwłaszcza w ostatnim etapie życia.

Tabela Nr 33. Realizacja zadania w formie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania w latach 2022 -2023 roku.

Rok	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	Liczba świadczeń zrealizowanych (godzin)	Koszt ogółem /zł/	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Rok 2021	151	19 517	475 943	148	208
Rok 2022	186	22 157	602 030	184	257
Rok 2023	197	24 772	734 161	192	236

Źródło: opracowanie własne Ośrodka.

Dochód z tytułu odpłatności za usługi opiekuńcze w 2023 roku uzyskano w kwocie 95 782,05 zł, tj. mniej o 24 356,40 zł niż w roku 2022.

5.2. Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi

Specjalistyczne usługi opiekuńcze są to usługi dostosowane do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności, świadczone przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym. Osoby świadczące specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi posiadają co najmniej półroczny staż w jednej z następujących jednostek:

- 1) szpitalu psychiatrycznym,
- 2) jednostce organizacyjnej pomocy społecznej dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- 3) placówce terapii lub placówce oświatowej, do której uczęszczają dzieci z zaburzeniami rozwoju lub upośledzeniem umysłowym,
- 4) ośrodka terapeutyczno – edukacyjno – wychowawczym,
- 5) zakładzie rehabilitacji,
- 6) innej jednostce, świadczącej specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Rodzaje specjalistycznych usług opiekuńczych, kwalifikacje osób je świadczących, warunki i tryb pobierania opłat określa rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005 r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych. Koszt jednej roboczogodziny ww. usług w 2023 roku wynosił 35,00 zł (zgodnie z Zarządzeniem Nr 71/2021 z dnia 30 grudnia 2021 roku Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dębicy).

Specjalistyczne usługi opiekuńcze obejmują wsparcie w obszarach:

1. **Uczenie i rozwijanie u podopiecznego umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia**, a zwłaszcza:
 - a. kształtowanie umiejętności: zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych i funkcjonowania w społeczeństwie,
 - b. motywowanie podopiecznego do aktywności, leczenia i rehabilitacji,
 - c. prowadzenie treningów umiejętności samoobsługi (np. dbałości o higienę i wygląd, wykonywanie czynności porządkowych i gospodarczych),

- d. prowadzenie treningów społecznych (np. utrzymywania relacji z domownikami, miejscu nauki, pracy, z sąsiadami, korzystania z usług różnych instytucji, organizacji czasu wolnego),
 - e. wspieranie i asystowanie w codziennych czynnościach życiowych,
 - f. podejmowanie interwencji i pomoc rodzinie podopiecznego (np. kształtowanie właściwych relacji z chorym, niepełnosprawnym, samotnym członkiem rodziny, poradnictwo w sytuacjach kryzysowych, wsparcie psychologiczne, rozmowy terapeutyczne),
 - g. pomoc w załatwianiu spraw urzędowych (np. w uzyskaniu świadczeń społecznych, w wypełnieniu i dostarczeniu dokumentów),
 - h. wspieranie i pomoc w uzyskaniu zatrudnienia (np. szukanie ofert pracy, pomoc w napisaniu dokumentów aplikacyjnych i zebraniu dokumentów potrzebnych do zatrudnienia oraz przygotowaniu się do rozmowy kwalifikacyjnej),
 - i. pomoc w gospodarowaniu pieniędzmi (np. nauka planowania budżetu, asystowanie przy zakupach i dokonywaniu opłat, pomoc w uzyskaniu ulg w opłatach).
2. **Pielęgnację podopiecznego**, jako element procesu leczenia, w tym pomoc w:
- a. uzyskaniu dostępu do świadczeń zdrowotnych,
 - b. uzgadnianiu i pilnowaniu terminów wizyt lekarskich, badań diagnostycznych i zabiegów medycznych,
 - c. zamawianiu i kupowaniu leków w aptece, a także pilnowaniu przyjmowania leków (również monitoring ewentualnych skutków ubocznych ich przyjmowania),
 - d. dotarciu do placówek służby zdrowia i rehabilitacyjnych,
 - e. w szczególnych przypadkach: zmiana opatrunków, mycie i pomoc w załatwianiu potrzeb fizjologicznych, pomoc w korzystaniu ze środków pomocniczych.
3. **Rehabilitację fizyczną i usprawnianie zaburzonych funkcji organizmu** podopiecznego zgodnie z zaleceniami lekarza, specjalisty rehabilitacji ruchowej lub fizjoterapii, jak również współpraca ze specjalistami w psychologiczno-pedagogicznym i edukacyjno-terapeutycznym wsparciu podopiecznego.

Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi to szczególnie rodzaj specjalistycznych usług opiekuńczych udzielanych osobom, które z powodu choroby psychicznej lub niepełnosprawności intelektualnej mają poważne trudności w codziennym funkcjonowaniu, a zwłaszcza z relacjach z otoczeniem, edukacji, zatrudnieniu i realizacji spraw bytowych. Specjalistyczne usługi opiekuńcze realizowane były z 13 pielęgniarek. Spośród osób korzystających ze specjalistycznych usług opiekuńczych w 2023 roku zmarło 10, 4 osoby zrezygnowało ze świadczenia wsparcia, 9 osoba została umieszczona w Domu Pomocy Społecznej lub Zakładzie Opiekuńczo-Lecznicznym.

Tabela Nr 34. Realizacja zadania w formie specjalistycznych usług w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi w latach 2021 - 2023 roku.

Rok	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	Liczba świadczeń zrealizowanych (godzin)	Koszt ogółem /zł/	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Rok 2021	85	15 957,5	841 005	79	97
Rok 2022	84	15 066,5	1 049 639	80	135
Rok 2023	108	16 025,0	1 284 636	115	126

Źródło: opracowanie własne Ośrodka.

Dochód z tytułu odpłatności za specjalistyczne usługi opiekuńcze w 2023 roku uzyskano w kwocie 122 380,20 zł, tj. więcej niż w roku poprzednim o 54 526,64 zł.

5.3. Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla dzieci z zaburzeniami psychicznymi w tym z autyzmem

Wśród specjalistycznych usług opiekuńczych świadczonych w miejscu zamieszkania na szczególną uwagę zasługiwały usługi na rzecz dzieci z zaburzeniami psychicznymi w tym chorych na autyzm. Wykonawcą na świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych dla dzieci z zaburzeniami psychicznymi, w tym autyzmem z terenu miasta Dębicy, była firma, wybrana w postępowaniu o udzielenie zamówienia publicznego w trybie przetargu nieograniczonego.

W minionym roku wykonano 11 335,5 godziny na rzecz 48 dzieci. Usługi te realizowało 30 terapeutów, prowadząc indywidualne zajęcia z dziećmi. Spośród osób korzystających ze specjalistycznych usług opiekuńczych dla dziecka w 2023 roku 1 osoba zrezygnowała ze świadczenia wsparcia.

Tabela Nr 35. Realizacja zadania w formie specjalistycznych usług w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi dla dzieci w latach 2021 - 2023 roku.

Rok	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	Liczba świadczeń zrealizowanych (godzin)	Koszt ogółem /zł/	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Rok 2021	45	12 614,5	407 161,86	42	171
Rok 2022	48	10 769,5	398 471,50	42	153
Rok 2023	48	11 335,5	419 753,57	44	157

Źródło: opracowanie własne Ośrodka.

Dochód z tytułu odpłatności za specjalistyczne usługi opiekuńcze dla dzieci w 2023 roku uzyskano w kwocie 29 001,34 zł, tj. mniej niż w roku poprzednim o 955,15 zł.

5.4. Kierowanie do Domów Pomocy Społecznej

Osobie wymagającej całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogącej samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, której nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych, przysługuje prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej. Osobę kieruje się do domu pomocy społecznej odpowiedniego typu, po uzyskaniu zgody tej osoby lub jej przedstawiciela ustawowego albo zgody sądu na umieszczenie w domu pomocy społecznej.

W 2023 roku do ośrodka pomocy wpłynęło 25 wniosków o umieszczenie w domu pomocy społecznej. W wyniku przeprowadzonych postępowań 18 osób zostało skierowanych do domu pomocy społecznej. Pozostałe wnioski zostały wycofane (umorzono postępowanie).

Średni miesięczny koszt utrzymania mieszkańca, ustala w zależności od jego zasięgu, wójt / burmistrz / prezydent, starosta lub marszałek województwa i ogłasza w wojewódzkim dzienniku urzędowym nie później niż do dnia 31 marca każdego roku.

Obowiązani do wnoszenia opłat za pobyt w domu pomocy społecznej są w kolejności:

- mieszkaniec domu, a w przypadku osób małoletnich przedstawiciel ustawowy z dochodów dziecka,
- małżonek, zstępni przed wstępnymi,
- gmina, z której osoba została skierowana do domu pomocy społecznej – przy czym ww. osoby i gmina nie mają obowiązku wnoszenia opłat, jeżeli mieszkaniec domu ponosi pełną odpłatność.

W oparciu o obowiązujące przepisy opłatę za pobyt w DPS ponosi sam mieszkaniec, jednak nie więcej niż 70% swojego dochodu. Jeżeli więc nie pokrywa on opłaty w całości, różnicę ponoszą członkowie rodziny zobowiązani do alimentacji (małżonek, zstępni i wstępnymi). W przypadku, gdy ich dochody nie przekraczają 300% kryterium dochodowego, koszty ponosi gmina. W 2023 roku w domach pomocy społecznej przebywały 97 osoby. Koszt pobytu osób umieszczonych w domach pomocy społecznej wyniósł zł.

Tabela Nr 36. Zestawienie wydatków poniesionych za pobyt w domach pomocy społecznej w latach 2021-2023.

Rok	Osoby przebywające w DPS	Koszt pobytu ogółem	Koszt gminy	Koszt osób zobowiązanych (rodzina)
2021	97	2 374 241,43 zł	1 932 426,96 zł	441 814,47 zł
2022	93	2 734 196,90 zł	2 178 556,39 zł	555 640,51 zł
2023	97	3 341 433,70 zł	2 713 830,99 zł	627 602,71 zł

Źródło: opracowanie własne Ośrodka.

Z roku na rok wydatki Ośrodka na ten cel wzrastają. Wzrost wydatków w tym rozdziale wynika głównie ze wzrostu kosztów utrzymania w placówkach za osoby nieposiadające dostatecznych dochodów, z których ponosiłyby pełną odpłatność.

Jako gmina nie mamy wpływu na koszt utrzymania w DPS, ponieważ to starostowie danego powiatu, co roku ustalają miesięczny koszt utrzymania w DPS, a gmina zobowiązana jest do ponoszenia odpłatności zgodnie z ustawą o pomocy społecznej.

W mieście Dębica obserwuje się wzrost liczby osób starszych, samotnych, o niskich dochodach, które nie mogą liczyć na pomoc najbliższej rodziny lub w ogóle jej nie mają.

W związku z tym zapotrzebowanie na tego typu świadczenia z roku na rok wzrasta z uwagi na starzenie się społeczeństwa i migrację ludzi młodych.

Tabela Nr 37. Liczba osób przebywających w domach pomocy społecznej w 2023 roku (wg typów).

Typ Placówki	Liczba osób przebywających (stan na dzień 31.12.2023r.)
dla osób w podeszłym wieku	21
dla osób przewlekle somatycznie chorych	32
dla osób przewlekle psychicznie chorych	29
dla dorosłych niepełnosprawnych fizycznie	3
dla dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie	11
Ogółem:	96

Źródło: opracowanie własne Ośrodka.

5.5. Dzienny Dom „Senior+” oraz Dom Dziennego Pobytu Senior+ pn. „Dom Seniora”

Dział Ośrodków Wsparcia funkcjonuje jako jeden z działów Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dębicy. W jego skład wchodzi: Dzienny Dom „Senior+” oraz Dom Dziennego Pobytu Senior+ pn. „Dom Seniora”. Ośrodki są placówkami półstacjonarnymi. Realizują pomoc środowiskową na rzecz osób starszych (60+) samotnych, potrzebujących wsparcia. Zasady funkcjonowania Ośrodków określa regulamin. Do Ośrodków Wsparcia w 2023 roku uczęszczało 80 osób.

Oferta dotycząca dziennego pobytu skierowana jest do osób częściowo lub całkowicie wycofanych z aktywności, nie angażujących się w życie społeczności lokalnej.

Celem tej formy działalności jest:

- przeciwdziałanie osamotnieniu,
- pobudzenie aktywności życiowej osób starszych dotychczas nieaktywnych,
- poprawa ich sytuacji życiowej.

Dzienny Dom „Senior+”, oraz Dom Dziennego Pobytu Senior+ pn. „Dom Seniora” świadczy pomoc w zakresie:

- terapii zajęciowej (indywidualnej lub grupowej),
- działalności kulturalno-oświatowej,
- działalności sportowo-rekreacyjnej,
- działalności zdrowotnej,
- działalności edukacyjnej,
- zapewnienia posiłku (w szczególności gorącego).

Zakres świadczeń Ośrodków Wsparcia w 2023 roku.

Świadczenia
<ul style="list-style-type: none">— zaspokajanie potrzeb towarzyskich i rekreacyjno – kulturalnych,— tworzenie sprzyjających warunków dobrego współżycia osób korzystających ze wsparcia,— pomoc we współdziałaniu z działami MOPS oraz instytucjami i organizacjami społecznymi w celu zaspokajania potrzeb uczestników,— fachowe poradnictwo i praca socjalna,— dowóz osób niepełnosprawnych do placówki (23 osoby),— wyżywienie (konsumpcja II śniadania, obiad, kawa, herbata, woda mineralna),— opieka pielęgnacyjna (pomoc w zabiegach higienicznych oraz wypracowywanie umiejętności dbania o swój wygląd),— rehabilitacja ruchowa (ćwiczenia na przyrządach, gimnastyka, aerobik, kinezyterapia),— rehabilitacja usprawniająca (masaż ręczny, wibracyjny, ćwiczenia oddychania, techniki relaksacyjne-joga, wizualizacja, kinezyterapia, zumba itp.)— zabiegi fizjoterapeutyczne (diadynamik, laser, solux, ultradźwięki, pole magnetyczne)— terapia zajęciowa (Biblioterapia, Ergoterapia, Zajęcia kulinarne, Trening pamięci, Trening higieny, Arteterapia, Hortiterapia, Filmoterapia, Ceramika, Drama.)— spotkania okolicznościowe (imieniny uczestników, Dzień Babci i Dziadka, Walentynki, Dzień Kobiet, Dzień Seniora, Dzień Chorego, Święta Bożego Narodzenia i Wielkanocy, Spotkania międzypokoleniowe).

Źródło: Opracowanie własne Ośrodka.

5.6. Pogłębiona praca socjalna z osobami starszymi

W 2023 roku objętych zostało ponad 49 osób w podeszłym wieku wraz z rodzinami. Zgłoszenia do zespołu pracy socjalnej z osobami starszymi najczęściej otrzymujemy z zakładów opieki zdrowotnej, ze środowiska lokalnego czy spółdzielni mieszkaniowych.

Pracownik socjalny musi podejmować szybkie działania interwencyjne mające na celu pomoc w zapewnieniu opieki po zakończonym leczeniu szpitalnym (skierowanie do DPS, pomoc w umieszczeniu w ZOL, usługi opiekuńcze, zorganizowanie wsparcia w miejscu dotychczasowego zamieszkania). Ponadto w większości przypadków osoby wymagają wsparcia w załatwianiu spraw urzędowych, kompletowaniu niezbędnych dokumentów. Pracownik socjalny pomaga w umówieniu wizyty lekarskiej, dotarciu do specjalistów. Podejmuje także działania mające na celu rozpoznanie zaniedbania czy stosowania przemocy wobec osób starszych i niesamodzielnych. Udzielane jest specjalistyczne poradnictwo odnośnie możliwości otrzymania wsparcia także z innych

instytucji jak również pomoc w formie empatycznej rozmowy. Bardzo ważnym aspektem pogłębionej pracy socjalnej jest także wsparcie opiekunów osób starszych.

Małżonkowie, dzieci, wnuki, którzy często przez wiele lat opiekują się chorym narzekają na stan emocjonalnego i psychicznego wyczerpania. Długotrwały stres wywołuje różnego rodzaju konflikty i zniechęcenie. Dlatego tak ważnym jest wspieranie i niwelowanie napięć spowodowanych opieką nad chorym.

Dbamy o poprawę warunków mieszkaniowych chorego poprzez doposażanie mieszkania do potrzeb osób niepełnosprawnych i starszych oraz o wyposażenie w niezbędny sprzęt rehabilitacyjny. Zespół pracy socjalnej z osobami starszymi realizuje różnego rodzaju działania np. projekty socjalne, które mają za zadanie zapobieganie osamotnieniu, izolacji społecznej, marginalizacji i wykluczeniu społecznemu osób starszych. Dbamy o integrację osób samotnych w środowisku lokalnym poprzez kierowanie ich do ośrodków wsparcia.

5.7. Działania realizowane na rzecz osób starszych

5.7.1 Projekt „Sercem w seniora”

W okresie od stycznia do września 2023 kontynuowano działania w ramach projektu pt. „Sercem w Seniora” złożonego w ramach konkursu nr RPPK.08.03.00-IP.01-18-050/20 RPO WP na lata 2014 – 2020 Działanie nr 8.3 Projekt skierowany jest do osób starszych powyżej 60 r. ż. potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu w związku z niemożnością samodzielnego wykonywania co najmniej jednej z podstawowych czynności dnia codziennego. Głównym zadaniem powyższego projektu jest zwiększenie liczby miejsc w Ośrodku Wsparcia Dziennego (OWD) w MOPS w Dębicy, wdrożenie nowych form wsparcia w zakresie usług społecznych świadczonych w placówce.

W roku 2023 w ramach ww. projektu z seniorami prowadzili zajęcia m.in.: fizjoterapeuta, terapeuci zajęciowi, psycholog, prawnik, pedagog. Seniorzy uczestniczyli w zajęciach aktywizujących w formie:

- warsztatów (komputerowe, muzyczne, rozwijające pamięć oraz higieny);
- konsultacji tematycznych (wykłady, spotkania z zakresu m.in.: NFZ, PFRON);
- wyjazdów kulturalnych, rekreacyjno-krajoznawczych, edukacyjnych.

Projekt realizowany jest od 01.05.2021 roku do 30.09.2023 roku. Całkowita wartość projektu wynosi 1 371 348,00 zł. Dofinansowanie projektu z UE wynosi 1 302 780,59 zł. Wkład własny 68 567,41 zł.

Projekt pt.: „Sercem w Seniora” realizowany przez Gminę Miasto Dębica/ Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Dębicy został wyróżniony podczas trzeciej edycji konkursu pn. „Podkarpackie. Mistrzowskie zmiany”. Kapituła Konkursu do rywalizacji o najwyższe trofeum Mistrza Zmian w siedmiu kategoriach konkursowych wytypowała 21 projektów.

Projekt realizowany przez dębicki ośrodek pomocy społecznej uzyskał wyróżnienie w kategorii Mistrz Wrażliwości Społecznej. Na uroczystej gali, która odbyła się w Urzędzie Marszałkowskim w Rzeszowie, z rąk Marszałka Województwa Podkarpackiego, nominację wraz z wyróżnieniem odebrała pani Dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej

w Dębicy. Podczas odbioru nagrody obecna była także delegacja pracowników ośrodków wsparcia wraz z kierownikiem oraz seniorzy, beneficjenci projektu pn. „Sercem w Seniora”.

W sierpniu 2023 r. w Parku Sokoła przy Domu Kultury Śnieżka w Dębicy odbył się już II Ludowy Piknik Pokoleń, którego celem była promocja aktywności seniorów zarówno w wymiarze artystycznym jak i sportowym. Przed zebranymi swoje talenty wokalne taneczne zaprezentowali seniorzy z ośrodków wsparcia dziennego Senior + w Dębicy.

Natomiast 1 września 2023 r. w Krakowie odbyły się X Międzynarodowe Senioralia. Już tradycją staje się, że na to wyczekiwane przez seniorów wydarzenie, wyjeżdżają także nasi dębicki seniorzy. W tym roku przedstawiciele uczestników z ośrodków wsparcia dziennego Senior + w Dębicy, pojechali do stolicy Małopolski, aby wziąć udział w zaplanowanych obchodach. Po jej zakończeniu, w barwnym korowodzie ponad 5000 seniorów, z ponad stu miast zrzeszonych w Programie Gmina Przyjazna Seniorom- Ogólnopolska Karta Seniora oraz z Litwy, Ukrainy, Australii, Austrii, Wielkiej Brytanii, Białorusi, Słowacji, Hiszpanii, Niemiec, Francji i Ameryki, przeszło do Parku Jordana, gdzie czekały przygotowane atrakcje.

5.7.2 Projekt „Pora na DOM SENIORA”

Od października 2023 roku w Domu Dziennego Pobytu Senior+ pn. „Dom Seniora” rozpoczęto działania ramach Projektu pt. „Pora na DOM SENIORA” złożonego w odpowiedzi na nabór nr FEPK.07.18-IP.01-001/23 w ramach programu Fundusze Europejskie dla Podkarpacia 2021-2027 Numer projektu: FEPK.07.18-IP.01-0052/23. Program jest kontynuacją działań prowadzonych w ramach zakończonego projektu pt: „Sercem w Seniora”. Termin realizacji projektu: od 01.10.2023 roku do 30.09.2027 roku. Wnioskowana kwota dofinansowania: 4 558 352,00 zł

5.7.3. Program wieloletni „Senior +”

W okresie od stycznia do grudnia 2023 roku w Ośrodkach Wsparcia realizowane były zadania zlecone w ramach Programu Wieloletniego „Senior+” na lata 2021-2025, edycja 2023 r. - Moduł II - zapewnienie funkcjonowania istniejących placówek, współfinansowane ze środków Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej za pośrednictwem Wojewody Podkarpackiego.

Lp.	Nazwa placówki	Kwota dofinansowania	Całkowity koszt projektu
1	Dzienny Dom „Senior+” ul. Mościckiego 26	142 800,00 zł	268 604,00 zł
2	Dom Dziennego Pobytu Senior+ pn „Dom Seniora” ul. Rzeszowska 15	122 400,00 zł	248 304,00 zł

W rezultacie zrealizowanych działań w Ośrodkach Wsparcia w roku 2023 dostępnych było 80 miejsc opieki, a wsparciem objęto 80 seniorów w następujących obszarach aktywności:

1. Aktywność rekreacyjna
2. Aktywność leczniczo - rehabilitacyjna
3. Aktywność rodzinna
4. Aktywność kulturalna
5. Aktywność psycho-społeczna
6. Aktywność taneczna
7. Aktywność edukacyjna
8. Aktywność kulinarna
9. Aktywność rękodzielnicza
10. Aktywność krawiecka
11. Aktywność cyfrowa

Ponadto dzięki programowi, uczestnicy mieli możliwość zdobycia nowych kompetencji, rozszerzenia swoich zainteresowań, zagospodarowali swój czas wolny poprzez udział w spersonalizowanych i specjalnie dla nich dedykowanych działaniach.

5.7.4 Projekt „Zwiększenie dostępu do usług społecznych w mieście Dębica”

Gmina Miasto Dębica/Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Dębicy otrzymał dofinansowanie w ramach konkursu nr RPPK.08.03.00-IP.01-18-063/22 na realizację projektu pn. Zwiększenie dostępu do usług społecznych w mieście Dębica w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020 Oś priorytetowa VIII Integracja społeczna Działanie 8.3 Zwiększenie dostępu do usług społecznych i zdrowotnych.

Celem projektu jest zwiększenie dostępu do usług społecznych oraz poprawa codziennego funkcjonowania poprzez realizowanie usług asystenckich dla osób z niepełnosprawnościami oraz sąsiedzkich usług opiekuńczych dla osób po 60-tym roku życia.

Zgodnie z założeniami projektowymi wsparciem zostanie objętych 14 osób (1 M, 13 K) w ramach sąsiedzkich usług opiekuńczych i 2 osoby (2 K) niepełnosprawne w ramach usług asystenckich.

W okresie od listopada do grudnia 2022 roku zespół projektowy w trzech etapach rekrutacji, rekrutował osoby do udziału w projekcie. Wsparcie w ramach powyższych usług trwało od stycznia 2023 roku do grudnia 2023 roku.

Termin realizacji projektu od listopada 2022 roku do 31 grudnia 2023 roku.

Wkład własny 50 250,00 zł.

Wnioskowana kwota 451 750,00 zł.

Całkowita wartość projektu wynosi 502 000,00 zł.

5.7.5 Program „Opieka 75+”

Program „Opieka 75+” ogłoszony przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej realizowany był od stycznia do grudnia. Strategicznym celem programu była poprawa dostępności do usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych, dla osób w wieku 75 lat i więcej, które są osobami samotnymi (zgodnie z art. 6 pkt 9 ustawy o pomocy społecznej) lub są osobami samotnie gospodarującymi (zgodnie z art. 6 pkt 10 ustawy o pomocy społecznej), a także tych, które pozostają w rodzinie.

Program jest elementem polityki społecznej państwa w zakresie:

- 1) Zapewnienia ww. osobom wsparcia i pomocy adekwatnej do potrzeb i możliwości wynikających z wieku i stanu zdrowia, w ramach usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych.
- 2) Poprawy jakości życia osób w wieku 75 lat i więcej.
- 3) Umożliwienia gminom rozszerzenia oferty usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób w wieku 75 lat i więcej.
- 4) Wsparcia finansowego gmin w wypełnianiu zadań własnych o charakterze obowiązkowym.

Z powyższej formy wsparcia skorzystało 72 osoby (uwzględnione w rozliczeniu Tab. 35, Realizacja zadania w formie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania w latach 2021 -2023 roku.), w ilości godzin 5 489,5 (uwzględnione w rozliczeniu Tab. 35, Realizacja zadania w formie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania w latach 2021 - 2022 roku.). Łączna kwota dotacji 120 888,00 zł. Całkowita wartość programu wynosi 201 480,00 zł.

5.7.6 Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej – edycja 2023

Od stycznia do grudnia 2023 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Dębicy realizował Program „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” – edycja 2023, ogłoszonego przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej, finansowanego ze środków Funduszu Solidarnościowego. Program zapewniał wsparcie w wykonywaniu codziennych czynności oraz funkcjonowaniu w życiu społecznym:

- osobom niepełnosprawnym posiadającym orzeczenie o niepełnosprawności:
 - a. o stopniu znacznym lub
 - b. o stopniu umiarkowanym lub
 - c. traktowane na równi do wyżej wymienionych zgodnie z art. 5 i art. 62 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

Usługi asystenta osoby niepełnosprawnej obejmowały wsparcie w obszarach:

1. wykonywania czynności dnia codziennego,
2. wyjścia, powrocie lub dojazdach z uczestnikiem Programu w wybrane przez uczestnika miejsca,
3. załatwianiu spraw urzędowych,
4. korzystaniu z dóbr kultury (np. muzeum, teatr, kino, galerie sztuki, wystawy).

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Dębicy objął wsparciem 5 osób niepełnosprawnych (w tym 4 osoby ze znacznym stopniem niepełnosprawności i 1 osoba z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności). Wsparcie świadczone było przez 3 asystentów osoby niepełnosprawnej oraz 1 opiekuna medycznego. Łączna liczba godzin świadczenia wsparcia w ramach powyższego programu wynosiła 3 240 godz. (w tym 360 godz. dla osoby z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności oraz 2 880 dla osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności).

W ramach działań projektowych zostały przewidziane środki na zwrot kosztów przejazdów w/w z podopiecznym w kwocie 3 600,00 zł.

Łączna kwota dotacji, pozyskanej ze środków Funduszy Solidarnościowych wyniosła 136 476,00 zł. Całkowita wartość projektu wynosi 136 476,00 zł.

5.7.7 Program „Korpus Wsparcia Seniora”

Gmina Miasto Dębica/Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Dębicy w 2023 r. realizował program „Korpus Wsparcia Seniorów” który w dużym stopniu przyczynił się do pomocy w zakresie wsparcia działań na rzecz seniorów niesamodzielnych ze względu na wiek oraz stan zdrowia. Wsparciem w ramach ww. Programu na terenie Gminy Miasta Dębica zostało objętych 77 osób, które ukończyły 65-ty rok życia. Pracownicy MOPS w Dębicy przyjęli łącznie 681 zgłoszeń, z których każde zostało zrealizowane.

Świadczona przez pracowników usługa wsparcia polegała w większości na robieniu zakupów spożywczych, higienicznych, medycznych oraz chemii gospodarstwa domowego.

Pracownicy, oprócz zakupów w sklepach i marketach dokonywali zakupów także na bazarze miejskim, zgodnie z indywidualną potrzebą Seniorów, gdzie kupowali warzywa i owoce. W aptekach realizowali e-recepty oraz dokonywali zakupów lekarstw i środków opatrunkowych.

Wykonywana przez pracowników usługa wsparcia seniorów dotyczyła również załatwiania spraw w urzędach, w placówkach Poczty Polskiej, załatwiania spraw w kancelariach parafialnych i dokonywania opłat w kasie Urzędu Miejskiego w Dębicy. Ponadto pracownicy dowozili ciepłe posiłki, pomagali w utrzymaniu mieszkań w czystości, wynosili śmieci, pomagali w pracach porządkowych w przydomowych ogródkach, wyprowadzali psy na spacer. Pracownicy umawiali także wizyty lekarskie.

W ramach świadczenia wsparcia i pomocy, prowadzili z seniorami rozmowy, które jak się okazało, samotnym Seniorom były bardzo potrzebne i często wykonywali telefony, tylko w celu porozmawiania z innymi osobami, wypowiedzenia swoich obaw, zmartwień i usłyszenia paru słów otuchy.

W odczuciu Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dębicy Program „Korpus Wsparcia Seniorów” jest bardzo pomocny we wzmocnieniu gminy w realizacji usługi wsparcia seniorów.

Szeroka promocja Programu poprzez media, plakaty wskazała dużej grupie Seniorów, gdzie i jak mogą uzyskać potrzebną pomoc. Wśród osób, które skorzystały z pomocy programu nastąpiła poprawa poczucia bezpieczeństwa. Program uświadomił im, że w trudach dnia codziennego nie są sami.

Seniorzy do tut. Ośrodka zgłaszali się osobiście, korzystając z numerów telefonów ogólnodostępnych, często też nawiązywali bezpośredni kontakt z pracownikiem, który już wcześniej pomagał im w zakupach. W odpowiedziach zwrotnych informowali, że dzięki możliwości skorzystania z takiej formy pomocy, czują się ważni, potrzebni i docenieni, a nie pozostawieni samym sobie, pełni obaw o swoje zdrowie, bezpieczeństwo i o codzienność.

Na uwagę zasługuje również fakt, iż pomoc potrzebującym Seniorom jest zadaniem dodatkowym, na realizację którego gmina otrzymała stosowne środki.

Łącznie Gmina Miasto Dębica - Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Dębicy w ramach Programu „Korpus Wsparcia Seniorów 2023” wydatkowała 63 915,80 zł. Realizowany był Moduł I Programu, Gmina nie przystąpiła do realizacji Modułu II.

5.8. Program Opieka wytchnieniowa – edycja 2023

Głównym celem programu było odciążenie członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad osobami posiadającymi orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności. Dzięki temu osoby zaangażowane na co dzień w sprawowanie opieki mogły dysponować czasem dla siebie, który przeznaczyły na odpoczynek i regenerację, jak również na załatwienie niezbędnych spraw.

Program „Opieka wytchnieniowa” – edycja 2023 realizowany był poprzez świadczenie opieki w formie pobytu dziennego w wymiarze 240 godzin na rok w miejscu zamieszkania osoby niepełnosprawnej.

W pierwszej kolejności z programu mogli skorzystać członkowie rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad osobą niepełnosprawną, która stale przebywa w domu, tj. nie korzysta z ośrodka wsparcia lub placówek pobytu całodobowego, np. ośrodka szkolno-wychowawczego czy internatu.

Pierwszeństwo w korzystaniu z usługi opieki wytchnieniowej miały również osoby, które przedstawiły potrzebę wsparcia w codziennym funkcjonowaniu z zastosowaniem Skali Pomiaru Niezależności Funkcjonalnej – FIM uzupełnioną przez lekarza rodzinnego/lekarza rehabilitacji medycznej/fizjoterapeutę/pielęgniarkę.

Program w imieniu Gminy Miasta Dębica realizowany był przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Dębicy. Usługi w ramach programu świadczone były nieodpłatnie. Wsparciem objęto 12 osób.

5.9. Dębicka Karta Seniora

Celem programu Dębicka Karta Seniora jest aktywizacja społeczna seniorów poprzez ułatwienie im dostępu do usług kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych świadczonych przez jednostki organizacyjne Miasta Dębica, jak również stworzenie możliwości skorzystania z ulg i zniżek przy zakupie towarów lub usług oferowanych przez inne podmioty, które zgłoszą deklarację przystąpienia do programu.

Program ma charakter otwarty i mogą do niego przystąpić zainteresowane podmioty, które zaoferują zniżki i preferencje na zawarte w swej ofercie dobra i usługi, z którymi zostanie podpisane porozumienie. Koordynatorem Programu Dębicka Karta

Seniora z której mogą korzystać osoby, które ukończyły 65 rok życia i zamieszkują na terenie miasta Dębica jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Dębicy. Liczba wydanych Dębickich Kart Seniora w 2023 roku wyniosła 327.

5.10. Ogólnopolska Karta Seniorów

Samorząd Miasta Dębica i Stowarzyszenie „Manko” z Krakowa w 2018 roku podpisało porozumienie o Partnerstwie w ramach Programu Miasto Przyjazne Seniorom, dotyczące Ogólnopolskiej Karty Seniora. Ogólnopolską Kartę Seniora może otrzymać każdy, kto osiągnął 60 rok życia i wypełni kwestionariusz w MOPS w Dębicy lub pobierze ze strony www.glossenior.pl. Wyrobienie OKS jest bezpłatne, bezterminowe i wymaga podania niezbędnych danych osobowych. Dzięki karcie seniorzy mogą korzystać na atrakcyjnych warunkach z usług firm prozdrowotnych. W minionym roku zostało wydanych 285 kart.

5.11. Wypożyczalnia Sprzętu Rehabilitacyjnego i Urządzeń Pomocniczych

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Dębicy od stycznia 2008 r. realizuje ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych projekt pn. „Wypożyczalnia sprzętu rehabilitacyjnego i urządzeń pomocniczych w Dębicy”, w ramach programu pn. „Program ograniczania skutków niepełnosprawności”, który jest współfinansowany przez Powiat Dębicki na podstawie porozumienia z Gminą Miasta Dębica.

Wypożyczalnia zakresem swojego działania obejmuje powiat dębicki i świadczy usługi na rzecz jego mieszkańców. Osoby zainteresowane mogą bezpłatnie korzystać z jej usług, przez co możliwa jest ich szybka aktywizacja zawodowa i społeczna oraz przyspieszenie procesu rehabilitacji i ograniczenia skutków niepełnosprawności. Celem Wypożyczalni jest ograniczenie skutków niepełnosprawności osób o różnych rodzajach niepełnosprawności, zapewnienie im szybkiego powrotu do aktywności zawodowej i społecznej oraz przyspieszenie procesu adaptacyjnego. Poprzez skuteczną rehabilitację właściwie dobranym i dopasowanym sprzętem osoby nie w pełni sprawne mają szansę na zminimalizowanie skutków swoich ograniczeń i realną możliwość poprawy swojego stanu zdrowia.

Do dyspozycji osób nie w pełni sprawnych w Wypożyczalni znajdują się różnorodne sprzęty i urządzenia dostosowane do indywidualnych potrzeb i preferencji, w tym m.in.: balsany futura, wózki elektryczne dla dorosłych, podnośniki transportowo-kąpielowe, wózki do aktywnej rehabilitacji, wózki inwalidzkie dziecięce, koncentratory tlenu, schodołazy, rotory do ćwiczeń kończyn górnych i dolnych, stoły do pionizacji, krzesła korekcyjne, taborety toaletowe, krzesła prysznicowe, siedziska wannowe, łóżka rehabilitacyjne dla dzieci i dla dorosłych, materace przeciwoleżynowe, materace rehabilitacyjne, ssaki medyczne, bieżnie, orbitreki, ortezy, gorsety, chodziki, balkoniki, laski, kule, rowerki stacjonarne i trójkołowe oraz aparaty do masażu stóp. Sprzęt rehabilitacyjny wypożyczany jest bezpłatnie na okres 6 miesięcy. W uzasadnionych przypadkach istnieje możliwość przedłużenia wypożyczenia sprzętu.

W drugiej połowie 2023 roku dokonano zakupu nowego sprzętu rehabilitacyjnego, niezbędnego dla osób niepełnosprawnych korzystających z usług Wypożyczalni.

W minionym roku udzielono bezpośrednio lub telefonicznie około 300 porad osobom, które chciały skorzystać z usług Wypożyczalni.

Do końca roku wpłynęło 658 wniosków o użyczenie sprzętu rehabilitacyjnego i urządzeń pomocniczych, w tym: 23 dla dzieci i młodzieży, 635 dla dorosłych, w tym: 357 dla osób z Miasta Dębica, 301 dla osób z powiatu dębickiego. Wszystkie wnioski zakończyły się zawarciem umowy użyczenia.

Ponadto w 2023 r. podpisano z osobami niepełnosprawnymi: 527 aneksy do umów użyczenia, 216 rozwiązania umów użyczenia.

Na życzenie klientów wypożyczany sprzęt był dowożony bezpłatnie do miejsca zamieszkania osób niepełnosprawnych zarówno na terenie miasta Dębica oraz powiatu dębickiego. Wypożyczono 1 079 szt. sprzętu rehabilitacyjnego i urządzeń pomocniczych.

Osoby niepełnosprawne, którym został udostępniony bezpłatnie sprzęt rehabilitacyjny i urządzenia pomocnicze będą mogły szybciej powrócić do aktywności zawodowej i społecznej. Różnorodność kupowanego sprzętu uwzględniana jest według zapotrzebowania osób zainteresowanych. Wypożyczający poprzez skuteczną rehabilitację właściwie dobranym i dopasowanym sprzętem mają szansę na zminimalizowanie skutków niepełnosprawności.

Wykorzystane środki na realizację zadania wyniosły ogółem: 215 550 zł, w tym: ze środków własnych Gminy Miasta Dębica: 115 550,00 zł, ze środków pozyskanych z Powiatu Dębickiego: 100 000,00 zł.

VI. Świadczenia rodzinne, opiekuńcze, wychowawcze i fundusz alimentacyjny, a także rządowa tarcza energetyczna

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Dębicy realizuje zadania w zakresie świadczeń wychowawczych, świadczeń rodzinnych, zasiłków dla opiekunów, jednorazowe świadczenie z tytułu urodzenia się dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu - program "Za Życiem", świadczeń z funduszu alimentacyjnego, dodatek osłonowy, węglowy, elektryczny, dodatek dla gospodarstw domowych z tytułu wykorzystywania niektórych źródeł ciepła, refundacja podatku VAT za dostarczone paliwa gazowe jako zadania zlecone z zakresu administracji rządowej.

6.1. Świadczenia rodzinne

Świadczeniami rodzinnymi są:

1. zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego,
2. świadczenia opiekuńcze: zasiłek pielęgnacyjny, świadczenie pielęgnacyjne i specjalny zasiłek opiekuńczy,
3. jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka,
4. świadczenie rodzicielskie,
5. jednorazowe świadczenie „za życiem”.

Realizacja świadczeń rodzinnych w okresie od 1 stycznia 2023 r. do 31 grudnia 2023 r. przedstawiała się następująco:

	Liczba osób uprawnionych	Wyplacona kwota (w zł)	Wysokość świadczenia (w zł)
Zasiłek rodzinny z dodatkami	1 390	2 092 545,02 zł	x
Zasiłek rodzinny	1 307	1 383 112,20 zł	Od 1 stycznia do 31 grudnia 2023 r. wysokość zasiłku rodzinnego wynosi miesięcznie: • 95,00 zł na dziecko w wieku do ukończenia 5 roku życia, • 124,00 zł na dziecko w wieku powyżej 5 roku życia do ukończenia 18 roku życia, • 135,00 zł na dziecko w wieku powyżej 18 roku życia do ukończenia 24 roku życia
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	125	125 000,00 zł	1 000,00 zł jednorazowo
Urodzenie dziecka	44	43 070,34 zł	1 000,00 zł jednorazowo (lub kwota zł/zł)

Opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	28	78 941,30 zł	400,00 zł (lub kwota zł/zł)
Samotnego wychowywania dziecka	53	128 447,07 zł	193,00 zł na dziecko, plus 80,00 zł dla dziecka z orzeczoną niepełnosprawnością lub znacznym stopniem niepełnosprawności, nie więcej niż 386,00 zł na wszystkie dzieci (lub kwota zł/zł)
Wychowanie dziecka w rodzinie wielodzietnej	209	264 824,53 zł	95,00 zł na trzecie i następne dzieci (lub kwota zł/zł)
Kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	97	117 790,91 zł	• 90,00 zł dla dziecka do 5 roku życia, • 110,00 zł dla dziecka powyżej 5 roku życia (lub kwota zł/zł)
Rozpoczęcie roku szkolnego	412	67 048,13 zł	100,00 zł (lub kwota zł/zł)
Podjęcie przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	24	9 310,54 zł	• 113,00 zł z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania • 69,00 zł w przypadku zamieszkiwania w miejscowości, w której znajduje się szkoła (lub kwota zł/zł)

Źródło: opracowanie własne Ośrodka.

Świadczenia opiekuńcze w tym:

	Liczba osób uprawnionych	Wyplacona kwota (w zł)	Wysokość świadczenia (w zł)
Zasiłek pielęgnacyjny	1238	3 062 338,00 zł	215,84 zł
Świadczenie pielęgnacyjne	312	8 621 391,00 zł	2 458,00 zł
Specjalny zasiłek opiekuńczy	13	67 704,00 zł	620,00 zł

	Liczba osób uprawnionych	Wyplacona kwota (w zł)	Wysokość świadczenia (w zł)
Świadczenie rodzicielskie	120	757 021,70 zł	1 000,00 zł

Źródło: opracowanie własne Ośrodka.

Zasiłki dla opiekunów osób niepełnosprawnych

Od maja 2014 roku Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje zadanie jakim jest przyznawanie i wypłata zasiłków dla opiekunów, czyli dla osób, które utraciły prawo do świadczenia pielęgnacyjnego z dniem 1 lipca 2013 roku w związku z wygaśnięciem z mocy prawa decyzji przyznającej prawo do tego świadczenia.

Realizacja zasiłków dla opiekunów w okresie 1 stycznia 2023 r. do 31 grudnia 2023 r. przedstawiała się następująco:

	Liczba osób uprawnionych	Wyplacona kwota wraz z kosztami obsługi (w zł)	Wysokość świadczenia (w zł)
Zasiłek dla opiekuna	7	40 028,67 zł	620,00 zł

Źródło: opracowanie własne Ośrodka.

6.2. Świadczenie wychowawcze

Od 1 kwietnia 2016 r. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej realizował ustawę o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci. W ramach ustawy przyznawane jest świadczenie wychowawcze, które wynosi 500 zł miesięcznie na dziecko. W 2022 r. świadczenie wychowawcze przysługiwało niezależnie od dochodu na dzieci w wieku do ukończenia 18 lat życia. Tutejszy Ośrodek realizując prawo do świadczenia wychowawczego przyznanego przez Wojewodę Podkarpackiego wypłacał również świadczenia wychowawcze w wysokości dodatków dyferencyjnych. Po nowelizacji ustawy od czerwca 2022 r. wypłaty świadczenia wychowawczego „500+” rozpoczął Zakład Ubezpieczeń Społecznych. ZUS przejął zadanie wynikające z ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, podobnie jak program „Dobry Start”. W 2023 r. prowadzono sprawy związane z koordynacją świadczeń w ramach zabezpieczenia społecznego i wypłata odbywała się za wcześniejsze okresy.

Realizacja świadczeń wychowawczych w okresie od 1 stycznia 2023 roku do 31 grudnia 2023 roku przedstawiała się następująco:

	Liczba dzieci	Wyplacona kwota wraz z kosztami obsługi (w zł)	Wysokość świadczenia (w zł)
Świadczenie wychowawcze	10	17 764,13	500,00 zł (lub dodatek dyferencyjny)

Źródło: opracowanie własne Ośrodka.

6.3. Jednorazowe świadczenie „Za życiem”

Od 1 stycznia 2017 r., z tytułu urodzenia dziecka z ciężkim i nieodwracalnym upośledzeniem albo nieuleczalną chorobą zagrażającą życiu, przysługuje prawo do jednorazowego świadczenia w wysokości 4 000,00 zł, przyznane na podstawie ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin "Za życiem" (Dz. U. z 2023 r. poz. 1923). Świadczenie przysługuje bez względu na osiągnięte dochody.

W 2023 r. wypłacono jedno takie świadczenie.

	Liczba osób uprawnionych	Wyplacona kwota (w zł)	Wysokość świadczenia (w zł)
Za życiem	1	4 000,00 zł	4 000,00 zł

Źródło: opracowanie własne Ośrodka.

6.4. Świadczenie wypłacone na podstawie rządowej tarczy energetycznej

6.4.1 Dodatek osłonowy

W 2022 r. wprowadzono pierwsze elementy rządowej tarczy antyinflacyjnej. Początkowym świadczeniem od stycznia 2022 r. był dodatek osłonowy, który wynosił od 400,00 zł do 1437,50 zł w zależności od liczby osób w gospodarstwie domowym, źródła ogrzewania, a także dochodów osiągniętych przez członków gospodarstwa domowego w roku bazowym. Świadczenie miało charakter socjalny, ponieważ przysługiwało mniej zamożnym gospodarstwom. Obowiązywało kryterium dochodowe 1500,00 zł dla gospodarstwa wieloosobowego, 2100 zł dla gospodarstwa jednoosobowego. Jeśli gospodarstwo domowe przekroczyło kryterium dochodowe świadczenie przysługiwało w kwocie pomniejszonej o kwotę przekroczenia. Minimalna kwota dodatku osłonowego w przypadku przekroczenia dla gospodarstwa domowego wynosiła 20,00 zł. Dodatek osłonowy przysługiwał tylko w roku 2022 r., a w 2023 r. wypłacano świadczenia w związku z orzeczeniami drugiej instancji w sprawach odwoławczych.

	Liczba osób uprawnionych	Wyplacona kwota (w zł)	Wysokość świadczenia (w zł)
Dodatek osłonowy	1	500 zł	400,00 zł
			500,00 zł
			600,00 zł
			750,00 zł
			850,00 zł
			1062,50 zł
			1150,00 zł
1437,50 zł			

Źródło: opracowanie własne Ośrodka.

6.4.2 Dodatek węglowy

Znaczący wzrost cen nośników energii, który był wynikiem oddziaływania szeregu nakładających się na siebie czynników, m.in. ożywienia gospodarczego po pandemii Covid-19 oraz inwazji zbrojnej Rosji na Ukrainę wymusiło wdrożenie wsparcia dla gospodarstw domowych w tym zakresie. W wcześniejszym stanie prawnym nie funkcjonował dodatek węglowy. Jest to całkowicie nowe narzędzie, które powstało w celu zrównoważenia wysokich wydatków gospodarstw domowych w związku z rosnącymi cenami na rynku energii. Ustawą z dnia 5 sierpnia 2022 r. o dodatku węglowym, wprowadzono wsparcie finansowe w wysokości 3000,00 zł.

Dodatek przysługiwał gospodarstwom domowym, dla których głównym źródłem ogrzewania był kocioł na paliwo stałe, kominek, koza, ogrzewacz powietrza, trzon kuchenny, piecokuchnia, kuchnia węglowa lub piec kaflowy na paliwo stałe – zasilane węglem kamiennym, brykietem lub peletem, zawierającymi co najmniej 85% węgla kamiennego.

W omawianym rozwiązaniu nie było kryteriów dochodowych, a dodatek przysługiwał również gospodarstwom, które już zakupiły węgiel. Warunkiem otrzymania dodatku był wpis lub zgłoszenie źródła ogrzewania do Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków. W 2023 r. wypłacano świadczenia z wniosków złożonych w 2022 r. oraz w związku z orzeczeniami drugiej instancji w sprawach odwoławczych.

	Liczba osób uprawnionych	Wyplacona kwota (w zł)	Wysokość świadczenia (w zł)
Dodatek węglowy	93	279 000,00 zł	3000,00 zł

Źródło: opracowanie własne Ośrodka.

6.4.3. Dodatek dla gospodarstw domowych z tytułu wykorzystywania niektórych źródeł ciepła

Rozszerzając pomoc w związku z rosnącymi cenami na rynku energii należało również wziąć pod uwagę pozostałe gospodarstwa domowe wykorzystujące inne nośniki ciepła. Ustawą z dnia 15 września 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach w zakresie niektórych źródeł ciepła w związku z sytuacją na rynku paliw, wprowadzono wsparcie w postaci dodatku dla gospodarstw domowych z tytułu wykorzystania niektórych źródeł ciepła –dofinansowania zakupu opału: peletu drzewnego lub innych rodzajów biomasy w wysokości 3000,00 zł, drewna kawałkowego w kwocie 1000,00 zł, oraz gazu skroplonego LPG w wysokości 500,00 zł lub oleju opałowego w kwocie 2000,00 zł. Warunkiem koniecznym do wypłaty dodatku było uzyskanie wpisu lub zgłoszenie źródła ogrzewania do centralnej ewidencji emisyjności budynków tzw. CEEB. Dodatek przysługiwał jednorazowo w 2022 r. W 2023 r. wypłacano świadczenia z wniosków złożonych w 2022 r. oraz w związku z orzeczeniami drugiej instancji w sprawach odwoławczych.

	Liczba osób uprawnionych	Wyplacona kwota (w zł)	Wysokość świadczenia (w zł)
Dodatek dla gospodarstw	16	22 000,00 zł	500,00 zł 1000,00 zł 2000,00 zł 3000,00 zł

Źródło: opracowanie własne Ośrodka.

6.4.4. Dodatek elektryczny dla gospodarstw domowych

Biorąc pod uwagę pozostałe osoby, które korzystały z ogrzewania elektrycznego ustawą z dnia 7 października 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach służących ochronie odbiorców energii elektrycznej w 2023 r. oraz w 2024 r. w związku z sytuacją na rynku energii elektrycznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 1704 z późn. zm.) wprowadzono dodatek elektryczny. Dodatek ten to jednorazowe wsparcie dla przedstawicieli gospodarstw domowych, których głównym źródłem ogrzewania jest energia elektryczna. Dopłata wynosiła 1 000 zł lub 1 500 zł po przekroczeniu zużycia wynoszącego 5 MWh¹². Wnioski można było składać od 1 grudnia 2022 r. do 1 lutego 2023 r.

	Liczba osób uprawnionych	Wyplacona kwota (w zł)	Wysokość świadczenia (w zł)
Dodatek elektryczny	24	26 500,00 zł	1000,00 zł 1500,00 zł

Źródło: opracowanie własne Ośrodka.

6.4.5. Refundacja podatku VAT za dostarczone paliwa gazowe w 2023 r.

W przypadku gdy odbiorca paliw gazowych w gospodarstwie domowym wykorzystuje jako główne źródło ogrzewania gospodarstwa domowego urządzenia grzewcze zasilane paliwami gazowymi i spełniają kryterium dochodowe oraz dokonały zgłoszenia źródła ogrzewania do CEEB do 21 grudnia 2022 r. (Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków) mogą ubiegać się o zwrot zapłaconego podatku VAT za dostarczone paliwa gazowe za okres od stycznia 2023 r. do grudnia 2023 r. Kryterium dochodowe 2100,00 zł na osobę w gospodarstwie jednoosobowym, dla wieloosobowych 1500,00 zł – w przypadku przekroczenia świadczenie nie przysługuje.

	Liczba osób uprawnionych	Wyplacona kwota (w zł)	średnie świadczenie (w zł)
Dodatek gazowy	184	35 797,88 zł	194,55 zł

Źródło: opracowanie własne Ośrodka.

6.5. Fundusz alimentacyjny

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują osobie uprawnionej do alimentów od rodzica na podstawie tytułu wykonawczego pochodzącego lub zatwierdzonego przez sąd, jeżeli egzekucja okazała się bezskuteczna. Świadczenie przysługuje do ukończenia przez osobę uprawnioną 18 roku życia albo w przypadku, gdy uczy się w szkole lub szkole wyższej do ukończenia przez nią 25 roku życia, albo w przypadku posiadania orzeczenia o znacznym stopniu niepełnosprawności – bezterminowo.

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują w wysokości bieżąco ustalonych alimentów, jednakże nie wyżej niż 500,00 zł. Od października 2023 r.

obowiązuje wyższe kryterium dochodowe na osobę w rodzinie, które wynosi 1209,00 zł. Dodatkowo ustawodawca wprowadził możliwość wypłaty świadczeń w przypadku przekroczenia kryterium dochodowego pomniejszonego o kwotę przekroczenia tzw. mechanizm zł/zł.

Realizacja świadczeń z funduszu alimentacyjnego w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2023 r. przedstawia się następująco:

	Liczba osób uprawnionych	Wyplacona kwota (w zł)	Średnie świadczenie (w zł)
Fundusz alimentacyjny	248	1 113 597,27 zł	374,19 zł

6.6. Prowadzenie postępowań wobec dłużników alimentacyjnych

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Dębicy realizuje zadania w zakresie postępowania wobec dłużników alimentacyjnych na podstawie ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. W okresie od 1 stycznia 2023 r. do 31 grudnia 2023 r. zostały podjęte następujące działania wobec dłużników alimentacyjnych:

Liczba dłużników alimentacyjnych, których wezwano do zgłoszenia się w celu przeprowadzenia wywiadu	116
Liczba dłużników, którzy zgłosili się na wezwanie w celu przeprowadzenia wywiadu	50
Liczba wydanych decyzji o uznaniu dłużnika alimentacyjnego za uchylającego się od zobowiązań alimentacyjnych	8
Liczba dłużników, w stosunku do których wystąpiono do prokuratury o ściganie za przestępstwo niealimentacji (dłużnicy, którzy nie zgłosili się na wywiad)	9
Liczba dłużników, w stosunku do których wystosowano wnioski do Biura Praw Jazdy i Rejestracji Pojazdów o zatrzymanie prawa jazdy	6
Liczba dłużników, w stosunku do których wystąpiono do prokuratury o ściganie za przestępstwo niealimentacyjne (oświadczenie wierzyciela o niealimentacji)	186

W stosunku do części dłużników trwa postępowanie mające na celu ustalenie organu właściwego dłużnika lub stwierdzono, iż nie istnieje organ właściwy do przeprowadzenia postępowania wobec dłużnika alimentacyjnego, ponieważ przebywa on w areszcie śledczym, zakładzie karnym lub poza granicami RP.

W celu zwiększenia skuteczności egzekucji, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Dębicy współpracuje m.in. z biurami informacji gospodarczej. Dłużnicy, których zaległość przekracza 6 miesięcy wpisywani byli do Krajowego Rejestru Długów.

W wyniku prowadzonego postępowania w 2023 r. od dłużników alimentacyjnych wyegzekwowano kwotę **650 539,88 zł**, w tym na zaliczkę alimentacyjną 21 149,06 zł oraz na świadczenia z funduszu alimentacyjnego 629 390,82 zł. Dla porównania w 2022 r. od dłużników alimentacyjnych wyegzekwowano kwotę **531 884,60 zł**, w tym na zaliczkę

alimentacyjną 23 123,25 zł oraz na świadczenia z funduszu alimentacyjnego 508 761,35 zł. Natomiast 2021 r. od dłużników wyegzekwowano kwotę **524 055,55 zł**, w tym na zaliczkę alimentacyjną 26 966,38 zł oraz na świadczenia z funduszu alimentacyjnego 497 089,17 zł. W 2023 r. od dłużników wyegzekwowano o 118 655,28 zł więcej niż w ubiegłym roku.

W okresie od 1 stycznia 2023 r. do 31 grudnia 2023 r. na świadczenia rodzinne i świadczenia z funduszu alimentacyjnego wydano **17 862 658,16 zł**, w tym na świadczenia rodzinne 15 919 595,96 zł, zaś na świadczenia wychowawcze w okresie od 1 stycznia 2023 r. do 31 grudnia 2023 r. wydatkowano 17 764,13 zł.

Dla porównania na świadczenia rodzinne i świadczenia z funduszu alimentacyjnego w okresie od 1 stycznia 2022 r. do 31 grudnia 2022 r. na świadczenia rodzinne i świadczenia z funduszu alimentacyjnego wydano **16 121 792,93 zł**, w tym na świadczenia rodzinne 13 980 104,29 zł. Natomiast na świadczenia wychowawcze w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2022 r. wydatkowano 18 021 932,85 zł

W okresie od 1 stycznia 2021 r. do 31 grudnia 2021 r. wydano **14 553 615,00 zł**, w tym na świadczenia rodzinne 10 597 776,20 zł, na świadczenia wychowawcze w okresie od 1 stycznia 2021 r. do 31 grudnia 2021 r. wydatkowano 43 493 460,77 zł.

Dla porównania kilku kolejnych lat, poszczególne wydatki, na różnego rodzaju świadczenia przedstawiono w poniżej tabeli.

Tabela Nr 38. Najważniejsze wydatki na dany rodzaj świadczeń za okres od 2021-2023r.

Rodzaj świadczenia	I-XII 2021 r.	I-XII 2022 r.	I-XII 2023 r.
Zasilek rodzinny	1 998 774,36	1 661 313,65	1 383 112,20
Dodatki do zasiłku rodzinnego	943 305,00	808 582,33	709 432,82
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenie dziecka „Becik”	247 000,00	189 000,00	125 000,00
Urodzenie dziecka	76 000,00	55 573,86	43 070,34
Zasilek pielęgnacyjny	2 909 599	2 967 136,00	3 062 338,00
Świadczenie pielęgnacyjne	4 685 453	6 618 242,00	8 621 391,00
Specjalny zasiłek opiekuńczy	231 326,00	130 820,00	67 704,00
Zasilek dla opiekuna wraz z kosztami obsługi	112 146,40	87 342,66	41 229,53

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego wraz z kosztami obsługi	1 214 028,32	1 243 861,09	1 131 435,88
Świadczenie rodzicielskie	998 458,00	771 371,50	757 021,70
Jednorazowe świadczenie w wysokości 4 tys. zł	8 000,00	36 000,00	4 000,00
Świadczenia wychowawcze wraz z	43 493 460,77	18 021 932,85	19 764,13
Świadczenie „dodatek osłonowy”	0,00	2 709 281,61	500,00
Świadczenie „dodatek węglowy”	0,00	6 086 340,00	279 000,00
Świadczenie „dodatek do innych źródeł”	0,00	813 959,36	22 000,00
Dodatek ekлекtyczny	0,00	0,00	26 500,00
Refundacja podatku VAT	0,00	0,00	35 797,88

Źródło: Opracowanie własne MOPS w Dębicy.

Jak wynika z danych przedstawionych w tabeli, wydatki na zasiłki rodzinne w 2023 r. zmniejszyły się w stosunku do ubiegłych lat tj. 2021 r., 2022 r. Zmniejszeniu uległy także wydatki poniesione na różnego rodzaju dodatki do zasiłku rodzinnego, a także na specjalny zasiłek opiekuńczy, na wypłatę zasiłku dla opiekuna i świadczenia rodzicielskiego. Głównym powodem spadku wypłaty zasiłków rodzinnych oraz dodatków do zasiłku rodzinnego jest brak wprowadzenia mechanizmu waloryzacji kryterium dochodowego w ustawie o świadczeniach rodzinnych. Zasiłek rodzinny przysługuje, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę albo dochód osoby uczącej się nie przekracza kwoty 674,00 zł, a w przypadku gdy członkiem rodziny jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o umiarkowanym albo o znacznym stopniu niepełnosprawności, zasiłek rodzinny przysługuje, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę albo dochód osoby uczącej się nie przekracza kwoty 764,00 zł. Ostatnia zmiana kryterium dochodowego dla zasiłków rodzinnych była wprowadzona w listopadzie 2015 r.

Wysokość wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego w 2023 r. w porównaniu z rokiem 2021, 2022 nieznacząco zmalała. Znacząco za to zwiększyły się wydatki na realizację świadczenia pielęgnacyjnego w stosunku do wcześniejszych lat. Zwiększenie wydatków na świadczenie wiąże się z podwyższeniem jego kwoty (od stycznia 2023 r. świadczenie pielęgnacyjne zostało zwiększone do kwoty 2 458,00 zł

miesięcznie). W 2023 r. kwota wypłacanych zasiłków pielęgnacyjnych zwiększyła się o 95 tysięcy w porównaniu z rokiem poprzednim 2022.

Dodatkowo czynnikiem wpływającym na wzrost wypłaconych świadczeń uzależnionych od niepełnosprawności jest stosowanie zapisów ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz ustawy z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz niektórych innych ustaw – przepisy te przedłużają ważność orzeczeń o niepełnosprawności. W praktyce oznacza to, że klienci bez konieczności składania wniosku o wydanie kolejnego orzeczenia o niepełnosprawności, mogą nadal korzystać ze świadczeń rodzinnych uzależnionych od niepełnosprawności.

W porównaniu z rokiem 2022 znacząco zmniejszyły się wydatki na jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia dziecka tzn. „becik”; wydatkowana kwota była niższa o kwotę 64 tysięcy zł, a w porównaniu z 2021 r. niższa o kwotę 122 tysięcy zł. Powodem mniejszej liczby wypłaconych jednorazowych zapomóg z tytułu urodzenia się dziecka jest brak wprowadzenia mechanizmu waloryzacji kryterium dochodowego w ustawie o świadczeniach rodzinnych oraz mniejsza liczba urodzeń dzieci na terenie gminy.

W porównaniu z 2022 r., zmniejszyła się znacząco ilość wypłaconych jednorazowych świadczeń pieniężnych z tytułu urodzenia dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu – świadczenie zwane „za życiem”.

Ze świadczeń rodzinnych ogólnie w 2023 r. skorzystało 3 206 osób, w tym z zasiłku rodzinnego skorzystało 1390 osób, 1 563 osób skorzystało ze świadczeń opiekuńczych (zasiłek pielęgnacyjny, świadczenie pielęgnacyjne i specjalny zasiłek opiekuńczy), z zasiłku dla opiekuna skorzystało 7 osób, z świadczenia rodzicielskiego skorzystało 120 osób, zaś ze świadczeń z funduszu alimentacyjnego skorzystało 248 osób uprawnionych. W porównaniu z ubiegłym rokiem w 2023 r. ze świadczeń rodzinnych skorzystało o 668 osób mniej. W ramach rządowej tarczy antyinflacyjnej oraz tarczy energetycznej w 2023 r. ze świadczeń typu dodatek osłonowy oraz dodatki grzewcze skorzystało łącznie 318 osób.

W sprawach o świadczenia rodzinne i świadczenia z funduszu alimentacyjnego w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2023 r. było 82 odwołań do Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Rzeszowie, w tym 26 decyzji zostało utrzymane w mocy, a w 21 przypadkach SKO przekazało sprawę do ponownego rozpatrzenia, Kolegium w 23 przypadkach wydało decyzję orzekającą co do istoty sprawy, w 3 przypadkach wydano postanowienie o niedopuszczalności odwołania, w 9 przypadkach odwołanie nie zostało jeszcze rozpatrzone.

W 2023 r. wydano 3 256 rozstrzygnięć, dla porównania w 2022 r. wydano 10 075 rozstrzygnięć, w 2021 r. wydano 8 207 decyzji. W 2023 r. wydano 577 zawiadomienia o wszczęciu postępowania administracyjnego co stanowi porównywalną liczbę z ubiegłym rokiem.

Ponadto w 2023 r. wydano 152 decyzji odmawiających świadczeń oraz 2 148 różnego rodzaju zaświadczeń i pism - dla porównania w 2022 r. wydano 90 decyzji odmawiających świadczeń i 4 226 takich dokumentów.

Zaświadczenia na potrzeby programu „Czyste powietrze”

Od października 2020 r. Dział Świadczeń Rodzinnych realizuje zadania wynikające z ustawy z dnia 14 sierpnia 2020 r. o zmianie ustawy o biokomponentach i biopaliwach ciekłych oraz niektórych innych ustaw polegające na przyjmowaniu, rozpatrywaniu żądań o wydanie zaświadczenia potwierdzającego wysokość przeciętnego miesięcznego dochodu na jednego członka gospodarstwa domowego osoby ubiegającej się o dofinansowanie z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. W ramach programu Czyste Powietrze w 2023 r. wpłynęło 218 żądań o wydanie ww. zaświadczenia, a w poprzednim roku 2022 r. liczba wniosków w tej sprawie wyniosła 91 sztuk.

6.7. Świadczenia rodzinne dla obywateli Ukrainy

Obywatele Ukrainy, którzy przybyli do Polski w związku z toczącymi się działaniami wojennymi i których pobyt został uznany za legalny na mocy ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (Dz. U. z 2024 r. poz. 167) mogą ubiegać się m.in. o świadczenia rodzinne, realizowane przez tutejszy Ośrodek, o których mowa w ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych.

Tabela Nr 39. Udzielone świadczenia finansowe w 2023 r. dla obywateli Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa.

	Liczba osób uprawnionych	Wyplacona kwota (w zł)	Średnie świadczenie (w zł)
Zasiłek rodzinny wraz z dodatkami	54	63 814,00	• 95,00 zł na dziecko w wieku do ukończenia 5 roku życia, • 124,00 zł na dziecko w wieku powyżej 5 roku życia do ukończenia 18 roku życia, • 135,00 zł na dziecko w wieku powyżej 18 roku życia do ukończenia 24 roku życia
Świadczenie rodzicielskie	4	24 111,00	1000,00 zł
Świadczenie pielęgnacyjne	5	150 362,00	2458,00 zł
Jednorazowa zapomoga z tyt. urodzenia się dziecka	1	1000,00	1000,00 zł
Zasiłek pielęgnacyjny	9	20 073,00	215,84 zł

Źródło: opracowanie własne MOPS w Dębicy.

VII. Struktura wydatków w odniesieniu do realizowanych zadań

W 2023 roku w wydatkach ogółem najwyższą pozycje stanowiły wydatki (wypłata świadczeń i koszty ich obsługi) na realizację 28 056 380,66 zł. tj. 72 %, ogółu wydatków roku 2023 a następnie wynagrodzenia 9 430 500,75 zł. tj. 25 %. ogółu wydatków a wydatki bieżące 1 196 468,76 zł. tj. 3 %. Na wsparcie przyznawane na podstawie ustawy o pomocy społecznej wydano 9 828 111,88 zł. tj. 25 % ogółu wydatków.

Poniższa tabela przedstawia wydatki MOPS w zakresie wypłat świadczeń i koszty obsługi tych zadań w 2023 roku. – **ogółem wszystkie zadania.**

/w zł./

OPIS ZADANIA	Wydatki	% ogółu wydatków
Świadczenia rodzinne, fundusz alimentacyjny i wychowawcze	17 954 640,19 zł	46%
składki zdrowotne od świadczeń rodzinnych	307 274,67 zł	1%
Utrzymanie ośrodka	5 330 779,13 zł	14%
Opłaty za pobyt w domach pomocy społecznej	3 341 433,70 zł	9%
Zasiłki stałe	1 282 802,57 zł	3%
Specjalistyczne usługi opiekuńcze	1 704 389,49 zł	4%
Zasiłki i pomoc w naturze (zasiłki okresowe)	864 969,97 zł	2%
Dodatki mieszkaniowe i energetyczne	1 280 045,44 zł	3%
Dożywianie	367 648,50 zł	1%
Ośrodki wsparcia dziennego dla seniorów	609 127,75 zł	2%
Usługi opiekuńcze	734 161,42 zł	2%
Pozostała działalność - bezdomność	520 105,07 zł	1%
Zasiłki i pomoc w naturze (zasiłki celowe)	387 263,15 zł	1%
Placówki wsparcia dziennego - Świetlice dla dzieci	548 643,37 zł	1%
Rodziny zastępcze	618 973,71 zł	2%
Pomoc materialna dla uczniów	107 135,00 zł	0%
Wypożyczalnia sprzętu rehabilitacyjnego	215 550,00 zł	1%
Wspieranie rodziny- Asystenci rodzin	132 953,34 zł	0%
Projekt UE – ZWIEKSZENIE DOSTĘPU DO USŁUG SPOŁ.	479 600,00 zł	1%
Projekt UE – SERCEM W SENIORA	426 617,55 zł	1%
SENIOR+	265 200,00 zł	1%

Program "OPIEKA 75+"	68 591,00 zł	0%
Składki na ubezpieczenie zdrowotne (podopieczni)	125 484,98 zł	0%
Program "Korpus Wsparcia Seniorów"	63 915,80 zł	0%
Wynagrodzenie za sprawowanie opieki (tzw. opiekun prawny)	123 430,25 zł	0%
Prace społecznie użyteczne	29 865,71 zł	0%
Wsparcie dla Ukrainy	358 678,96 zł	1%
Karta Dużej Rodziny	9 825,00 zł.	0%
Ochrona powietrza atmosferycznego	1 350,00 zł.	0%
Pozostała działalność – koszt wydawania decyzji na ubezpieczenia społeczne	2 640,00 zł.	0%
Dodatki węglowe i inne źródła ciepła	369 870,06 zł.	1%
Usuwanie skutków klęsk żywiołowych	135 384,39 zł.	0%
OGÓLEM Wydatki 2023 roku	38 768 350,17	100 %

7.1. Świadczenia z zakresu zadań własnych gminy

Wydatki na wypłatę świadczeń realizowanych w ramach zadań własnych gminy przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w 2023 roku wynosiły ogółem 6 308 596,17 zł. Wydatki zostały poniesione na:

Tabela Nr 40. Zestawienie świadczeń dla podopiecznych MOPS - środki samorządowe.

Nazwa zadania	Wyszczególnienie wydatków	Plan na 2023r.	Wykonanie 2023r.	Wsk. %
Domy Pomocy Społecznej	Odpłatność za pobyt w Domach Pomocy Społecznej	3 349 250	3 341 433,70	99,77%
Zasiłki i pomoc w naturze	świadczenia dla podopiecznych MOPS (zas. celowe) w tym: wkład własny Gminy do realizacji projektu "Zwiększenie dostępu do usług społecznych w mieście Dębica" - 22 400 zł.	393 450	387 263,15	98,43%
Dodatki mieszkaniowe	Wypłata dodatków mieszkaniowych	1 281 000	1 280 045,44	99,93%
Pozostała działalność	dożywianie dzieci i młodzieży oraz dorosłych w ramach programu rządowego "Posiłek w szkole i w domu" (20 % wkładu Gminy do realizacji zadania))	131 399	131 398,50	100,00%

Pozostała działalność	prace społecznie użyteczne (<i>wkład własny Gminy</i>) i pobyt w schronisku dla bezdomnych, kontrakt socjalny	557 950	528 054,67	94,64%
Pomoc materialna dla uczniów	Wypłata zasiłków i stypendiów szkolnych (<i>20% wkładu Gminy do realizacji zadania</i>)	35 000	21 427,00	61,22%
Rodziny zastępcze	Odpłatność za dzieci z terenu Miasta Dębica umieszczone w rodzinach zastępczych	627 128	618 973,71	98,70%
RAZEM:		6 375 177	6 308 596,17	98,96%

7.2. Świadczenia - środki rządowe oraz dofinansowanie do zadań własnych gminy

Wydatki na wypłatę świadczeń realizowanych w ramach zadań z zakresu administracji rządowej - zleconych gminie lub zadań własnych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w 2023 roku wynosił ogółem 19 685 827,93 zł. Wydatki zostały poniesione na:

Tabela Nr 41. Zestawienie świadczeń dla podopiecznych MOPS w 2023 roku - środki rządowe oraz dofinansowanie do zadań własnych gminy.

Nazwa zadania	Wyszczególnienie wydatków	Plan na 2023r.	Wykonanie 2023r.	Wsk. %
Składki na ubezpieczenie zdrowotne	Składki na ubezpieczenie zdrowotne od zasiłków stałych	127 818	125 484,98	98,17%
Zasiłki i pomoc w naturze	świadczenia dla podopiecznych MOPS (zas. okresowe)	832 985	820 556,77	98,51%
Zasiłki stałe	Wypłata zasiłków stałych	1 309 229	1 282 802,57	97,98%
Ośrodki Pomocy Społecznej	wynagrodzenie opiekuna prawnego	123 341	121 606,16	98,59%
Pozostała działalność	dożywianie dzieci i młodzieży oraz dorosłych w ramach programu rządowego "Pomoc państwa w zakresie dożywiania"	236 250	236 250,00	100,00%
Pomoc Ukrainie	Świadczenia pieniężne i niepieniężne dla UKR	369 879	348 924,96	94,33%
Usuwanie skutków klęsk żywiołowych	Zasiłki celowe dla poszkodowanych na skutek klęsk żywiołowych	162 597,55	135 384,39	83,26%
Pozostała działalność	Dodatki osłonowe	500,00	500,00	100,00%

Pozostała działalność	Dodatki do ogrzewania	26 000,00	21 000,00	80,77%
Pozostała działalność	Dodatki węglowe	549 000,00	279 000,00	50,82%
Pozostała działalność	Dodatki elektryczne	26 500,00	26 500,00	100,00%
Pozostała działalność	Dodatki gazowe	35 797,88	35 797,88	100,00%
Pomoc materialna dla uczniów	Wyplata zasiłków i stypendiów szkolnych	116 000,00	85 708,00	73,89%
Świadczenia rodzinne i Fundusz alimentacyjny	świadczenia rodzinne, FA skł, społeczne, świadczenie wychowawcze	16 111 182,13	15 859 037,55	98,43%
Składki na ubezpieczenie zdrowotne	Składki na ubezpieczenie zdrowotne od świadczeń pielęgnacyjnych	322 739	307 274,67	95,21%
	RAZEM:	20 349 818,56	19 685 827,93	96,74%

Źródło: opracowanie własne Ośrodka.

Tabela Nr 42. Programy w obszarze „pomoc społeczna” realizowane przez MOPS w 2023 r.

Rozdz.i nazwa zadania	Wyszczególnienie wydatków	Plan na 2023r.	Wykonanie 2023r.	Wsk. %
85295 Program „Zwiększenie dostępu do usług społecznych w mieście Dębica”	Realizacja usług sąsiedzkich oraz usług asystentów osób z niepełnosprawnościami	451 750,00	451 750,00	100%
85295 Program „SERCEM W SENIORA”	Dofinansowanie kosztów funkcjonowania Domu Dziennego Pobytu SENIOR +	429 207,47	426 617,55	99%
85295 Program "Prace społecznie użyteczne"	wynagrodzenie w formie zasiłku dla uczestników prac społecznie użytecznych	13 680	11 924,40	87%

85295 Program "Senior+"	Dofinansowanie kosztów funkcjonowania Domu Dziennego Pobytu SENIOR +	265 200	265 200,00	100%
85504 Program "Asystent rodziny"	Jednorazowy dodatek dla asystentów rodzin oraz wynagrodzenie za listopad i grudzień 2023r,	20 345	19 500,34	96%
85228 Program "Opieka 75+"	Dofinansowanie do wynagrodzeń opiekunek chorych	68 591,00	68 591,00	100%
85295 Program "Korpus Wsparcia Seniorów"	Dofinansowanie do wynagrodzeń opiekunek chorych	51 200,00	51 132,54	100%
85311 Program "Wypożyczalnia sprzętu rehabilitacyjnego i urządzeń pomocniczych" część finansowana z dotacji Powiatu Gminy Dębica	Wynagrodzenia pracownika	67 729	67 729	100%
	Wydatki bieżące wypożyczalni	32 271	32 271	100%
Opieka wytchnieniowa	Wynagrodzenie dla opiekunów osób z niepełnosprawnościami	83 232,00	83 232,00	100%
Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej	Wynagrodzenie asystentów dla osób z niepełnosprawnościami	136 476,00	136 470,96	100%
	RAZEM:	1 619 681,27	1 614 418,79	100%

Źródło: opracowanie własne Ośrodka.

7.3. Dochodzenie należności i prowadzenie postępowań administracyjnych

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Dębicy realizując zadania statutowe nalicza, pobiera i dochodzi należności budżetowe wynikające z prawomocnych decyzji administracyjnych. Powyższe należności można podzielić wg tytułów określonych w przedmiotowych ustawach tj.:

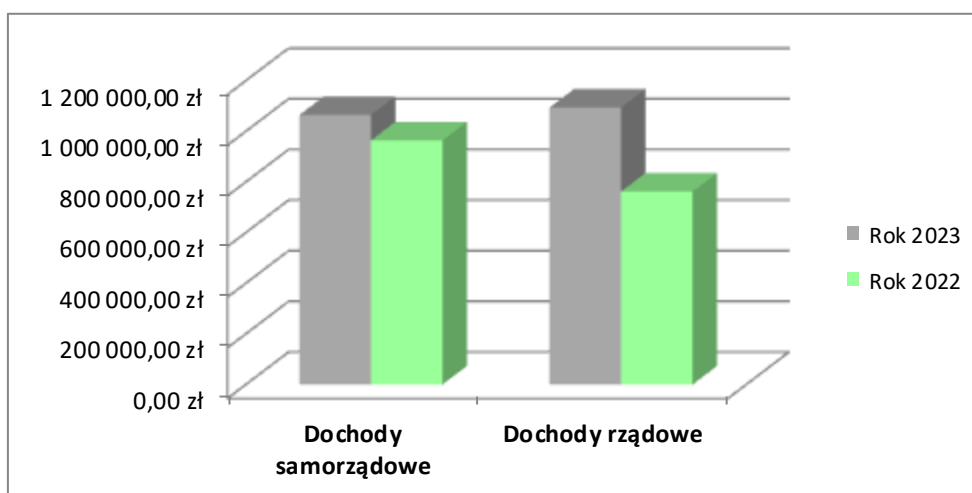
- odpłatności za świadczone usługi z pomocy społecznej,
- nienależnie pobrane świadczenia.

Zadania są prowadzone między innymi w oparciu o przepisy ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji. W tym celu wydawane są upomnienia wzywające do zapłaty zaległości oraz tytuły wykonawcze, które przekazane do organu egzekucyjnego dają możliwość przymusowego ściągnięcia należności.

W przypadku nieterminowego regulowania zobowiązań podejmowane są czynności informacyjne i egzekucyjne (zgodnie z procedurą wewnętrzną), celem prawidłowego gromadzenia dochodów należnych budżetowi gminy i państwa.

W 2023 roku w związku z podejmowanymi czynnościami uzyskano z tytułu dochodów samorządowych kwotę 963 898,84 zł, natomiast z tytułów dochodów rządowych kwotę 761 904,93 zł.

	Dochody samorządowe	Dochody rządowe
Rok 2023	1 064 507,57 zł	1 093 702,45 zł
Rok 2022	963 898,84 zł	761 904,93 zł

Źródło: opracowanie własne Ośrodka.

VIII. Ważniejsze przedsięwzięcia zapewniające ciągłość funkcjonowania oraz utrzymanie infrastruktury

8.1. Obsługa organizacyjna Ośrodka

Dział Organizacyjny Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dębicy w 2023 roku realizował zadania zapisane w Regulaminie Organizacyjnym mające na celu zapewnienie prawidłowego funkcjonowania Ośrodka, a w szczególności:

- dbano o racjonalne gospodarowanie posiadanym budżetem w związku z realizacją zadań Ośrodka.
- dokonywano zakup niezbędnego asortymentu biurowego, środków chemicznych i ochrony osobistej, publikacji, druków zgodnie z posiadanymi możliwościami finansowymi.
- organizowano pracę sekretariatu jak również załatwiano sprawy związane z reprezentacyjną funkcją Dyrektora i Zastępcy Dyrektora. Przygotowywano codzienną pocztę do dekretacji, czuwano nad terminarzem spotkań oficjalnych i indywidualnych ze stronami, wysyłano korespondencję.
- realizowano zadania *dziennika podawczego* w ramach którego prowadzono ewidencję dokumentów wpływających do Ośrodka, prowadzono dystrybucję dokumentacji zgodnie z obowiązującym obiegiem, rejestrowano podania składane przez klientów Ośrodka w systemie informatycznym POMOST.
- prowadzono *punkt informacyjny*, w którym udzielano stronom informacji o możliwości załatwienia spraw w poszczególnych komórkach, wydawano korespondencję awizowaną, decyzje na zasiłki oraz świadczenia, stypendia i zasiłki szkolne.
- administrowano budynkami będącymi w dyspozycji Ośrodka, a w związku z tym wykonywano przeglądy techniczne roczne i 5-letnie wynikające z ustawy prawo budowlane, oraz sprawdzano drożności przewodów kominowych.
- dbano o terminowe przeglądy podręcznego sprzętu gaśniczego, hydrantów, przegląd oświetlenia awaryjnego oraz ewakuacyjnego, przeciwpożarowego wyłącznika prądu, systemu sygnalizacji pożaru.
- przygotowywano oraz aktualizowano Instrukcję Bezpieczeństwa Pożarowego dla obiektów MOPS, dla których jest wymagana oraz przeprowadzano szkolenia z zakresu ochrony p.poż. dla nowo przyjmowanych pracowników, stażystów, praktykantów.
- dbano o czystość i porządek na terenie Ośrodka oraz prowadzono prace porządkowe na terenach przyległych do obiektów administrowanych przez MOPS.
- dostosowywano harmonogram pracy kierowców do realizowanych zadań i potrzeb pracowników z zachowaniem reżimu sanitarnego i zasad bezpieczeństwa.
- monitorowano stan techniczny samochodów oraz przestrzegano terminowych przeglądów. Rozliczano karty drogowe kierowców.
- prowadzono rejestr i rozliczano delegacje.
- nadzorowano pracę gońca oraz korespondencję wychodzącą z Ośrodka.
- opisywano i rozliczano faktury wpływające do Ośrodka.
- przygotowywano sprawozdania w następujących zakresach: raz w roku „Deklarację na podatek od nieruchomości” DN-1, comiesięczne sprawozdania Działu Organizacyjnego

- z wykonywanych zadań, dokumentację z zakresu kontroli zarządczej.
- zawierano umowy dotyczące bieżącego funkcjonowania Ośrodka.
 - dbano o terminowe dokonywanie opłat w zakresie bieżącego funkcjonowania Ośrodka w tym za trwałe zarząd budynków oraz opłatę za podatek od nieruchomości na podstawie deklaracji DN-1.
 - zabezpieczano sprawne działanie systemów informatycznych, administrowano serwerami oraz bazami danych, archiwizowano bazy danych, przygotowywano i wysyłało sprawozdania i zbiory centralne, instalowano aktualizacje i poprawki w programach używanych w MOPS, instalowano oprogramowania użytkowe w nowo zakupionych komputerach, instalowano drukarki, sprawdzano sprzęt przeznaczony do likwidacji.
 - Przygotowano nową stronę www.mops-debica.pl oraz stronę BIP <https://bip.mops-debica.pl/> Zamieszczano aktualności dotyczące działalności Ośrodka oraz informacje dotyczące zmian w przepisach. Dostosowywano zgodność strony internetowej z wymaganiami ustawy z dnia 4 kwietnia 2019 r. o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych.
 - prowadzono obsługę medialną przygotowywano teksty prasowe oraz zdjęcia na stronę internetową MOPS.
 - nadzorowano pracę składnicy akt. Przechowywano dokumenty zgodnie z jednolitym rzeczowym wykazem akt.
 - prowadzono zamówienia publiczne zgodnie z Ustawą. Przygotowywano dokumentację związaną z postępowaniem w sprawie zamówienia publicznego. W ramach realizowania zadania zamówień publicznych, dokonywano opiniowania i kontroli wniosków i zapotrzebowań na okoliczność celowości, legalności i gospodarności wydatku pod względem zgodności z ustawą Prawo zamówień publicznych i wymogów Procedury Kontroli Zarządczej opracowywano dokumentację niezbędną do wszczęcia postępowania, organizowano pracę komisji przetargowych. Sporządzano i podpisywano umowy po przeprowadzonych szacowaniach wartości zamówienia z wybranymi kontrahentami.
 - sporządzano i podpisywano umowy ze szkołami, placówkami na dożywianie dzieci w roku szkolnym 2023/2024.
 - gospodarowano środkami rzeczowymi i materiałami biurowymi.
 - prowadzono ewidencję ilościowo - wartościową środków trwałych oraz pozostałych środków trwałych i wartości niematerialnych i prawnych przy użyciu systemu informatycznego. Dokumentowano wszelkie zmiany w stanie i przemieszczaniu się środków trwałych na podstawie pism. Prowadzono księgi inwentarzowe.
 - przygotowano likwidację zużytego sprzętu wraz z niezbędnymi ekspertyzami.
 - Przeprowadzono inwentaryzację metodą spisu z natury.
 - obsługiwano portale ePUAP oraz PUE ZUS, Empatia.

Defibrylator w MOPS

W minionym roku zamontowano w Ośrodku defibrylator AED czyli urządzenie ratujące życie osobom, u których doszło do nagłego zatrzymania krążenia. Jest to automatyczne urządzenie, które za pomocą poleceń głosowych przeprowadzi każdą osobę udzielającą pomocy, przez procedurę bezpiecznej defibrylacji w zatrzymaniu krążenia.

Po otwarciu defibrylatora wystarczy nacisnąć zielony przycisk, a urządzenie poinstruuje co należy dalej robić. Do naszego Ośrodka w celu załatwienia różnych spraw urzędowych przychodzi wielu klientów, gdyby zdarzyła się konieczność zagrożenia życia, będziemy na nią przygotowani.

8.2. Informatyzacja

W roku 2023 rozpoczęliśmy wdrażanie systemu EZD tj. Elektronicznego Zarządzania Dokumentacją. Wprowadziliśmy regulamin oszczędzania energii w obiektach MOPS, który został przedłożony Burmistrzowi Miasta Dębica. Przygotowano raport dot. redukcji zużycia energii elektrycznej do Urzędu Regulacji Energetyki.

W lipcu 2023 roku został złożony i pozytywnie rozpatrzony wniosek na realizację programu „Dostępna przestrzeń publiczna” ze środków PFRON. Program będzie realizowany od 1 stycznia do 30 września 2024 roku. Celem projektu będzie poprawa dostępności usług publicznych świadczonych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Dębicy dla osób ze szczególnymi potrzebami w budynkach MOPS w Dębicy, poprzez realizację działań mających na celu likwidację barier w dostępności architektonicznej oraz informacyjno- komunikacyjnej.

Zostały podjęte działania mające na celu utworzenie adresu do doręczeń elektronicznych powiązanego z publiczną usługą rejestrowanego doręczenia elektronicznego (ADE) i dokonywania wpisów w Bazie Adresów Elektronicznych, podpisano umowę z Poczta Polska na realizację usługi PURDE i PUH, przygotowano system EZD do realizacji e-Doręczeń.

8.3. Zamówienia publiczne

Zgodnie z ustawą Prawo Zamówień Publicznych, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w 2023 roku przeprowadził 19 postępowań o udzielenie zamówień publicznych w tym: 14 zamówień na usługi oraz 5 zamówień na dostawy. Postępowania o wartości poniżej 130 000 złotych netto, były realizowane zgodnie z „Regulaminem udzielania zamówień, do kwoty 130 000 złotych w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Dębicy”. Zamawiający przeprowadził 16 postępowań, z czego 14 zakończyło się podpisaniem umów. Natomiast zamówienia publiczne powyżej 130 000 złotych netto, były udzielane w trybie podstawowym na podstawie art. 275 pkt 1 ustawy Prawo Zamówień Publicznych. Łącznie zostało przeprowadzone 3 postępowania, które zakończyły się podpisaniem umów.

8.4. Kontrola Zarządcza w MOPS

W oparciu o ustawę 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1270 z późn. zm.), Dyrektor MOPS jest zobowiązany do zapewnienia funkcjonowania adekwatnej, skutecznej i efektywnej kontroli zarządczej.

Kontrola zarządcza w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Dębicy stanowi ogół działań podejmowanych dla zapewnienia realizacji celów i zadań w sposób efektywny, oszczędny i terminowy.

Kontrola zarządcza stwarza podstawy efektywnego zarządzania, dostarczania niezbędnych informacji do podejmowania decyzji związanych z zarządzaniem, sygnalizuje naruszenie prawa, zaniedbania i nieprawidłowości.

Dyrektor Ośrodka jako osoba odpowiedzialna za zapewnienie funkcjonowania adekwatnej, skutecznej i efektywnej kontroli zarządczej w oparciu o art. 69 ust. 1 pkt 3 ustawy o finansach publicznych, co roku składa Burmistrzowi oświadczenie o stanie kontroli zarządczej w MOPS w Dębicy. W Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Dębicy w 2023 r. w wystarczającym stopniu funkcjonowała adekwatna, skuteczna i efektywna kontrola zarządcza.

Powyższe dane oparte były z informacjami dostępnymi podczas sporządzania oświadczenia pochodzącymi z:

- monitoringu realizacji celów i zadań,
- samooceny kontroli zarządczej przeprowadzonej z uwzględnieniem standardów kontroli zarządczej,
- procesu zarządzania ryzykiem oraz kontroli wewnętrznych.

8.5. Inspektor Ochrony Danych (IOD)

Inspektor Ochrony Danych (IOD) – został wyznaczony w związku ze zmianą przepisów dotyczących ochrony danych osobowych. Do zadań inspektora ochrony danych należało:

1. Informowanie administratora, podmiotu przetwarzającego oraz pracowników, którzy przetwarzają dane osobowe, o obowiązkach spoczywających na nich na mocy Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (zwanego dalej RODO) oraz innych przepisów Unii lub państw członkowskich o ochronie danych i doradzanie im w tej sprawie;
2. Monitorowanie przestrzegania RODO, innych przepisów Unii lub państw członkowskich o ochronie danych oraz polityk administratora lub podmiotu przetwarzającego w dziedzinie ochrony danych osobowych, w tym podział obowiązków, działania zwiększające świadomość, szkolenia personelu uczestniczącego w operacjach przetwarzania oraz powiązane z tym audyty;
3. Udzielanie na żądanie zaleceń co do oceny skutków dla ochrony danych oraz monitorowanie jej wykonania;
4. Współpraca z organem nadzorczym w zakresie danych osobowych;

5. Pełnienie funkcji punktu kontaktowego dla organu nadzorczego w kwestiach związanych z przetwarzaniem, w tym z uprzednimi konsultacjami, o których mowa w art. 36 RODO, oraz w stosownych przypadkach prowadzenie konsultacji we wszelkich innych sprawach z zakresu ochrony danych.
6. zachowanie w tajemnicy lub poufności co do wykonywania swoich zadań – zgodnie z prawem Unii lub prawem państwa członkowskiego.

8.6. Konsultant prawny

Podstawowym zadaniem pełnomocnika ds. ochrony informacji niejawnych jest zapewnienie ochrony informacji niejawnych w Ośrodku. Pełnomocnikowi powierzono dodatkowo wykonywanie w Ośrodku zadań konsultanta prawnego.

Do zadań konsultanta prawnego w 2023 roku należało między innymi:

- Tworzenie instrukcji i regulaminów dla Ośrodka,
- Przygotowywanie dokumentów prawnych dla Dyrektora Ośrodka,
- Współdziałanie z Biurem Radców Prawnych oraz Biurem Rady Miejskiej w zakresie działalności MOPS,
- Nadzór nad przebiegiem postępowań przetargowych zgodnie z ustawą Prawo zamówień publicznych. Nadzór nad prowadzeniem zapytań ofertowych, których wartość nie przekracza 130 000zł,
- Sprawdzanie pod względem prawnym umów, decyzji i innych aktów prawnych Ośrodka,
- Przeprowadzanie szkoleń wewnętrznych pracowników Ośrodka,
- Udzielanie konsultacji prawnych kierownikom i pracownikom Ośrodka,
- Przeprowadzanie kontroli wewnętrznych.

8.7. Współpraca z organizacjami, innymi instytucjami i podmiotami

Pracownicy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dębicy w toku codziennych działań podejmują współpracę z następującymi organizacjami pozarządowymi, instytucjami i podmiotami:

- 1) Ośrodki Pomocy Społecznej i Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie z terenu Polski – przekazywanie wywiadów środowiskowych sporządzonych lub przeprowadzanych u osób zobowiązanych do alimentacji i dokumentacji osób kierowanych do domów pomocy oraz wymiana informacji na temat osób ubiegających się o pomoc, współdziałanie w zakresie ustawy o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej, kierowania osób do Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności, itp.
- 2) Powiatowy Urzędem Pracy (PUP) – w celu rozwijania aktywnej polityki rynku pracy, przeciwdziałania i zapobiegania bezrobociu, w kierunku odzyskania zdolności funkcjonowania w środowisku, u osób długotrwale bezrobotnych, zagrożonych wykluczeniem społecznym. Ponadto systematycznie prowadzona jest współpraca

polegająca na wymianie opinii, informacji, doświadczeń między pracownikami Ośrodka a pracownikami Urzędu celem wypracowania wspólnych działań na rzecz aktywizowania osób bezrobotnych, współpraca w zakresie realizacji prac społecznie – użytecznych i innych programów rynku pracy.

- 3) Komendą Powiatową Policji – w sytuacjach kryzysowych, zwłaszcza w przypadkach interwencji dot. stosowania przemocy w rodzinie, osób chorych psychicznie, bezdomnych, demoralizacji nieletnich oraz w zakresie zabezpieczenia osób chorych i starszych przed skutkami zimy, w pracy z klientami tzw. „trudnymi” współpraca z policjantami dzielnicowymi, a także korzystamy z asysty w sytuacjach zagrożenia w czasie wykonywania czynności służbowych oraz współdziałanie przy procedurze Niebieska Karta – przeciwdziałanie przemocy, praca w grupach roboczych w ramach działania Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.
- 4) Strażą Miejską - wspólne interwencje w zakresie pomocy osobom bezdomnym, a także w zakresie utrzymania ładu i porządku publicznego w odniesieniu do klientów Ośrodka.
- 5) Sądem Rejonowym – współpraca w ramach pracy socjalnej w zakresie wydawania zarządzeń odnośnie władzy rodzicielskiej w środowiskach wskazujących na zaniechania dzieci, kierowanie osób na leczenie psychiatryczne bez zgody uczestnika oraz kierowania do domów pomocy społecznej bez zgody uczestnika w sytuacjach zagrożenia życia i zdrowia osoby lub środowiska, natomiast w przypadku rodzin dysfunkcyjnych objętych nadzorem kuratorskim współpracujemy z kuratorami sądowymi i społecznymi itp.
- 6) Prokuraturą Rejonową – składanie wniosków o wszczęcie postępowania w przypadku zgłoszenia przemocy w rodzinie, podejrzenia o wykorzystywanie seksualne, zaniechania lub innych spraw naszych klientów wymagających rozpoznania wychodzącego poza zakres kompetencji pracownika socjalnego.
- 7) Zakładem Opieki Zdrowotnej – w sprawie o wydawanie zaświadczeń o stanie zdrowia klientów, wydawanie decyzji o ubezpieczeniu zdrowotnym, wypełniania dokumentów dla osób ubiegających się o skierowanie do domów pomocy społecznej lub zakładów opiekuńczo-leczniczych, itp.
- 8) Urzędy Skarbowe - współpraca w zakresie egzekucji nienależnie pobranych zasiłków z pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych i z funduszu alimentacyjnego, wymiana informacji.
- 9) Szkoły, Przedszkola, Żłobki i Specjalny Ośrodek Szkolno-wychowawczy – współpraca z pedagogami, a także dyrektorami szkół w sprawie podejmowania wspólnych działań w rodzinach dysfunkcyjnych, wymiana informacji o trudnej sytuacji domowej uczniów i potrzebie dożywiania w szkole w czasie trwania roku szkolnego.
- 10) Miejska Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – kierowanie osób uzależnionych od alkoholu na przymusowe leczenie odwykowe.
- 11) Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną – w zakresie pomocy pedagogicznej i psychologicznej dzieciom z problemami w nauce i zachowaniu.
- 12) Zakładem Karnym – w zakresie podejmowania wszelkich działań wspierających proces reintegracji społecznej i zawodowej mającej na celu przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób opuszczających zakłady karne. W minionym roku Ośrodek na drodze porozumienia z Zakładem Karnym w Dębicy korzystał z nieodpłatnej pracy

- więźniów. Skazani na co dzień wykonywali prace remontowe, konserwatorskie i porządkowe w obiektach ośrodka.
- 13) z organizacjami pozarządowymi, tj. Stowarzyszeniem Pomocy Społecznej „Ad Astram” w Dębicy, Towarzystwem Pomocy św. Brata Alberta – Koło dębickie, Oddziałami Caritas przy parafiach, Kombatantkami i Związkiem Inwalidów Wojennych, Polskim Komitetem Pomocy Społecznej i innymi – w zakresie koordynacji pomocy rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej.
 - 14) Mediami - na podstawie przekazanych materiałów, w lokalnej telewizji i prasie ukazywały się komunikaty, informacje oraz artykuły dotyczące pomocy społecznej. Informacje o charakterze urzędowym zamieszczane były także w biuletynie informacji publicznej oraz na stronie internetowej Ośrodka.
 - 15) Zakładem Usług Miejskich – w ramach realizacji prac społecznie użytecznych.
 - 16) Polski Komitet Pomocy Społecznej – wydawanie skierowań po odbiór paczek żywnościowych w ramach Podprogramu PO PŻ dla klientów Ośrodka.
 - 17) Komornicy Sądów Rejonowych i Sądów Okręgowych z terenu całego kraju – współpraca w zakresie ustalania uprawnień do świadczeń z Funduszu Alimentacyjnego, wymiana informacji.
 - 18) Wojewódzki Urząd Pracy, Wydział Polityki Społecznej, Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej -współpraca w zakresie realizacji projektów konkursowych, w tym współfinansowanych przez Unię Europejską w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020.

8.8. Składnica akt

W budynku magazynu Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej przy ulicy Ratuszowej funkcjonuje utworzona w 2009 roku składnica akt. Pracownik - archiwista dokonuje co roku składowania w niej dokumentów zgodnie z obowiązującymi przepisami we współpracy ze wszystkimi działami, które przekazują akta do składnicy. Składnica wyposażona jest w metalowe regały przesuwane - jezdne. Posiada podręczny sprzęt ochrony przeciwpożarowej, drzwi obite są blachą z dwoma zamkami. Zamontowany jest system wentylacji kontrolujący temperaturę i wilgotność powietrza.

Podsumowanie

W Dębicy wg stanu na dzień 31.12.2023r. (dane Wydziału Spraw Obywatelskich Urzędu Miejskiego w Dębicy) zamieszkiwało 42 188 osób. Liczba osób korzystających z różnych form pomocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dębicy wyniosła ponad 22 900 osób, (tj. 52% ogółu mieszkańców Dębicy). Z uwagi na fakt, że Ośrodek działa nie tylko w obszarze pomocy społecznej, na ogólną liczbę klientów Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dębicy składają się osoby i rodziny uzyskujące wsparcie przede wszystkim z tytułu:

Tabela Nr 43. Liczbę rodzin/osób korzystających z pomocy MOPS przedstawia poniższe zestawienie:

WYSZCZEGÓLNIENIE	Rok 2022	Rok 2023
ustawy o pomocy społecznej	836 rodzin	837 rodzin
ustaw o świadczeniach rodzinnych:	2 944 rodziny	2 465 rodzin
<i>w tym: zasiłku rodzinnego</i>	921 rodzin	650 rodzin
<i>świadczenia opiekuńcze</i>	1 494 rodziny	1 563 rodziny
<i>świadczenie rodzicielskie</i>	136 rodzin	120 rodzin
<i>zasiłki dla opiekunów</i>	12 rodzin	7 rodzin
ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów	192 rodziny	175 rodzin
ustawy o pomocy państwa w wychowaniu dzieci (500+)	4 455 rodzin	5 rodzin
ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”	9 rodzin	1 rodzina
ustawy o dodatku osłonowym – „dodatek osłonowy”	4 471 gospodarstw domowych	1 gospodarstwo domowe
ustawy o dodatku węglowym – „dodatek węglowy”	1 989 gospodarstw domowych	93 gospodarstwa domowe
ustawy o szczególnych rozwiązaniach w zakresie niektórych źródeł ciepła w związku z sytuacją na rynku paliw – „dodatek z tytułu wykorzystywania niektórych źródeł ciepła”	548 gospodarstw domowych	16 gospodarstw domowych
ustawy o szczególnych rozwiązaniach służących ochronie odbiorców energii elektrycznej w 2023 roku oraz w 2024 roku w związku z sytuacją na rynku energii elektrycznej - „dodatek elektryczny”	-	24 gospodarstwa domowe
ustawy o szczególnej ochronie niektórych odbiorców paliw gazowych w 2023 r. w związku z sytuacją na rynku gazu „dodatek gazowy”	-	184 gospodarstwa domowe
ustawy o dodatkach mieszkaniowych	514 rodzin	498 rodzin
ustawy o systemie oświaty (pomoc materialna dla uczniów)	127 uczniów	87 uczniów

ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej	32 rodziny	36 rodzin
ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie	85 rodzin	90 rodzin
ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (w tym: prace społecznie użyteczne)	14 osób	12 osób
ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (wypożyczalnia sprzętu rehabilitacyjnego i urzędzeń pomocniczych)	650 osób	658 osób
ustawa o Karcie Dużej Rodziny	631 rodzin	625 rodzin
uchwały Rady Miejskiej w Dębicy w sprawie wprowadzenia Programu działań na rzecz rodzin wielodzietnych pod nazwą „Dębicka Karta Rodziny Trzy Plus”	29 rodzin	27 rodzin
uchwały Rady Miejskiej w Dębicy w sprawie uchwalenia Programu Dębicka Karta Seniora	374 osób	327 osób
Ogólnopolska Karta Seniora	329 osób	285 osób
program „Korpus Wsparcia Seniora”	50 osób	77 osób
program „Opieka wytchnieniowa”	-	12 osób
Program „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej”	5 osób	5 osób
Liczba rodzin obywateli Ukrainy pobierających świadczenia:		
ustaw o świadczeniach rodzinnych, w tym:	100 rodziny	52 rodziny
<i>zasiłku rodzinnego</i>	83 rodziny	34 rodziny
<i>świadczenia opiekuńcze</i>	8 rodzin	13 rodzin
<i>świadczenie rodzicielskie</i>	5 rodzin	4 rodziny
<i>jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka „becik”</i>	4 rodziny	1 rodzina
jednorazowe świadczenie pieniężne w wysokości 300 zł dla obywateli Ukrainy	1 036 osób	46 osób
posiłki dla dzieci i młodzieży w szkole i przedszkolu przyznawane w ramach zasiłku celowego dla obywateli Ukrainy	176 dzieci	79 dzieci

Źródło: opracowanie własne Ośrodka.

Zamieszczone powyżej zestawienie porównawcze, pokazuje liczbę osób i rodzin korzystających ze świadczeń przysługujących na podstawie realizowanych ustaw, uchwał, programów na przestrzeni ostatnich dwóch lat.

W 2023 roku najliczniejszą grupę świadczeniobiorców stanowiły rodziny pobierające świadczenia wynikające z ustawy o świadczeniach rodzinnych – 2 465 rodzin.

Na drugim miejscu znalazły się rodziny korzystające ze świadczeń pomocy społecznej – 837 rodzin (1 594 osoby w tych rodzinach).

W 2023 r. najczęstszymi przyczynami korzystania przez beneficjentów z pomocy społecznej były problemy związane z ubóstwem, ze złym stanem zdrowia lub niepełnosprawnością oraz bezrobocie. Pierwszy z wymienionych problemów dominował

wśród gospodarstw jednoosobowych, osób samotnie gospodarujących. Bezrobocie dotyczyło przede wszystkim gospodarstw wieloosobowych.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Dębicy w ubiegłym roku kontynuował rozwój, szerokich już działań w zakresie wspierania osób i rodzin doświadczających przemocy w rodzinie. Działaniami Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie objętych było 90 rodzin. Wszystkie te rodziny zostały objęte procedurą „Niebieskiej Karty”.

W ubiegłym roku aktywnie funkcjonowały Placówki Wsparcia Dziennego w Dębicy. Z zajęć prowadzonych w trzech placówkach „Zgrana Paka” skorzystało 106 wychowanków. Ponadto we wszystkich trzech placówkach wsparcia organizowane były zajęcia opiekuńcze oraz edukacyjne dla dzieci ukraińskich. Z naszej oferty skorzystało 48 małoletnich dzieci z Ukrainy.

Asystenci rodzin objęli długofalowym wsparciem 36 rodzin przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji rodzicielskich.

W schronisku znajdującym się na terenie naszego miasta 42 osobom bezdomnym udzielono schronienia, w tym 2 osoby bezdomne przebywały w schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi poza terenem naszego miasta.

W ubiegłym roku odnotowaliśmy wzrastającą liczbę osób starszych, chorych oraz niepełnosprawnych oczekujących wsparcia ze strony MOPS w Dębicy. Z pomocy w postaci usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych skorzystało 305 osób. Ponadto objęliśmy wsparcie specjalistycznymi usługami opiekuńczymi 48 dzieci z zaburzeniami psychicznymi w tym z autyzmem. W domach pomocy społecznej przebywało 97 pensjonariuszy.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Dębicy w 2023 r. realizował różnego rodzaju programy na rzecz osób starszych, niepełnosprawnych, m.in. program „Korpus Wsparcia Seniorów” który w dużym stopniu przyczynił się do pomocy w zakresie wsparcia działań na rzecz seniorów niesamodzielnymi ze względu na wiek oraz stan zdrowia.

Wsparciem w ramach ww. Programu na terenie Gminy Miasta Dębica zostało objętych 77 osób, które ukończyły 65-ty rok życia.

Kolejny rok realizowany był program „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” – edycja 202, ogłoszonego przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej, finansowanego ze środków Funduszu Solidarnościowego. Program zapewniał wsparcie w wykonywaniu codziennych czynności oraz funkcjonowaniu w życiu społecznym.

Po raz pierwszy w minionym roku MOPS w Dębicy realizował program „Opieka wytchnieniowa” – edycja 2023, którego celem było odciążenie członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad osobami posiadającymi orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności. Dzięki temu osoby zaangażowane na co dzień w sprawowanie opieki mogły dysponować czasem dla siebie, który przeznaczyły na odpoczynek i regenerację, jak również na załatwienie niezbędnych spraw.

Do września 2023 r. kontynuowano realizację projektu ze środków unijnych pt. „Sercem w Seniora” który skierowany jest do osób starszych powyżej 60 r. ż. potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu w związku z niemożnością samodzielnego wykonywania co najmniej jednej z podstawowych czynności dnia codziennego.

Kontynuowano również realizację projektu pn. „Zwiększenie dostępu do usług społecznych w mieście Dębica” w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020 Oś priorytetowa VIII Integracja społeczna Działanie 8.3 Zwiększenie dostępu do usług społecznych i zdrowotnych. Celem projektu jest zwiększenie dostępu do usług społecznych oraz poprawa codziennego funkcjonowania poprzez realizowanie usług asystenckich dla osób z niepełnosprawnościami oraz sąsiedzkich usług opiekuńczych dla osób po 60-tym roku życia.

Od października 2023 roku rozpoczęto realizację nowego projektu pt. „Pora na DOM SENIORA” złożonego w odpowiedzi na nabór nr FEPK.07.18-IP.01-001/23 w ramach programu Fundusze Europejskie dla Podkarpacia 2021-2027 Program jest kontynuacją działań prowadzonych w ramach zakończonego projektu pt: „Sercem w Seniora”.

Pomoc środowiskową na rzecz osób starszych, niepełnosprawnych, samotnych potrzebujących wsparcia zapewniały Ośrodki Wsparcia: Dzienny Dom Senior + oraz Dom Dziennego Pobytu Senior + pn. „Dom Seniora” do którego uczęszczało 80 osób.

Do ograniczenia skutków niepełnosprawności osób o różnych rodzajach niepełnosprawności, a w konsekwencji zapewnienia im szybkiego powrotu do aktywności zawodowej i społecznej oraz przyspieszenie procesu adaptacyjnego przyczynia się Wypożyczalnia Sprzętu Rehabilitacyjnego działająca w strukturach tut. Ośrodka. Wypożyczalnia zakresem swojego działania obejmuje powiat dębicki i świadczy usługi na rzecz jego mieszkańców. W 2023r. wpłynęło 658 wniosków o użyczenie sprzętu rehabilitacyjnego i urządzeń pomocniczych.

Dla wszystkich osób i rodzin objętych wsparciem w 2023 roku MOPS w Dębicy wydał łącznie 8 292 decyzje administracyjne, tj. mniej o 7 429 niż w 2022 roku.

Spośród wszystkich wydanych decyzji 193 było odmownych (w 2022r. – 141), co stanowiło niespełna 2,33% ogółu wydanych decyzji. Od wydanych decyzji wniesiono 85 odwołań co stanowiło znikomą ilość w stosunku do ogólnej liczby rozstrzyganych spraw. Przy tak dużej liczbie decyzji Ośrodek może pochwalić się niewielką ilością odwołań złożonych przez klientów do Samorządowego Kolegium Odwoławczego, co jest niewątpliwie dowodem na właściwe prowadzenie postępowań przez pracowników Ośrodka.

Tabela Nr 44. Liczba wydanych decyzji 2023 roku

Wyszczególnienie	Liczba wydanych decyzji OGÓLEM	Liczba decyzji odmownych	Liczba złożonych odwołań	Rozstrzygnięcia organu II Instancji						
				Decyzje utrzymane w mocy	Przekazane do ponownego rozpatrzenia	Nie zostały jeszcze rozstrzygnięte	Orzekająca do istoty sprawy	Uchylone	Postanowienie o niedopuszczalności	Umorzenie
Świadczenia rodzinne i fundusz alimentacyjny	3 256	152	82	26	21	9	23	-	3	-
Pomoc społeczna	4 085	1	1	-	-	1	-	-	-	-
Dodatki mieszkaniowe	738	40	2	2	-	-	-	-	-	-
Stypendia i zasilki szkolne	88	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Pomoc dla obywateli Ukrainy	125	-	-	-	-	-	-	-	-	-
RAZEM	8292	193	85	28	21	10	23	-	3	-

Źródło: opracowanie własne Ośrodka.

Pracownicy socjalni przeprowadzili ponad 3 000 wywiadów środowiskowych. Wystawiono 2 500 zaświadczeń o korzystaniu bądź nie ze świadczeń pomocy społecznej i świadczeń rodzinnych.

Ośrodek skutecznie wykorzystuje narzędzia informatyczne (w tym także rozwiązania jak E-PUAP i EMPATIA), dzięki którym mieszkańcy mogą wnioskować o przyznanie świadczeń w formie elektronicznej. Rozwiązania takie w znacznym stopniu ułatwiają mieszkańcom naszego miasta wnioskowanie o świadczenia.

Realizowaliśmy zadania wynikające z ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa. MOPS w Dębicy zajmował się m.in. przyznaniem i wypłatą jednorazowego świadczenia w wysokości 300 zł, które przysługuje na osobę w rodzinie. Uchodźcy wojenni z Ukrainy mogli również otrzymać świadczenia rodzinne, posiłki dla dzieci i młodzieży w szkole i przedszkolu przyznawane w ramach zasiłku celowego.

Rodziny i osoby korzystające z pomocy MOPS w Dębicy wymagają nie tylko profesjonalizmu i dużego zaangażowania ze strony pracowników Ośrodka, ale także znacznych nakładów finansowych na realizację przewidzianych ustawą świadczeń.

Działania realizowane przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Dębicy odnoszą się m.in. do celów wyznaczonych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Dębica na lata 2022 - 2027. W związku z tym niniejsze sprawozdanie stanowi analizę osiągniętych efektów tej strategii.

Opisany w sprawozdaniu katalog zadań realizowanych w 2023 roku nadal będzie kontynuowany i na bieżąco modyfikowany.

Ośrodek realizuje swoje obowiązki zgodnie z zasadami celowości, legalności i gospodarności w zakresie wydatkowania środków finansowych, obowiązującymi standardami oraz zasadami etyki zawodowej. Realizacja misji i założonych celów przebiega zgodnie z wdrożoną polityką zarządzania ryzykiem i objęta jest kontrolą zarządczą.

Ośrodek niezmiennie pozyskuje na dużą skalę środki zewnętrzne - zarówno unijne, jak i środki z budżetu Państwa (funduszy celowych, programów rządowych), środków w ramach Funduszu Solidarnościowego, Funduszu Przeciwdziałania COVID-19, Funduszu Pomocy.

Bilans potrzeb w zakresie pomocy społecznej na rok 2024

Podstawą do określenia potrzeb w zakresie pomocy społecznej jest prowadzony na bieżąco przez Ośrodek monitoring problemów społecznych występujących w mieście, osób korzystających z pomocy na podstawie zgromadzonych danych, analiz i wskaźników, ale także diagnoza zasobów Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej.

W celu rozwijania funkcjonującego systemu pomocy społecznej oraz w oparciu o zdiagnozowane problemy klientów pomocy społecznej Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Dębicy uważa za potrzebne w szczególności:

- 1) Konieczność zabezpieczenia środków na zadania realizowane przez tut. Ośrodek oraz funkcjonowanie Ośrodka.
- 2) Kontynuacja realizacji działań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie w ramach realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na terenie miasta Dębica na lata 2021 – 2024, w szczególności poprzez:
 - pracę Miejskiego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- 3) Prowadzenie działań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej w ramach realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Mieście Dębica na lata 2024 – 2026,
 - wspieranie rodzin przeżywających trudności opiekuńczo – wychowawcze przez Zespół ds. Asysty Rodzinnej oraz poprzez pogłębioną pracę socjalną z rodzinami, w których występują problemy opiekuńczo – wychowawcze.
- 4) Prowadzenie działań mających na celu ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się w trudnej sytuacji oraz osób dorosłych w szczególności osób samotnych, w podeszłym wieku, chorych lub niepełnosprawnych w ramach realizacji wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2024-2028.
- 5) Zintensyfikowanie działań wspierających osoby starsze i niepełnosprawne poprzez objęcie ich wsparciem w formie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych oraz poszerzenie oferty środowiskowego systemu wsparcia poprzez podniesienie standardów usług dla osób starszych i niepełnosprawnych w ramach działalności placówek wsparcia dziennego dla seniorów. Widoczne jest zwiększone

zainteresowanie pomocą w formie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania. Obserwuje się mniejsze zaangażowanie rodzin w sprawowaniu opieki nad swoimi zależnymi członkami rodziny i cedowanie wszystkich problemów osoby starszej lub niepełnosprawnej na jednostki pomocy społecznej i ochrony zdrowia. Kurczy się potencjał opiekuńczy rodzin. Występują trudności z zorganizowaniem pomocy osobom opuszczającym szpitale po zakończonym leczeniu z uwagi na brak narzędzi, tj. zakładu opiekuńczo-leczniczego.

- 6) Zabezpieczenie środków finansowych na utrzymanie osób starszych w domach pomocy społecznej. Przy planowaniu budżetu na najbliższe lata, należy wziąć pod uwagę kwestię zwiększenia środków finansowych na opłatę pobytu osób w domach pomocy społecznej. Należy również dodać, że koszt średniomiesięcznego kosztu utrzymania mieszkańca w domu pomocy społecznej jest nieproporcjonalny do wzrostu emerytur. Sukcesywny wzrost osób umieszczanych w domach pomocy społecznej przy corocznych wzrostach kosztu pobytu powoduje duży wzrost wydatków w porównaniu do innych form pomocy.
- 7) Inicjowanie oraz wsparcie osób nieaktywnych zawodowo poprzez organizację usług aktywizacyjnych oraz tworzenie warunków do realizacji prac społecznie użytecznych i rozwój działalności Klubu Integracji Społecznej we współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy.
- 8) Zmniejszenie skutków negatywnych zjawisk społecznych, zwłaszcza wśród osób bezdomnych, uzależnionych od alkoholu i mających trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego.
- 9) Rozwijanie pracy socjalnej z poszczególnymi grupami osób wymagającymi wsparcia oraz podejmowanie nowych działań mających na celu przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i marginalizacji.
- 10) Rozwijanie współpracy z sektorem pozarządowym oraz innymi podmiotami i partnerami społecznymi, m.in. Powiatowym Urzędem Pracy, Centrum Integracji Społecznej.
- 11) Kluczem do osiągnięcia sukcesu zakładu pracy jest zastosowanie odpowiednich technik motywowania. Poza bodźcami niematerialnymi motywującymi pracowników do pracy takimi jak awanse, samorealizacja, możliwość podnoszenia kwalifikacji zawodowych, najważniejszym bodźcem materialnym są wynagrodzenia, dlatego realizacja zadań zleconych MOPS w Dębicy ze względu na ich ciężar, mnogość i odpowiedzialność, wymaga dalszych konsekwentnych działań w zakresie poprawy warunków placowych.
- 12) Szkolenie pracowników i podnoszenie kwalifikacji zatrudnionej kadry.
- 13) Kontynuacja realizacji programów ministerialnych, projektów unijnych oraz projektów socjalnych.
- 14) Pozyskiwanie środków zewnętrznych na realizację różnorodnych działań mających na celu wsparcie osób i rodzin oraz rozwój nowych form wsparcia.
- 15) Monitorowanie przestrzegania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady UE w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych.
- 16) Systematyczne poszerzanie oferty Wypożyczalni Sprzętu Rehabilitacyjnego i Urządzeń Pomocniczych.

- 17) Kontynuacja pracy środowiskowej na rzecz dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym poprzez działalność Placówek Wsparcia Dziennego, współpraca z rodzicami, wyjazdy wakacyjne, itp.
- 18) Realizacja założonych działań w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2022 – 2027.
- 19) Realizacja nowego zadania – Dodatek gazowy czyli refundacja podatku VAT od opłaconej faktury paliw gazowych, w ramach działań tarczy antyinflacyjnej.
- 20) Realizacja programu „Korpus Wsparcia Seniorów” na 2024 rok. Program jest elementem polityki społecznej państwa w zakresie wsparcia działań na rzecz seniorów niesamodzielnych ze względu na wiek oraz stan zdrowia. Jest także odpowiedzią na potrzeby seniorów w zakresie ochrony przed zakażeniem COVID-19, w związku z utrzymującym się stanem epidemii na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej.
- 21) Realizacja programów: „Opieka 75+”, „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej”, „Opieka wytchnieniowa”.
- 22) Pomoc finansowa i rzeczowa obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa.
- 23) Wdrożenie elektronicznego zarządzania dokumentacją (EZD).

Spis tabel

Tabela Nr 1. Rzeczywista liczba osób/rodzin korzystających z pomocy społecznej w latach 2021 – 2023.....	15
Tabela Nr 2. Powody korzystania z systemu pomocy społecznej w latach 2021 – 2023.....	15
Tabela Nr 3. Typy gospodarstw domowych objętych pomocą w 2023 roku.....	17
Tabela Nr 4. Wskaźnik obrazujący pracę pracowników socjalnych w 2023 roku.....	18
Tabela Nr 5. Liczba zawartych kontraktów socjalnych/projektów socjalnych w latach.....	19
2021 – 2023.....	19
Tabela Nr 6. Wykaz realizowanych projektów socjalnych przez MOPS w Dębicy w 2023 roku.....	20
Tabela Nr 7. Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie w formie schronienia w schroniskach w latach 2021 – 2023.....	24
Tabela Nr 8. Ilość osób, które skorzystały z czasowego zatrudnienia w ramach prac społecznie użytecznych w okresie 2021 – 2023.....	26
Tabela Nr 9. Zasiłek stały oraz składki na ubezpieczenie zdrowotne w 2023 roku.....	27
Tabela Nr 10. Wydatek poniesiony na zasiłek stały w latach 2021 – 2023r.....	27
Tabela Nr 11. Zasiłki okresowe w 2023 roku.....	27
Tabela Nr 12. Realizacja zasiłków okresowych w latach 2021-2023.....	28
Tabela Nr 13. Realizacja zasiłków celowych i celowych specjalnych w latach 2021 - 2023.....	28
Tabela Nr 14. Wynagrodzenie należne opiekunowi z tytułu sprawowania opieki przyznane przez sąd w latach 2021 – 2023.....	29
Tabela Nr 15. Wynagrodzenie należne kuratorowi za sprawowania opieki przyznane przez sąd w latach 2021 - 2023.....	30
Tabela Nr 16. Liczba osób objętych indywidualnym programem zatrudnienia socjalnego w Centrum Integracji Społecznej w 2023 roku.....	30
Tabela Nr 17. Realizacja programu „Posiłek w szkole i w domu” w latach.....	33
2021 –2023.....	33
Tabela Nr 18. Pomoc w formie zasiłku celowego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania/”Posiłek w szkole i w domu” w latach 2021 - 2023.....	34
Tabela Nr 19. Gminny Program Osłonowy „Pomoc gminy w zakresie dożywiania – posiłek dla dzieci i młodzieży” w latach 2021 - 2023.....	36
Tabela Nr 20. Stypendia i zasiłki szkolne w roku 2023.....	37
Tabela Nr 21. Zasiłki szkolne w roku szkolnym 2023r.....	37
Tabela Nr 22. Liczba i kwota wypłaconych dodatków mieszkaniowych w latach 2021 – 2023.....	39
Tabela Nr 23. Dodatki mieszkaniowe z podziałem na użytkowników mieszkań.....	39
w 2023 roku.....	39
Tabela Nr 24. Statystyka dotycząca wydanych decyzji administracyjnych ze świadczeń pomocy społecznej w latach 2021 – 2023.....	41
Tabela Nr 25. Ilość wydanych decyzji odmownych w 2023 roku.....	41

Tabela Nr 26. Liczba rodziny objętych wsparciem asystenta rodziny w latach 2021 – 2023.....	43
Tabela Nr 27. Ilość skierowanych wniosków poprzez instytucje do przydzielenia rodzinie asystenta rodziny w latach 2021 – 2023.	44
Tabela Nr 28. Skala przemocy w rodzinie oraz częstotliwość jej występowania – 2023 r.....	49
Tabela Nr 29. Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie w 2023 roku.....	49
Tabela Nr 30. Liczba osób, co do których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie	50
Tabela Nr 31. Procedura „Niebieskie Karty”. Liczba wypełnionych w 2023 r. formularzy „Niebieska Karta-A”.*	50
Tabela Nr. 32. Organizacja pracy Placówek Wsparcia Dziennego „Zgrana Paka” w 2023r.	54
Tabela Nr 33. Realizacja zadania w formie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania w latach 2022 -2023 roku.	60
Tabela Nr 34. Realizacja zadania w formie specjalistycznych usług w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi w latach 2021 - 2023 roku.....	62
Tabela Nr 35. Realizacja zadania w formie specjalistycznych usług w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi dla dzieci w latach 2021 - 2023 roku.....	62
Tabela Nr 36. Zestawienie wydatków poniesionych za pobyt w domach pomocy społecznej w latach 2021-2023.	63
Tabela Nr 37. Liczba osób przebywających w domach pomocy społecznej w 2023 roku (wg typów).	64
Tabela Nr 38. Najważniejsze wydatki na dany rodzaj świadczeń za okres od 2021-2023r.....	81
Tabela Nr 39. Udzielone świadczenia finansowe w 2023 r. dla obywateli Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa	84
Tabela Nr 40. Zestawienie świadczeń dla podopiecznych MOPS - środki samorządowe.....	86
Tabela Nr 41. Zestawienie świadczeń dla podopiecznych MOPS w 2023 roku - środki rządowe oraz dofinansowanie do zadań własnych gminy.	87
Tabela Nr 42. Programy w obszarze „pomoc społeczna” realizowane przez MOPS w 2023 r.	88
Tabela Nr 43. Liczbę rodzin/osób korzystających z pomocy MOPS przedstawia poniższe zestawienie:	98
Tabela Nr 44. Liczba wydanych decyzji 2023 roku.....	102

Spis wykresów

Wykres Nr 1. Schemat organizacyjny MOPS w Dębicy.....	11
Wykres Nr 2. Zatrudnienie pracowników w etatach w 2023 roku.....	12
Wykres Nr 3. Najczęstsze powody korzystania z pomocy społecznej w latach 2021 – 2023.	16
Wykres Nr 4. Liczba wydanych decyzji potwierdzających prawo do świadczeń opieki zdrowotnej w latach 2021 – 2023.....	31
Wykres Nr 5. Rzeczywista liczba osób objętych programem w latach 2021 – 2023.....	34
Wykres Nr 6. Liczba uczniów uprawnionych do pobierania stypendium szkolnego w latach 2021-2023.....	38
Wykres Nr 7. Liczba gospodarstw domowych korzystających dodatku mieszkaniowego w latach 2021 – 2023.....	39
Wykres Nr 8. Ilość dzieci przebywających w pieczy zastępczej na przestrzeni lat 2021 – 2023.	46
Wykres Nr 9. Poniesione koszty za dzieci przebywające w pieczy zastępczej w latach 2021 – 2023.	47